

The background image shows two construction workers in high-visibility yellow-green clothing and hard hats working on a large grey metal energy cabinet. One worker is kneeling in a trench, working with a red toolbox. The other worker is standing and working on the open cabinet. Large black cables are visible in the trench. In the background, there is a fenced area with trees and a building under a blue sky.

Jaarverslag 2023 Bouwen aan het duurzame energienetwerk van de toekomst

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
VERSLAG VAN HET BESTUUR OVER 2023	6
Over Cogas	6
Missie en visie	7
Kernwaarden en doelen	8
Strategische pijlers	9
Sustainable Development Goals	10
Kerncijfers 2023	12
EXCELLENT NETBEHEER	14
Inleiding	14
Kerncijfers excellent netbeheer	15
Strategische doelen	16
Cogas Media	18
BIJDRAGEN AAN DE ENERGIETRANSITIE	19
Inleiding	19
Strategische doelen	20
Onderzoek en ontwikkeling	22
DUURZAME BEDRIJFSVOERING	23
Inleiding	23
Kerncijfers duurzame bedrijfsvoering	24
Strategische doelen	25
Cultuur en gedrag	27
FINANCIËLE VERANTWOORDING EN VOORUITBLIK	28
Financiële kerncijfers	28
Financiële toelichting	29
Vooruitblik 2024: financiële verwachtingen	31
RISICOMANAGEMENT EN GOVERNANCE	32
Strategische uitgangspunten en risicomanagement	32
Juridische structuur	36
Aandeelhoudende gemeenten Cogas	37
Raad van commissarissen	38
Organogram	39
Governance	40
VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN	42
VERSLAG VAN DE ONDERNEMINGSRAAD	44
DUURZAAMHEIDSVERSLAG	47
JAARREKENING 2023 COGAS HOLDING N.V.	48
Geconsolideerde balans per 31 december 2023 (vóór resultaatbestemming)	49
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2023	50
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023	51
Geconsolideerd overzicht totaalresultaat over 2023	51
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2023	52
Toelichting op de geconsolideerde balans	64
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	73
ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2023 COGAS HOLDING N.V.	78
Enkelvoudige balans per 31 december 2023 (vóór resultaatbestemming)	80
Enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2023	80
Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2023	81
Toelichting op de enkelvoudige balans	82
ONDERTEKENING VAN DE JAARREKENING	85
OVERIGE GEGEVENS	86
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	88

Voorwoord

Bouwen aan de energietransitie

‘De grootste verbouwing van Nederland’, zo wordt de energietransitie genoemd in de Nationale Uitvoeringsagenda Regionale Infrastructuur. Een verbouwing die hard nodig is, want het elektriciteitsnet is vol en de vraag naar energie blijft groeien. Ook in onze regio.

We hadden begin 2023 nog ruimte voor nieuwe grootzakelijke klanten, maar in de loop van het jaar kregen we ook in ons verzorgingsgebied te maken met de gevolgen van file op het middenspannings- en hoogspanningsnet. Sinds midden 2023 (Almelo en Oldenzaal) en eind 2023 (Goor) moeten we onze klanten teleurstellen: zowel afname van elektriciteit als teruglevering van duurzame elektriciteit is voor nieuwe grootzakelijke klanten niet mogelijk. Ook voor bestaande grootzakelijke klanten is uitbreiding van de capaciteit helaas niet meer mogelijk. Dat is een harde boodschap die vraagt om ingrijpende maatregelen.

Een op de drie straten gaat open

De investeringen van de landelijke en regionale netbeheerders om de Nederlandse gas- en elektriciteitsnetten te verzwaren, lopen de komende jaren op tot € 8 miljard per jaar. Een enorme opgave waarvoor één op de drie Nederlandse straten open moet. Materiaalschaarste en het tekort aan - vooral technisch geschoold - personeel maken de uitdaging nog groter. Terwijl landelijk gewerkt wordt aan het verzwaren van het hoogspanningsnet, zorgen wij dat onze netten voor midden- en laagspanning worden aangepast. Het afgelopen jaar is het ons gelukt om 95% van onze voorgenomen investeringen in het elektriciteits- en gasnet te realiseren. Dankzij de inzet van onze eigen medewerkers én alle samenwerkingspartners voerden we onderhoud en verzwaring uit. Ook voor 2024 hebben we grootse plannen: onze investeringsopgave gaat van € 16,5 miljoen naar € 21,5 miljoen. We leggen onder andere 11 km nieuwe kabels voor het middenspanningsnet aan en werken aan de uitbreiding en verzwaring van 11 elektriciteitsstations en -installaties.

Mijlpaal voor Regionaal Warmtenet Twente

Met het verzwaren van het elektriciteitsnet zijn we er niet. We moeten naar meerdere oplossingen kijken. Denk aan congestiemanagement, nieuwe wetgeving en de inzet van andere energiebronnen, zoals groen gas en restwarmte. Het Regionaal Warmtenet Twente kwam vorig jaar weer een stap dichterbij. Zowel het Rijk als de provincie Overijssel kenden het initiatief subsidie toe. Daarmee gaan we in 2024 samen met Twence een haalbaarheidsstudie doen voor de aanleg van het eerste deel van het warmtenet in Hengelo. Ook groen gas kende succes afgelopen jaar. Het aandeel groen gas in ons gasnet groeide met 45% naar bijna 18 miljoen kuub. Hiermee bieden we 9% van onze klanten een duurzaam alternatief op aardgas.

Samenwerken in de regio

Terwijl netcongestie steeds meer van onze aandacht vroeg, werd ook gewerkt aan de Regionale Energiestrategie (RES) voor Twente en West-Overijssel, de inzet van ondiepe bodemwarmte in Wierden en bijvoorbeeld het proefnetwerk met waterstof. We legden in kleine kernen 10.000 extra glasvezelaansluitingen aan, wisten 22 nieuwe medewerkers aan te trekken en zetten belangrijke stappen in cybersecurity. Ook hadden we veel aandacht voor veiligheid onder het motto ‘Werk veilig, da’s goed voor elkaar’. Dankzij ieders inzet behaalden we trede 3 van de veiligheidsladder. Een topprestatie.

World-Class Workplace

In 2023 voerden we een organisatiewijziging door om meer wendbaar en slagvaardig te zijn en we startten met een nieuwe strategische koers. Veranderingen die goed uitpakt, zo blijkt ook uit het medewerkersonderzoek. Op alle punten scoorden we hoger dan het jaar ervoor. Onze medewerkers zijn trots op hun werk. Dat zagen we ook op de open dag voor familie, gepensioneerden en aandeelhouders. Collega’s vertelden enthousiast over hun werk, gaven demonstraties en lieten het vernieuwde kantoorpand zien.

Dat we opnieuw behoren tot de top drie netbeheerders in Nederland is een fijne afsluiting van het jaar. En dat we het keurmerk World-Class Workplace voor goed werkgeverschap ontvingen is een mooie kroon op het werk van iedereen. Wat Cogas voor mij een World Class Workplace maakt, is de betrokkenheid van de collega’s om, samen met vele partners, de grote verbouwing van Nederland aan te pakken. Waarvoor dank! Samen gaan we vol energie door met het bouwen aan de energietransitie in onze regio: voor de duurzame energie van morgen.

Gerald de Haan

Directeur-bestuurder

Verslag van het bestuur over 2023

Over Cogas

Cogas is al meer dan 57 jaar actief als het regionale netwerkbedrijf in een groot deel van Twente en de Sallandse gemeente Hardenberg. Wij zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling, de aanleg, het onderhoud en het beheer van de netwerken voor gas, elektriciteit, (duurzame) warmte en telecommunicatie. Daarmee zorgen wij voor het transport van gas, elektriciteit, warmte en data naar ruim 141.000 klanten in onze regio.

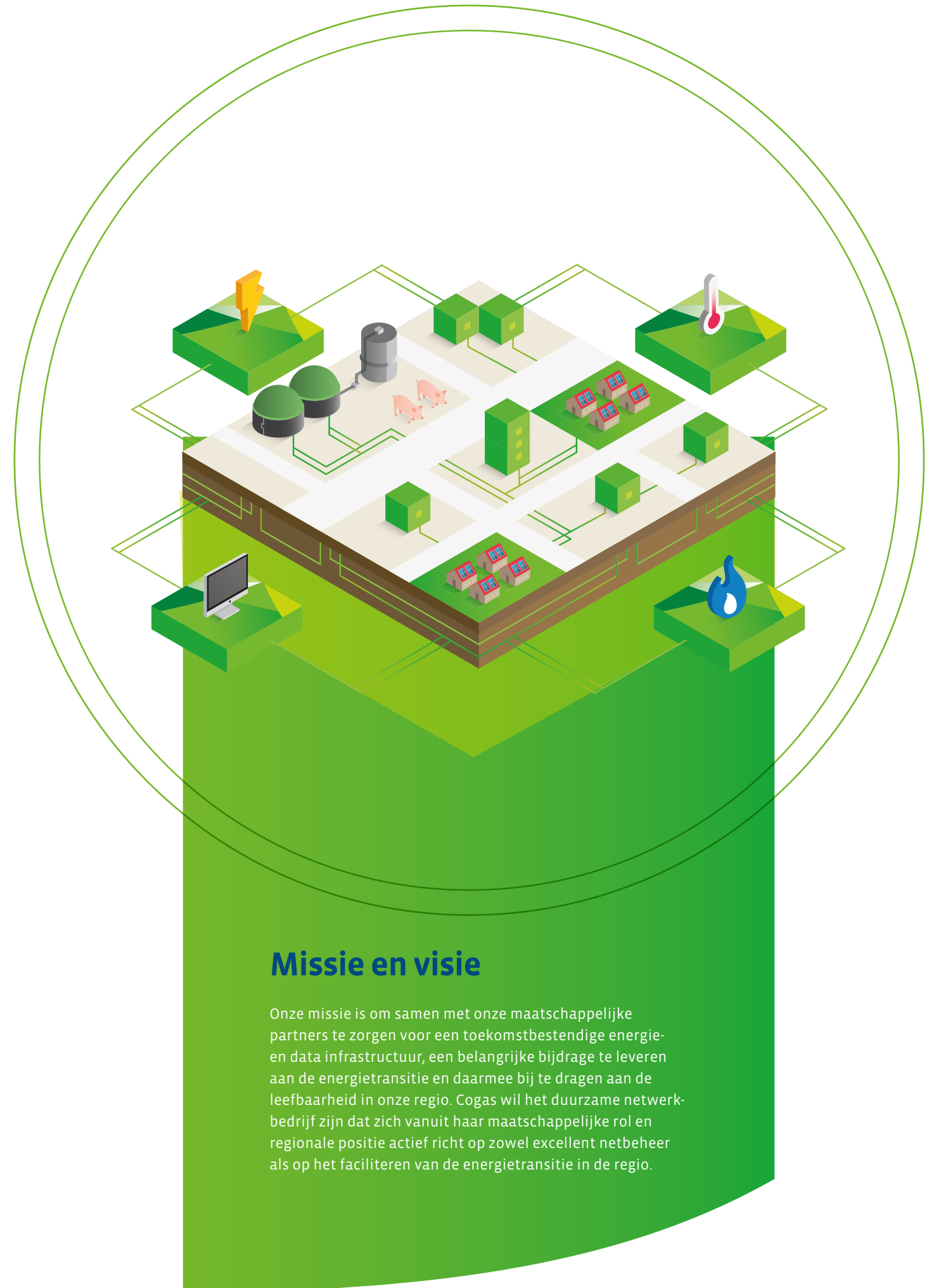
Als onafhankelijk netbeheerder binnen de Cogas-groep faciliteert Coteq Netbeheer de (vrije) energiemarkt door haar netten beschikbaar te stellen aan verschillende (markt)partijen. Hiermee biedt zij haar klanten keuzevrijheid en vormt zij een belangrijke schakel tussen haar klanten en hun energieleveranciers.

Cogas heeft een lange historie van innovatieve ontwikkelingen op het gebied van infrastructuur en (duurzame) energie. Deze ervaring en kennis vormen de basis van onze inzet bij de energietransitie. Als publiek netwerkbedrijf zien wij het als onze taak de samenleving en de politiek actief te ondersteunen bij het verduurzamen van de energievoorziening. Dit doen wij door partijen die actief zijn binnen de energietransitie in onze regio bij elkaar te brengen, nieuwe initiatieven op het gebied van duurzame

energie te ondersteunen en onze netwerken, kennis en data beschikbaar te stellen. Zo zijn wij betrokken bij de Regionale Energiestrategie (RES) voor Twente en West-Overijssel, bij gemeentelijke warmtevisies en denken wij mee over de impact van de energietransitie op de gas-, elektriciteits- en warmtenetwerken.

Met het transport van (duurzaam) gas, elektriciteit, warmte en data zorgen wij ervoor dat ruim 141.000 klanten in onze regio fijn kunnen wonen, werken en recreëren.

Missie en visie

Onze missie is om samen met onze maatschappelijke partners te zorgen voor een toekomstbestendige energie- en data infrastructuur, een belangrijke bijdrage te leveren aan de energietransitie en daarmee bij te dragen aan de leefbaarheid in onze regio. Cogas wil het duurzame netwerkbedrijf zijn dat zich vanuit haar maatschappelijke rol en regionale positie actief richt op zowel excellent netbeheer als op het faciliteren van de energietransitie in de regio.

Kernwaarden

Onze kernwaarden zijn een belangrijk onderdeel van de strategie en cultuur van Cogas. Ze vormen het uitgangspunt van onze bedrijfsvoering en bepalen het handelen van onze medewerkers.

De kernwaarden van Cogas zijn:

Veilig

Veilig handelen vormt de basis van al onze werkzaamheden en activiteiten. We streven ernaar het veiligheidsrisico en daarmee het aantal incidenten te minimaliseren voor onze klanten, medewerkers en anderen in onze omgeving.

Betrouwbaar

We willen een betrouwbare energievoorziening en dienstverlening aan onze klanten bieden.

Betaalbaar

De betaalbaarheid van de energievoorziening is zeer belangrijk voor zowel consumenten als bedrijven. Daarnaast is de betaalbaarheid ook van groot belang voor het maatschappelijke draagvlak voor de energietransitie. Daarom streven we ernaar de energievoorziening zo betaalbaar mogelijk te houden voor al onze klanten.

Duurzaam

We streven ernaar onze activiteiten zo duurzaam mogelijk uit te voeren en daarmee bij te dragen aan de verduurzaming van de samenleving.

Regionaal

Als regionaal netwerkbedrijf opereert Cogas altijd dicht bij de klant. We streven ernaar met onze activiteiten een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan de leefbaarheid, werkgelegenheid en bedrijvigheid in onze regio. Daarbij proberen we zoveel mogelijk samen te werken met andere regionale partijen.

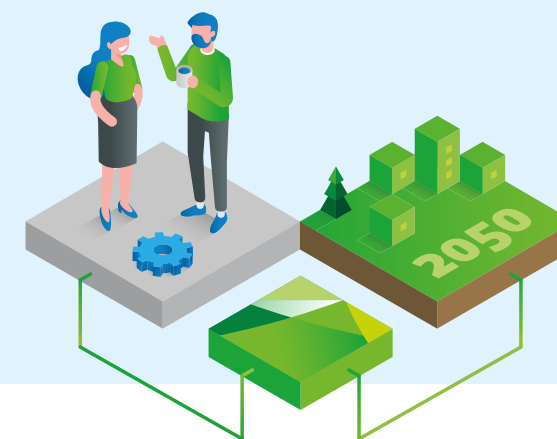

Innovatief

De energiewereld is volop in beweging. Innovatie speelt hierbij een sleutelrol. Cogas streeft ernaar voorop te lopen met innovatie, door onder meer te experimenteren met nieuwe technologieën en toepassingen. Hiermee willen we bijdragen aan een steeds slimmere en daarmee duurzame energievoorziening voor onze klanten.

Strategische pijlers

In 2022 is het strategisch perspectief voor Cogas herijkt. Vanuit de ontwikkelingen in onze omgeving formuleerden we de belangrijkste uitdagingen voor de periode 2023-2027. We richten ons de komende jaren op drie strategische pijlers.

1.

Excellent netbeheer

Onze klanten kunnen rekenen op een veilige, betrouwbare en betaalbare energie- en data-infrastructuur. We investeren in de kwaliteit van onze netwerken, het vereenvoudigen van processen en het optimaliseren van onze dienstverlening.

2.

Bijdragen aan de energietransitie

Met onze kennis en ervaring, ons regionale karakter en onze positie in de samenleving ondersteunen we onze klanten en aandeelhouders bij het verduurzamen van de energievoorziening in de regio. We doen dit door de bestaande infrastructuur aan te passen, te investeren in nieuwe duurzame netwerken en door een actieve rol te spelen als kennispartner in de energietransitie in onze regio.

3.

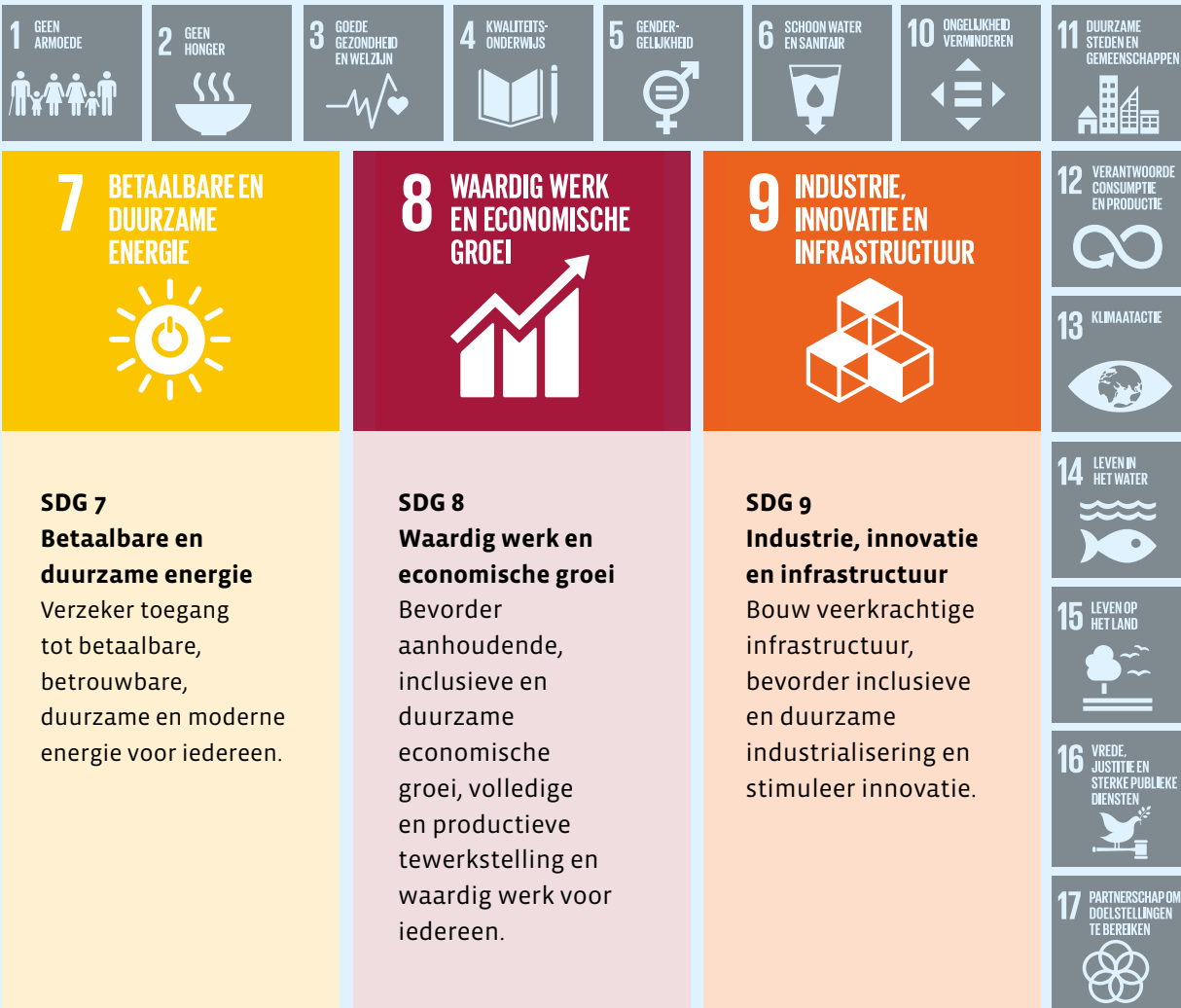
Duurzame bedrijfsvoering

We gaan zuinig en efficiënt om met onze bedrijfsmiddelen. Zo houden we de energievoorziening voor onze klanten zo betaalbaar mogelijk. We investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers en hun veiligheid.

Sustainable Development Goals

We staan met elkaar voor de opgave om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Klimaatverandering vraagt om drastische maatregelen, ook als het gaat om energievoorziening. Als regionaal netwerkbedrijf werken we mee aan deze opgave. We bereiden ons voor op een duurzame toekomst, met een betrouwbare, betaalbare en veilige energievoorziening. In onderstaande tabel laten we zien welke activiteiten aansluiten bij de Sustainable Development Goals (SDG's) of Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

In 2024 bereidt Cogas zich voor op de invoering van de CSRD-verslaggeving (Corporate Sustainability Reporting Directive) die vanaf het verslagjaar 2025 voor Cogas verplicht is. In de CSRD-verslaggeving zal Cogas rapporteren over haar beleid en status op het gebied van de ESG-aspecten (Environment, Social en Governance).

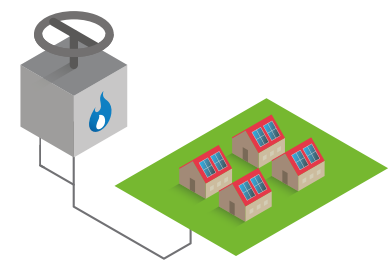

Strategische pijler	Jaardoelen	KPI	Doelstelling 2023	Realisatie 2023	SDG
1. Excellent netbeheer	We investeren in verzwaring of uitbreiding van onze elektriciteitsnetwerken om congestie te voorkomen.	Realiseren van de jaaropdracht elektra	14,179 mln.	12,917 mln.	7 9
		Jaarlijkse uitvalsduur elektriciteit	4,8 min.	7,31 min.	7 9
	We centraliseren door het programma C-ARM onze marktfaciliterende processen verder en borgen hiermee een uniforme, kwalitatief goede en efficiënte marktbediening.	Benchmark netwerkbedrijven	-	7,5	9
2. Bijdragen aan de energietransitie	Wij stimuleren het invoeden van groen gas in onze gasnetten en bedenken oplossingen om het groen gas goed in te zetten.	m³ ingevoed groen gas	20,0 mln.	18,0 mln.	7 9
		m³ ingevoed stortgas t.b.v. warmteopwekking	N.v.t.	480.000	7 9
	We willen de bestaande portfolio van Cogas Duurzaam rationaliseren.	Verkochte objecten	3	4	7
3. Duurzame bedrijfsvoering	We bereiken vóór 2026 trede 4 van de Veiligheidsladder.	Long term injury frequency (LTIF)	0	2,69	8
	We borgen een toekomstvast redelijk rendement en dividend voor onze aandeelhouders en sturen op realisatie van het begrote (reguliere) nettoresultaat.	Uitgekeerd dividend aan aandeelhouders	10,089 mln.	10,089 mln.	8
		Resultaat na belastingen	5,512 mln.	8,706 mln.	8
	Onze medewerkers zijn bevlogen en zijn echte Cogas ambassadeurs.	Personeelsverloop (exclusief pensionering)	N.v.t.	3,2%	8
		Ziekteverzuimpercentage	4,0%	5,3%	8
		Verzuimfrequentie	0,90	0,78	8

Kerncijfers

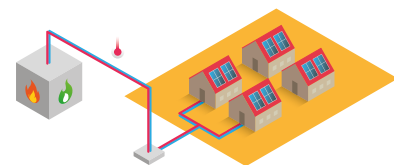

Kerncijfers 2023

Gas

Transport	242.614.627 m ³
Groen gas ingevoerd op het net	18.000.000 m ³
Aansluitingen	141.229
Gasnet	4.443,9 km
Uitvalsduur gem. per klant	18 seconden

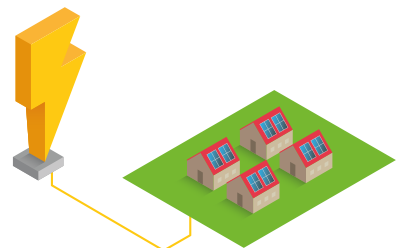

Stadsverwarming

Aansluitingen	804
---------------	-----

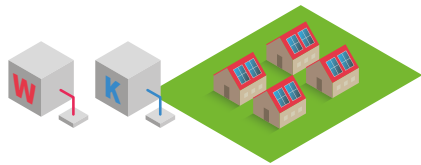
Financieel

Netto-omzet	66,143 mln.
Resultaat na belastingen	8,706 mln.
Investeringen	17,091 mln.
Balanstotaal	257,838 mln.

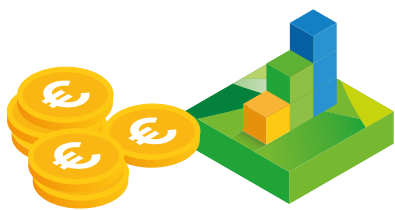
Elektriciteit

Transport	439.003 MWh
Aansluitingen	56.375
Elektriciteitsnet	1.411,2 km
Uitvalsduur gem. per klant	7,31 minuten

Warmte- en/of koudeopslag

Aansluitingen	722
---------------	-----

Excellent netbeheer

Cogas is een netwerkbedrijf. Onze belangrijkste rol is het transport van elektriciteit, gas, warmte en data. Onze klanten kunnen rekenen op een veilige, betrouwbare en betaalbare energie- en data-infrastructuur. We investeren in de kwaliteit van ons netwerk, het vereenvoudigen van processen en het optimaliseren van onze dienstverlening. In 2023 wisten we, ondanks schaarste van materiaal en vakmensen, 95% van onze voorgenomen investeringen in het elektriciteits- en aardgasnet te realiseren. Belangrijk, want de energietransitie in Nederland gaat sneller dan we met alle netbeheerders samen aankunnen. Het gevolg? Een wachtrij van gebruikers op het elektriciteitsnet en een extra stimulans om samen anders met energie om te gaan.

De vraag naar transportcapaciteit voor elektriciteit groeit de afgelopen jaren sneller dan uitbreiding van het hoogspannings- en middenspanningsnet mogelijk is. Door de snelle groei van duurzame opwek en een knelpunt bij de landelijke netbeheerder TenneT was in 2022 in heel ons verzorgingsgebied al geen extra transportcapaciteit voor teruglevering meer beschikbaar voor grootverbruikers. In 2023 volgden aankondigingen van de bovenliggende netbeheerder Enexis over transportschaarste voor grootverbruikers: op 19 juni voor afname op het station Almelo Urenco en op 17 augustus voor afname op de stations Oldenzaal en Almelo Mosterdpot. Op 20 december volgde de aankondiging van TenneT dat in heel Overijssel het stroomnet voor afname vol zit. Dat betekent dat ook op het station Goor geen transportcapaciteit voor afname door grootverbruikersaansluitingen vrij is. Dat geldt zowel voor nieuwe grootverbruikers, als voor bestaande grootverbruik klanten. Dit probleem speelt in bijna heel Nederland. Ingrijpende maatregelen zijn nodig om vertraging van woningbouw, economische groei en verduurzaming te voorkomen.

De Nederlandse netbeheerders, waaronder Coteq, presenteren in november de contouren van de Nationale Uitvoeringsagenda voor de regionale energie-infrastructuur. Samen verdubbelen we de

komende tijd de investeringen van € 4 miljard naar jaarlijks € 8 miljard vanaf 2025. Coteq investeert in 2024 € 21,5 miljoen en heeft voor 2025 € 22,0 miljoen begroot. Ondanks deze forse investeringen groeit de vraag naar ruimte op het net sneller dan we kunnen uitbreiden. De Nationale Uitvoeringsagenda is een vertrekpunt. We gaan samen met de andere netbeheerders en met stakeholders in gesprek om de uitvoeringsagenda nog beter en scherper te maken.

De overheid wil de uitbreiding van het elektriciteitsnet versnellen door onder andere juridische procedures en de vergunningverlening te versnellen. Tegelijkertijd kijken we als netbeheerders naar andere oplossingen om het stroomnet beter te benutten. Het stroomnet zit namelijk alleen tijdens piekmomenten vol. Wanneer grootverbruikers op piekmomenten minder elektriciteit gebruiken, komt er ruimte voor andere gebruikers. Samen met toezichthouder ACM onderzoeken we als sector hoe we dit spitsmijden (congestiemanagement) aantrekkelijk maken voor bedrijven.

Daarnaast stelt het kabinet € 166 miljoen beschikbaar voor het stimuleren van energiehubs. Daarbij stemmen bedrijven lokaal hun elektriciteitsvraag en -aanbod op elkaar af. Daardoor is er minder ruimte op het

stroomnet nodig. Het wordt in 2024 voor bedrijven mogelijk om de beschikbare ruimte op het net via groepscontracten met elkaar te delen. Zo kan een bedrijf de ruimte op het elektriciteitsnet gebruiken die een ander bedrijf op dat moment niet nodig heeft. Onze taskforce netcongestie onderzoekt wat de mogelijkheden voor congestiemanagement in onze regio zijn om extra transportcapaciteit vrij te maken.

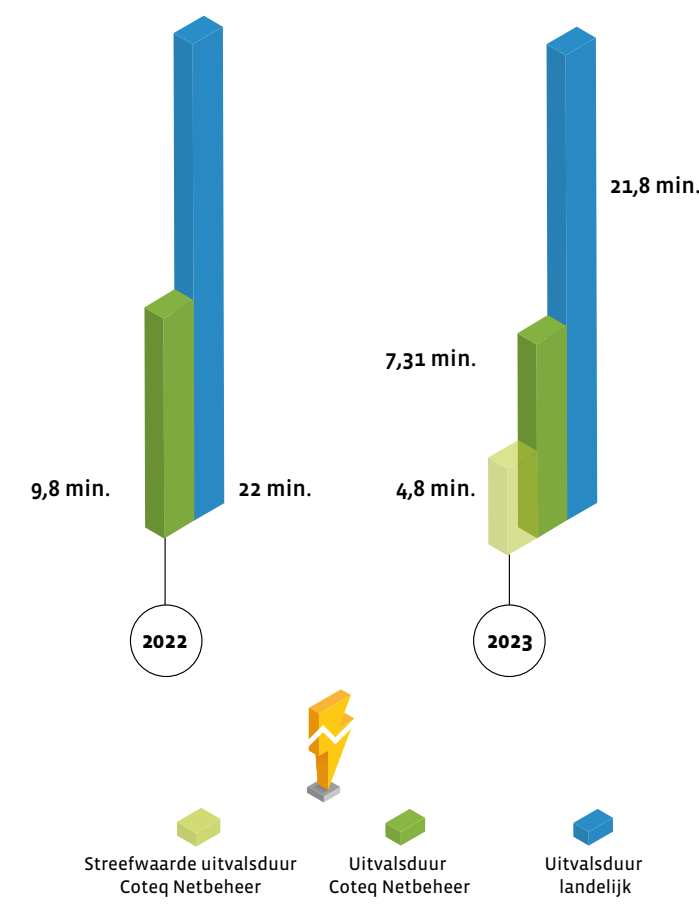
Afgelopen jaar zijn in ons verzorgingsgebied 4.226 woningen van zonnepanelen voorzien. Een stijging van 31% ten opzichte van 2022. Inmiddels heeft zo'n 32% van de woningen in ons land zonnepanelen op het dak liggen. In ons gebied heeft 33,7% van de woningen zonnepanelen.

Naast elektriciteit zien we een cruciale rol voor het gasnet in de overgang naar een volledig duurzaam energiesysteem. Het gasnet wordt steeds meer gevoed door groen gas en blijft essentieel voor het duurzaam verwarmen van oudere woningen en voor processen in de industrie. In 2017 sloten we de eerste groen gasinvoeder aan op ons netwerk. In 2022 werd meer dan 12 miljoen kuub groen gas ingevoerd en in 2023 bijna 18 miljoen kuub.

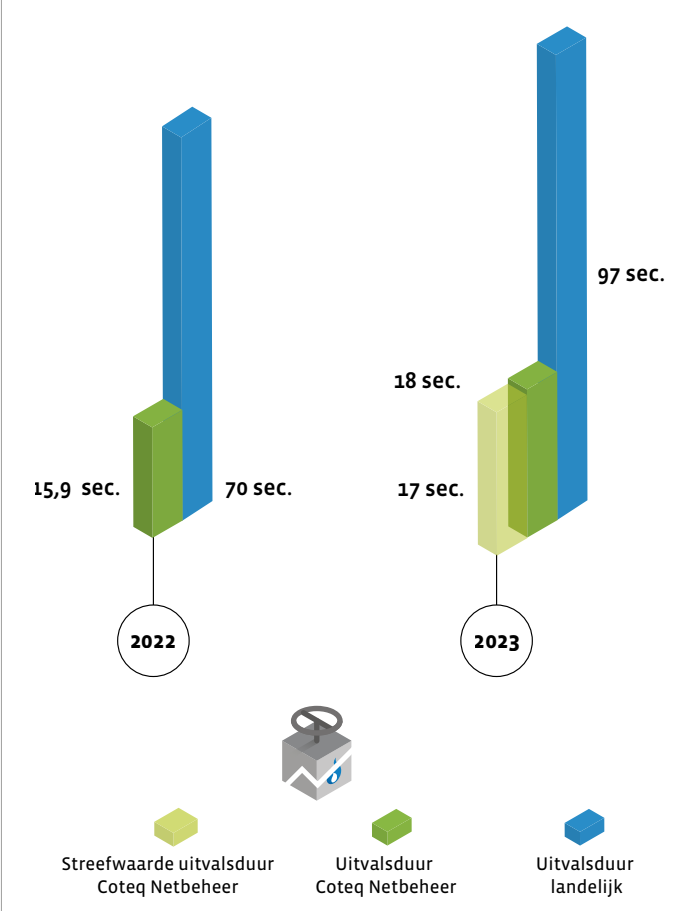
Het Nederlandse energienet behoort tot één van de betrouwbaarste van Europa. Coteq staat net als voorgaande jaren weer in de top drie van de beste netbeheerders van Nederland. Gemiddeld zat een klant bij Coteq in 2023 7,31 minuten zonder elektriciteit en 18 seconden zonder gas.

Kerncijfers excellent netbeheer

Uitvalduur elektriciteit

Uitvalduur gas

Strategische doelen

1. Cogas hoort tot de top 3 beste netbeheerders op het gebied van betaalbaarheid, betrouwbaarheid en veiligheid.

Dit hebben we in 2023 gedaan

Om de kwaliteit en betrouwbaarheid van onze netten te borgen, moeten we tijdig en goed investeren in onze infrastructuur en daarnaast zorgen voor adequaat beheer en onderhoud. In 2023 realiseerden we 95% procent van onze voorgenomen investeringen in het elektriciteits- en aardgasnet. Dat was mogelijk dankzij intensieve samenwerking met onze aannemers. Ook droeg een nieuwe aansturing bij projecten en het uitbesteden van een deel van onze projectengineering bij aan het succes. Doordat we zelf schaarse materialen op tijd inkochten, kwam voortgang van projecten minder snel in gevaar.

In 2023 hebben we, samen met onze combipartners binnen stichting GROND'g, een langjarige verbintenis gesloten met onze aannemers. Deze langlopende contracten geven aannemers zekerheid en daarmee ruimte om te investeren. Tevens stellen deze langlopende contracten onze aannemerscapaciteit veilig. Met deze meerjarige samenwerking met aannemers zijn we beter toegerust voor de enorme uitbreidings- en onderhoudsopgave. Een aanzienlijk deel van het werk aan onze infrastructuur werd in 2023 uitgevoerd binnen dit samenwerkingsverband.

We werken veilig of we werken niet. Onder dit motto zorgen we dagelijks voor de veiligheid van onze medewerkers én van onze energie-infrastructuur. We startten de campagne 'Werk veilig, da's goed voor elkaar'. Hierin was onder andere aandacht voor gedragsregels, beschermingsmiddelen en de Laatste Minuut Risico Analyse, maar ook voor digitale veiligheid en werkplekinspecties. Dat heeft ervoor gezorgd dat steeds meer medewerkers elkaar aanspreken en (mogelijk) onveilige situaties melden in het Safety Dashboard. Ook startten we met het verzamelen en uitvoeren van veiligheidsverbeterideeën. Dankzij alle inspanningen behaalden we eind 2023 trede 3 van de Veiligheidsladder.

In 2023 is volgens de security roadmap verder gewerkt aan het zorgdragen voor een betrouwbaar IT-landschap. Naast de jaarlijkse pentest van onze IT-infrastructuur heeft in 2023 ook een fysieke pentest plaatsgevonden op ons kantoor in Almelo. In 2023 hebben er ook meerdere awareness oefeningen plaatsgevonden om

het risicobewustzijn op het gebied van cybersecurity bij de medewerkers te verhogen. Ook is een aanbesteding voorbereid voor het vervangen van een aantal IT-systemen in 2024. Eind 2023 namen we deel aan de landelijke cyberoefening ISIDOOR. Tijdens deze grootschalige oefening werden afspraken, structuren en processen geoefend.

Ondanks krapte op de arbeidsmarkt is het gelukt om goed gekwalificeerd technisch personeel aan te nemen voor onze storingsorganisatie. We investeren de komende vier jaar in opleiding en training van deze nieuwe medewerkers om ze verder op te leiden voor de storingsdienst.

Zo gaan we hiermee verder

Ook de komende jaren blijven we investeren in de kwaliteit en betrouwbaarheid van onze netten. Onze investeringsopgave gaat van € 16,5 miljoen in 2023 naar € 21,5 miljoen in 2024. In de komende jaren is tussen de 50 en 60% van de voorziene investeringen gericht op het vergroten van de capaciteit van het elektriciteitsnet. Bij gas blijft, ondanks een afname in aantallen verbruikers, vervanging nodig om de kwaliteit van de bestaande gasnetten te behouden. Daarnaast zijn investeringen nodig om aan de groeiende vraag naar invoedcapaciteit van groen gas te voldoen. Daarbij is niet meer de behoefte van gebruikers op een koude winteravond leidend, maar de transportbehoefte van groen gasproducenten op een zomerse dag. Met nieuwe koppelleidingen en aansluitingen brengen we productieoverschotten naar andere regio's of naar het landelijke gastransportnet GTS.

Een grote elektriciteitsstoring vindt meestal plaats op het middenspanningsnet. Cogas beheert een deel van het middenspanningsnet in Almelo, Oldenzaal en Goor. In 2024 gaan we onderzoeken of we de betrouwbaarheid van dit netwerk kunnen vergroten door te investeren in de technische oplossing 'schakelen op afstand'.

Vóór 2026 willen we trede 4 van de Veiligheidsladder bereiken. Daarvoor werken we in 2024 niet alleen in de eigen organisatie aan het veiligheidsbewustzijn, maar ook met aannemers, partners binnen GROND'G en andere stakeholders.

2. We zorgen ervoor dat onze klanten tijdig worden aangesloten.

Dit hebben we in 2023 gedaan

In 2023 introduceerden we een nieuwe werkwijze binnen onze organisatie: ketensamenwerking vanuit de vraag van de klant. We definieerden elf ketens die gaan over de producten die we leveren en medewerkers volgden trainingen klantgerichtheid. Wekelijks beoordeelden onze teams of we het goed doen voor de klant en bepaalden hoe we verder kunnen verbeteren. De ketensamenwerking droeg sterk bij aan de klanttevredenheid: 82% van de klanten is in 2023 tevreden over het moment van aansluiten op het net.

Zo gaan we hiermee verder

Ketensamenwerking ontwikkelen we in 2024 verder tot een standaard werkwijze. Met deze ketensamenwerking willen we ook de aanrijtijden bij storingen verder verkorten. Daarnaast zetten we in op het creëren van een continue verbetercultuur door verbeterinitiatieven te stimuleren.

3. We zetten digitalisering optimaal in om onze netten te beheren, storingen te voorkomen en om gericht te investeren.

Dit hebben we in 2023 gedaan

We moeten voorkomen dat het net volloopt en daarvoor tijdig investeren. Om te bepalen welke investeringen nodig zijn, zetten we data-analyse in. Daarmee kunnen we zien wat in het net gebeurt en voorspellende patronen in beeld brengen. Met deze data kunnen we onze werkzaamheden nog beter plannen en sturen. In 2023 ontwikkelden we onder andere een voorspelmodel voor zonnepanelen.

Zo gaan we hiermee verder

We gaan onze scenariosoftware koppelen aan steeds meer real-time meetdata. Zo kunnen we beter voorspellen wat de impact van de energietransitie op onze netten is. Waar verwachten we bijvoorbeeld de meeste zonnepanelen? En waar worden laadpalen geplaatst? Met real-time data kunnen we beter inzicht krijgen in de belasting van ons elektriciteitsnet en inspelen op de dalen en de pieken.

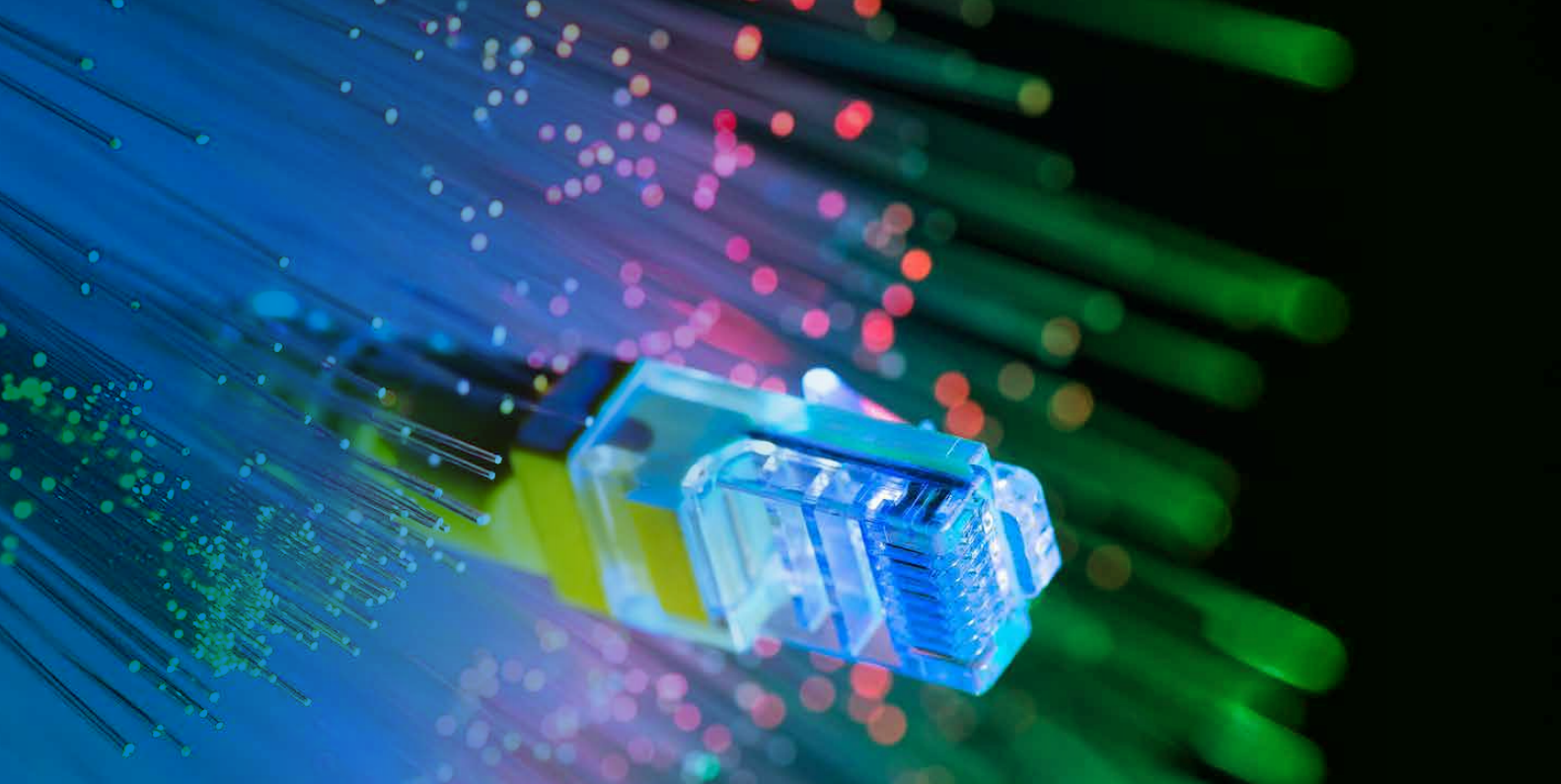
4. We investeren in verzwaring of uitbreiding van onze elektriciteitsnetwerken om congestie te voorkomen.

Dit hebben we in 2023 gedaan

De druk op het elektriciteitsnet zit momenteel vooral op het hoogspannings- en middenspanningsnet. Daar treedt de file op waardoor grootverbruik klanten geen nieuwe aansluiting of uitbreiding kunnen krijgen. Cogas beheert voornamelijk het midden- en laagspanningsnet in de regio. Om meer afname en invoeding mogelijk te maken en congestie op het midden- en laagspanningsnet te beperken, verzwaren wij de komende jaren door heel ons gebied transformatoren en kabels. Ook plaatsen we nieuwe transformatorhuisjes. In 2023 zijn in Oldenzaal en Almelo grote stukken middenspanningskabel aangelegd.

Zo gaan we hiermee verder

In 2024 en de jaren daarna blijven we vol inzetten op onze gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast voeren we in 2024 een grote verzwaring van het middenspanningsnet in Goor uit. In Almelo en Oldenzaal worden de voorbereidende werkzaamheden getroffen voor verdere grootschalige verzwaringen voor 2025 en verder.

Bijdragen aan de energietransitie

Cogas Media

Ontwikkelingen glasvezelnetwerk

Cogas Media voert werkzaamheden op het gebied van aanleg, beheer en onderhoud van coax- en glasvezel uit voor netwerkeigenaar Delta Fiber Netwerk Oost. Op 1 januari 2023 ging de verlenging van de dienstverleningsovereenkomst in. Deze verlenging geeft ons bedrijfsonderdeel Cogas Media tot aan 2028 de opdracht om alle nieuwe glasvezelaansluitingen, reconstructies en hoofdnetten aan te leggen en te beheren voor de netwerkeigenaar.

In 2023 realiseerden we 10.000 glasvezelaansluitingen in kleine kernen, waaronder Hengevelde, Zenderen en Balkbrug. Cogas Media voerde hiervoor het projectmanagement uit voor Delta Fiber Netwerk Oost. Na het technisch opleveren van deze aansluitingen zijn ze in beheer genomen door Cogas Media. Met deze uitbreiding komt het totaal aantal glasvezelaansluitingen in onze regio op 110.000.

De totale netwerkadministratie van Cogas Media is gemigreerd naar een nieuw softwareplatform. Hiermee kunnen we monteurs beter faciliteren in de buitendienst, is werkvoorbereiding voor engineering eenvoudiger

en kan er gemakkelijker worden samengewerkt met aannemers.

We behaalden in 2023 alle normen voor de dienstverlening (SLA's) die met de netwerkeigenaar zijn afgesproken. Zoals het tijdig oplossen van storingen, uitvoeren van afsluitingen en het aanleggen van aansluitingen in nieuwe wijken of op bedrijventerreinen.

Cogas Media heeft namens Delta Fiber Netwerk Oost contracten afgesloten met de samenwerkingsorganisatie GROND'G. Voor de komende acht jaar zijn afspraken met aannemers gemaakt voor de uitvoering van telecommunicatie-werkzaamheden.

In 2024 gaan we de mogelijkheden bekijken om glasvezel aan te leggen op bedrijventerreinen waar nog geen glasvezel van Delta Fiber Netwerk Oost ligt. We gaan samen met aannemers onze projectmanagementprocessen verder automatiseren. En we gaan in 2024 de mogelijkheid onderzoeken om ons werkgebied te vergroten of voor meerdere partijen aan de slag te gaan.

Het behalen van de klimaatdoelstellingen is een wereldwijde opgave die vraagt om lokale oplossingen. We hebben hiervoor alle energiebronnen nodig. We hebben simpelweg nergens genoeg van om aardgas een-op-een te vervangen. Bovendien verschilt het per wijk of buurt wat de beste oplossing is. Cogas concentreert zich de komende jaren, naast het verder uitbreiden van het elektriciteitsnet, op het ontwikkelen van warmtenetten en de inzet van hernieuwbare gassen biogas, groen gas en waterstof. Ons doel: onze klanten voorzien van een duurzame en betaalbare energievoorziening voor de toekomst.

In 2023 transporteerden we 45% meer groen gas naar onze klanten dan het jaar ervoor. Ter vergelijking: landelijk steeg het aandeel groen gas met 21% tot 279 miljoen kuub. Het totale volume van bijna 18 miljoen kuub groen gas voor onze klanten, staat gelijk aan het gasverbruik van ongeveer 13.000 woningen. Daarmee bieden we 9% van onze klanten een duurzaam alternatief op aardgas. Eind 2023 is er een grote groen gasinvoeder in Anergieven bijgekomen. De verwachting is dat deze nieuwe invoeder ongeveer 8 miljoen kuub groen gas per jaar gaat invoeden op het gasnet van Coteq. We willen groeien naar een aandeel van 20% in 2030. Met de hoeveelheid agrarische bedrijven in de regio en andere bronnen, zoals bijvoorbeeld rioolwaterzuiveringen en gft-afval, zijn er voldoende kansen in de regio om groen gas te produceren.

Samen met Twence willen we het Regionaal Warmtenet Twente (RWT) realiseren. Door het aanleggen van warmtenetten kunnen we in ons verzorgingsgebied 25.000 woningen voorzien van warmte tegen de laagst maatschappelijke kosten. Er is restwarmte voor 100.000 woningen of bedrijven beschikbaar. De beoogde start van het Regionaal Warmtenet Twente is buiten ons verzorgingsgebied, vanwege de locatie van de warmtebron in Hengelo. Daarna zal een leiding naar Borne en Almelo worden aangelegd. Dit leidt tot de laagste maatschappelijke kosten voor deze woningen. Ditzelfde geldt voor Oldenzaal. Zowel het ministerie van Economische Zaken en Klimaat als de provincie Overijssel

zijn positief over de plannen en kenden subsidie toe voor de realisatie van het Regionaal Warmtenet Twente.

De Wet collectieve warmte (Wcw) heeft als doel om de publieke belangen bij collectieve warmtelevering optimaal zeker te stellen, waaronder de betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid. Om dit te bereiken wil de minister eigendom van warmtenetwerken primair bij publieke bedrijven neerleggen. Momenteel zit de wetgeving in een finale afronding: de wet is aangeboden aan de Tweede Kamer. Het beoogde samenwerkingsverband voor het Regionaal Warmtenet Twente tussen Cogas en Twence voldoet volledig aan de voorwaarde publiek eigenaarschap.

Naast de restwarmte van Twence zijn er in de regio meer bedrijven met restwarmte. Samen met gemeenten en andere regionale partners werken we aan de Regionale Energiestrategie (RES) voor Twente en West-Overijssel en de uitwerking in gemeentelijke warmtetransitievisies en wijkuitvoeringsplannen. Waar kan, haken we aan bij kansen: zoals in de gemeente Almelo, waar meerdere duurzame bronnen de wijk Aalderinkshoek van warmte moeten gaan voorzien.

Waterstof is één van de langetermijnoplossingen die interessant is voor grootzakelijke klanten en de transportsector. Daarom doen we onderzoek naar de kansen die waterstof biedt en we doen ervaring op met het werken met waterstof.

Strategische doelen

1. Voor 2027 bieden wij 25% van onze aardgasklanten een duurzaam alternatief in de vorm van warmte of hernieuwbaar gas.

Dit hebben we in 2023 gedaan

In 2023 is het Regionaal Warmtenet Twente weer een stap dichterbij gekomen. Op 1 juni dienden we samen met Twence een subsidieaanvraag in voor de eerste stap van de aanleg van het Regionaal Warmtenet Twente. In september ontvingen we bericht dat de subsidie van € 17 miljoen is toegekend. Met de toegekende Warmtenetten Investeringsubsidie (WIS) van de Rijksoverheid kunnen we investeren in het hoofdtransportnet. Ook vroegen we in 2023 een subsidie aan bij de provincie Overijssel. In oktober liet de provincie weten dat we € 2,5 miljoen subsidie krijgen.

Met woningcorporatie Reggewoon onderzochten we de kansen voor een innovatief bodemnet dat gebruikt maakt van ondiepe bodemwarmte. In november 2023 hebben we samen het besluit genomen om in Wierden dit bodemnet te realiseren. De bewoners van de twee appartementencomplexen zijn betrokken bij dit besluit.

Cogas is als partner betrokken bij het aardgasvrij maken van de wijk Aalderinkshoek in Almelo. De gemeente Almelo is hiervoor kartrekker. Samen met de woningcorporaties Beter Wonen, St Joseph, Woonzorg Nederland, het Waterschap en Cogas wil de gemeente de wijk aardgasvrij maken. Afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van een variantenstudie naar de haalbaarheid en betaalbaarheid voor een alternatief voor aardgas. Naast een technisch ontwerp staat ook participatie van de inwoners centraal. In 2024 wordt deze studie afgerond en wordt bepaald hoe de Programma Aardgasvrije Wijken (PAW)-subsidie optimaal ingezet gaat worden.

In 2022 ontwikkelden we met partners ENTRANCE, RENDO en BAM een proefnetwerk voor waterstof. Hiermee deden we in 2023 kennis en ervaring op. Verder participeerden we in de Waterstof Hub Twente, Technology Base, het HyGenesys project in Almelo en HyDelta. Daarnaast namen medewerkers deel aan webinars, trainingen, volgden ze opleidingen en werkten we binnen onze brancheorganisatie Netbeheer Nederland intensief samen met onze collega-netbeheerders. In 2023 zijn nieuwe medewerkers aangenomen met expertise in warmte en warmtenetten.

In 2023 zijn we ook bezig geweest met het ontwikkelen van diverse biogashubs in ons verzorgingsgebied. Vooral in de gemeenten Hardenberg en Hof van Twente was er veel animo om biogashubs te ontwikkelen. Door een wijziging in

de SDE++ subsidie, net voor het openstellen van de regeling, bleek het voor veel veehouders toch niet meer haalbaar om mee te doen aan een biogashub.

In 2023 hebben we besloten de biogashub in Noord-Deurningen te verkopen aan de veehouders zelf. Het netwerk was te duur voor Cogas door de beperkte hoeveelheid biogas die erover getransporteerd werd.

In 2023 zijn ruim 60 aanvragen voor vergunning voor een monomestvergister op boerderijniveau aangevraagd in ons verzorgingsgebied.

Zo gaan we hiermee verder

In 2024 maken we met onze partner Twence een detailontwerp en business case voor de aanleg van het Regionaal Warmtenet Twente in de buurt Nijverheid in Hengelo. Het doel is dat onze aandeelhouders op basis hiervan in de loop van 2024 een besluit kunnen nemen over de realisatie van dit net.

Het bodemnet voor het verwarmen van twee projecten van Reggewoon in Wierden wordt in 2024 aangelegd. Daarna gaan we kijken of we dit concept op meer locaties kunnen toepassen.

De inzet van ondiepe geothermie lijkt kansrijk en is aantrekkelijk als oplossing in de totale energiemix. Het gebruik van deze techniek kent strenge regels, mede vanwege de mogelijke invloed op de drinkwatervoorziening. In 2024 voert TNO in opdracht van Cogas een onderzoek uit naar de haalbaarheid van deze techniek.

We blijven voortdurend inzetten op het actueel houden van onze kennis over warmte, biogas, groen gas en waterstof. Door deel te nemen aan pilots, het volgen van de nieuwste ontwikkelingen en kennis en ervaring te delen met onze collega-netbeheerders zorgen we ervoor dat de expertise van onze medewerkers actueel is én blijft. Ook investeren we in het verder ontwikkelen van de vaardigheden voor de aanleg, het beheer en het onderhoud van warmte-, waterstof en biogasnetten.

Verder komt er in 2024 een extra categorie in de SDE++ waarbij het voor kleinere veehouderijen interessanter wordt om wel mee te doen aan een biogashub. We gaan hierover in gesprek met geïnteresseerde veehouderijen.

2. Wij stimuleren het invoeden van groen gas in onze gasnetten en bedenken oplossingen om het groen gas goed in te zetten.

Dit hebben we in 2023 gedaan

In 2023 groeide het aandeel groen gas in ons gasnetwerk met 45% naar bijna 18 miljoen kuub. In 2023 ontvingen we 47 aanvragen voor een eerste verkenning tot groen gasinvoeding. Door een tegenvaller met de SDE++-subsidies zijn hier nog geen concrete aanvragen uit voortgekomen.

Eind 2023 tekenden de gemeente Hardenberg en netbeheerders RENDO en Coteq een intentieverklaring om samen te zorgen voor meer groen gas op het gasnet. We verwachten dat in 2024 het aantal biogasproducenten licht groeit en dat we in 2025 weer meer groen gas kunnen invoeden in ons netwerk.

Zo gaan we hiermee verder

We bereiden ons voor op het invoeden van groen gas door koppelingen aan te leggen richting Hardenberg. Ook maken we in 2024 een koppeling met het landelijk gastransportnet tussen Emmen en Ommen en onderzoeken we de mogelijkheid voor netkoppelingen met onze ‘buurman’ netbeheerder Enexis. Het doel van deze koppelingen is om het afzetgebied voor groen gas te vergroten, zodat gedurende het gehele jaar, maar vooral in de zomer, alle groen gasproducenten 100% kunnen blijven invoeden.

3. We investeren in verzwaring of uitbreiding van onze elektriciteitsnetwerken om congestie te voorkomen.

De investeringen die we doen om de kwaliteit en betrouwbaarheid van onze infrastructuur te borgen, dragen bij aan het voorkomen van netcongestie. Ook in 2024 blijven we investeren in verzwaring en uitbreiding

van onze elektriciteitsnetwerken. In het hoofdstuk Excellent netbeheer op pagina 14 leest u wat we hebben gedaan en hoe we hiermee verder gaan.

4. Als congestie dreigt, zoeken we samen met de klant naar mogelijkheden om vraag en aanbod van energie zo op elkaar af te stemmen dat de beschikbare capaciteit zo goed mogelijk wordt gebruikt.

In het hoofdstuk Excellent netbeheer op pagina 14 leest u wat we hiervoor hebben gedaan en hoe we

hiermee verder gaan.

5. We nemen gericht en actief deel aan samenwerkingsverbanden die zich richten op het verduurzamen van de energievoorziening.

Dit hebben we in 2023 gedaan

Om succesvol te zijn in de energietransitie namen we deel aan landelijke en regionale samenwerkingsverbanden, zoals de RES Twente en RES West-Overijssel, Green Deal, H2Hub Twente en ENTRANCE. We hadden veel contacten met beleidsambtenaren van gemeenten over de energietransitie en de kansen en mogelijkheden. We dachten mee en bekeken welke rol wij kunnen spelen

in de overstap naar duurzame energiebronnen. Ook droegen we bij aan het stimuleren van lokale energie-initiatieven en boden kennis en capaciteit op het gebied van het stimuleren van lokaal eigenaarschap.

Eind juni 2023 hielden we een seminar voor de gemeenteraden van de aandeelhoudende gemeenten. Tijdens workshops informeerden we de aanwezigen over netcapaciteit, de stand van zaken rondom netcongestie

en de inzet van hernieuwbare gassen, zoals biogas, groen gas en waterstof en de mogelijkheden van warmtenetten in ons verzorgingsgebied. Ook waren we in 2023 opnieuw gastlocatie voor het Kennisfestival Nieuwe Energie Overijssel voor lokale energie-initiatieven, inwoners en iedereen die meer wil weten over de energietransitie. We ontvingen in november de Industriële Kring Twente en namen ondernemers mee in de energietransitie, netcongestie en mogelijke oplossingen.

Zo gaan we hiermee verder

We blijven als actieve partner inzetten op goede samenwerking en het delen van kennis en ervaring. Daarbij gaan we nog gericht stakeholdermanagement inzetten. Een van de speerpunten voor 2024 is het verder ontwikkelen van de Energiekaart samen met gemeenten en woningcorporaties. Deze Energiekaart geeft een interactief inzicht in de maatschappelijk gezien beste opties voor verduurzaming van de warmtevraag.

Onderzoek en ontwikkeling

Om de energietransitie te faciliteren, is innovatie van groot belang. Binnen het team Nieuwe Energie werken we hier dagelijks aan. Zo hebben we in 2023 (mee)gewerkt aan:

- ◆ het verder ontwikkelen van een innovatief concept op het gebied van bodemwarmte met de woningcorporatie Reggewoon;
- ◆ het verder uitwerken van de plannen voor een Regionaal Warmtenet Twente door Cogas en Twence en toewerken naar besluitvorming door de aandeelhouders voor de eerste fase in Hengelo;
- ◆ samen met de gemeente Almelo uitvoeren van een studie naar de haalbaarheid voor het verduurzamen van de wijk Aalderinkshoek;
- ◆ beheer en onderhoud van waterstofnetwerken bij ENTRANCE;
- ◆ betrokken bij onderzoek Universiteit Twente naar ondiepe geothermie;
- ◆ samen met de gemeente Hardenberg en RENDO de mogelijkheden voor biogasnetwerken in Hardenberg te ontwikkelen;
- ◆ de potentie voor een biogashub in de gemeente Wierden onderzocht;
- ◆ betrokken bij meerdere initiatieven voor biogashubs in Hof van Twente;
- ◆ Hyfield Safety Campus Enschede. Met de Safety Campus heeft Cogas in 2023 een intentieovereenkomst getekend om te komen tot het realiseren van een waterstoffestlocatie voor hulpdiensten, KIWA, Gasunie en voor het opleiden van monteurs en bezoek door scholen;
- ◆ het samen met de regio werken in de H2 Hub-Twente en HyGenesys project aan de ontwikkeling van waterstof voor de regio;
- ◆ HyDelta: om gezamenlijk met de andere netbeheerders onderzoek uit te voeren naar waterstof;
- ◆ Hyfield: om samen met Twente Safety Campus een test- en leerlocatie voor waterstof te ontwikkelen.

Duurzame bedrijfsvoering

Een duurzame bedrijfsvoering betekent voor ons verantwoord en efficiënt omgaan met onze bedrijfsmiddelen, onze medewerkers en onze omgeving. Zo houden we de energievoorziening voor onze klanten zo betaalbaar mogelijk en dragen we bij aan de leefbaarheid in de regio. In 2023 lag de focus op het implementeren van een organisatieverandering, het behouden en werven van medewerkers en het vergroten van het veiligheidsbewustzijn.

Om wendbaar en slagvaardig te zijn, brachten we de organisatie in 2023 terug tot drie clusters: Operatie, Transitie en Strategie & Advies, met daaronder verschillende teams die worden aangestuurd door teammanagers. De organisatie wordt geleid door een directieteam bestaande uit een directeur-bestuurder, een directeur operatie en een directeur transitie.

We startten 2023 met onze nieuwe strategische koers 2023-2027 en het werken met een nieuwe methode om deze koers te vertalen naar concrete acties. Met het OGSM-model maken we in één opslag duidelijk hoe verschillende onderdelen samenhangen met de ambitie en met elkaar. OGSM staat voor Objectives, Goals, Strategies en Measures. Hiermee willen we het begrip van de koers en de focus bij medewerkers vergroten. Deze behoefte is gebleken uit het medewerkersonderzoek van 2022. Daarnaast is het leiderschapsonwikkeltraject voor teammanagers opnieuw vormgegeven om aan te laten sluiten bij het nieuwe strategisch perspectief van Cogas voor 2023-2027.

Net als in 2022 was de krapte op de arbeidsmarkt in 2023 groot. Vooral mensen met een technische specialiteit zijn schaars. Met de energietransitie die op ons afkomt, hebben we dit personeel hard nodig. Daarom zetten we vol in op het behouden en werven van medewerkers. In 2023 voerden

we een benchmarkonderzoek uit naar onze primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Dit leidde tot de invoering van twee loonlijnen. We maken daarbij onderscheid tussen kern- en generieke functies. Om concurrerend te blijven, hebben we in de loonlijn voor kernfuncties de eindsalarissen in de schalen verhoogd.

Per 1 januari 2023 is vanuit de CAO een structurele loonsverhoging doorgevoerd van 4%.

In het medewerkersonderzoek scoorden we bovengemiddeld op goed werkgeverschap. Dat leverde ons het label World-class Workplace op. De resultaten uit de medewerkersonderzoeken gebruikt de Taskforce Personeel om te blijven verbeteren op goed werkgeverschap.

We merkten het afgelopen jaar het sneeuwbal effect van onze veiligheidscampagne 'Werk veilig, da's goed voor elkaar'. Veiligheid is in 2023 een standaard gespreksonderwerp geworden in elk werkoverleg met de teammanagers. In het Safety Dashboard zien we dat meer medewerkers (bijna-)incidenten melden. En collega's durven elkaar eerder aan te spreken op situaties. Dat is een mooie prestatie die eind 2023 resulteerde in het behalen van Veiligheidsladder trede 3.

Cogas werkt aan het structureel verminderen van de uitstoot van CO₂. In 2023 namen we daarvoor verschillende nieuwe maatregelen. Ook namen we standaard bij elke investeringsbeslissing de CO₂-voetafdruk mee. In 2023 rekenden we daarvoor met een CO₂-prijs van € 200 per ton. Bij elke investering voegen we de prijs voor de CO₂-uitstoot toe aan de aanbidding van het materiaal of de dienst. Zo bepalen we welke aanbieder het meest interessante aanbod doet tegen de laagste CO₂-voetafdruk.

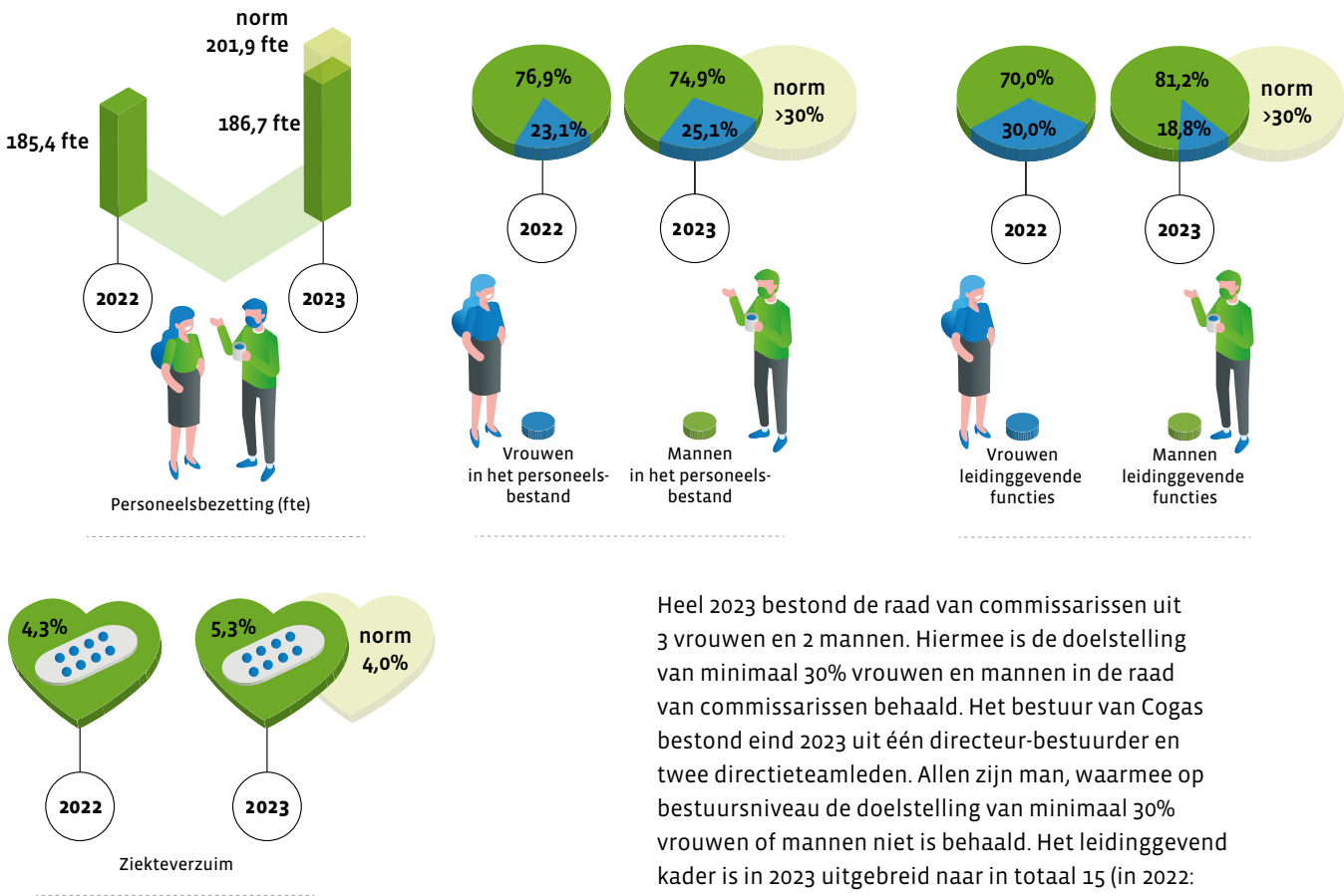

De netverliezen elektriciteit zijn een belangrijk deel van ons elektriciteitsverbruik, totaal 23.373 MWh in 2023. De elektriciteit voor deze netverliezen wordt maandelijks door Cogas ingekocht. De inkoop van netverliezen vergroenen wij met Garanties van Oorsprong, waarvan 40% met in Nederland geproduceerde duurzame energie en 60% met Green wind EU.

Voor onze warmteklanten introduceerden we in het voorjaar van 2023 het online klantportaal Mijn Cogas. Hier kunnen klanten onder andere hun gegevens inzien en wijzigingen en meterstanden doorgeven.

Nederland heeft in het klimaatakkoord afgesproken de CO₂-uitstoot te verminderen. De CO₂-uitstoot van zakelijk verkeer en woon-werkverkeer van werknemers hoort daar ook bij. Per 1 juli 2024 gaat de rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit (WPM) in. Als werkgever met meer dan 100 medewerkers is ook Cogas verplicht gegevens aan te leveren. Om medewerkers te stimuleren (vaker) met het openbaar vervoer te komen, vergoeden we sinds januari 2023 de reis met het openbaar vervoer volledig. Voor zakenreizen met openbaar vervoer vergoeden we een eerste klas treinkaartje. Ook kunnen medewerkers gebruik maken van het Duurzaamheid-Inzetbaarheidsbudget, waarmee ze bijvoorbeeld een bijdrage voor een fiets kunnen krijgen.

Kerncijfers duurzame bedrijfsvoering

In 2023 stelden we een plan op voor het realiseren van een evenwichtige man/vrouwverdeling binnen de (sub)top van Cogas. We spreken van een evenwichtige verdeling als de (sub)top, per groep, voor tenminste 30% uit vrouw en tenminste voor 30% uit man bestaat. Het plan legt de focus op toekomstige instroom binnen de (sub)top van Cogas. De streefcijfers en rapportage zijn aangeleverd voor het diversiteitsportal van de SER.

Heel 2023 bestond de raad van commissarissen uit 3 vrouwen en 2 mannen. Hiermee is de doelstelling van minimaal 30% vrouwen en mannen in de raad van commissarissen behaald. Het bestuur van Cogas bestond eind 2023 uit één directeur-bestuurder en twee directieteamleden. Allen zijn man, waarmee op bestuursniveau de doelstelling van minimaal 30% vrouwen of mannen niet is behaald. Het leidinggevend kader is in 2023 uitgebreid naar in totaal 15 (in 2022: 10). De uitbreiding bestond overwegend uit mannen. Het is wederom gebleken dat in ons vakgebied het aantal vrouwen nog altijd schaars is. Ons streven blijft om minimaal 30% vrouwen in het leidinggevend kader te hebben. Dit willen wij, bij eventueel toekomstige functies, bereiken doormiddel van toegankelijke vacatureteksten, functies indien mogelijk parttime aan te bieden en employer branding om vrouwen te enthousiasmeren voor de techniek.

Strategische doelen

1. In onze vestigingsplaats Almelo hebben we minimaal 250 hoogwaardige arbeidsplaatsen, hier vallen ook leer- en opleidingsplaatsen onder.

Dit hebben we in 2023 gedaan
In 2023 hebben we, ondanks de schaarste op de arbeidsmarkt, 22 nieuwe medewerkers aan kunnen trekken en hebben we ook enkele vacatures via interne doorstroom kunnen invullen. Dertien mensen gingen uit dienst, waarvan vijf met pensioen. Het aantrekken van zoveel nieuwe medewerkers is mede gelukt dankzij een aanbrengbonus. Daarnaast hebben we vol ingezet op arbeidsmarktcommunicatie, waardoor we bekend staan als goed werkgever met concurrerende arbeidsvoorwaarden.

Met het ruime opleidingsbudget stimuleren we medewerkers zich te blijven ontwikkelen. Daarnaast zetten we in op talentmanagement en maken we gebruik van TMA (talent- en motivatieanalyse). In 2023 deed 35% van de medewerkers deze TMA.

Met programma's, zoals CoChallenge en Werkgeluk en een persoonlijk budget voor elke medewerker dragen we bij aan duurzame inzetbaarheid.

We boden dertien mbo- en hbo-studenten een stageplek binnen onze organisatie. Om meer mbo-stagiaires aan te trekken hebben we de mbo-, hbo- en wo-stagevergoeding gelijkgetrokken (€ 450 bruto per maand). Het SBB-leerbedrijf sprak hier tijdens een bedrijfsbezoek aan Cogas afgelopen voorjaar haar waardering over uit. Daarnaast waren we in 2023 weer deelnemer aan de Week van de Techniek. Ook ontvingen we verspreid over het jaar schoolklassen om leerlingen enthousiast te maken voor een opleiding in de techniek.

Zo gaan we hiermee verder
In 2024 leggen we nog meer focus op het binden en boeien van medewerkers. Zo starten we bijvoorbeeld met een waarderingsbudget waarmee teammanagers aan medewerkers een extra schouderklopje kunnen geven. We gaan verder met het inrichten van talentmanagement. Het streven is dat in 2024 met 50% van de medewerkers de TMA is uitgevoerd. Met workshops en trainingen ontwikkelen we talenten op persoonlijk, team- en organisatieniveau. Uiteraard blijven we focussen op continue en gerichte arbeidsmarktcommunicatie.

2. We hebben een veilige werkomgeving. Onze medewerkers zijn bevlogen en zijn echte Cogas ambassadeurs.

Dit hebben we in 2023 gedaan
Binnen Cogas is er geen plek voor ongewenst gedrag. We zorgen dat incidenten op een veilige manier kunnen worden gemeld. In 2023 actualiseerden we het beleid Gewenst gedrag en introduceerden we een nieuwe interne en externe vertrouwenspersoon.

Met jaarlijkse pulsmetingen door onderzoeksbureau Effectory beoordelen we onze inzet op werkgeverschap, bevlogenheid, organisatierichting en leiderschap. Een cijfer vanaf 7,5 beschouwen we als bevlogen. Het afgelopen jaar scoorden we op alle punten hoger dan het jaar ervoor.

Thema	2023	2022	Benchmark
Bevlogenheid	7,7	7,5	7,4
Werkgeverschap	7,0	6,9	6,7
Organisatierichting	7,1	6,7	7,1
Aantal respondenten	141	157	

Zo gaan we hiermee verder
In 2024 introduceren we zowel een nieuwe interne als externe vertrouwenspersoon bij de OR. Daarnaast stellen we een plan op hoe we aandacht gaan geven aan sociale veiligheid en gaan we de bekendheid met sociale veiligheid bij leidinggevendenden vergroten.

De bevoegdheid van medewerkers wordt vergroot door het verder inzetten en ontwikkelen van talentmanagement. We geven aandacht aan (uitzonderlijke) prestaties met de inzet van het

waarderingsbudget. Ook doen we voortdurend themagericht medewerkersonderzoek en vertalen de feedback naar acties.

3.

We bereiken vóór 2026 trede 4 van de Veiligheidsladder.

Dit hebben we in 2023 gedaan

2023 stond in het teken van het halen van Veiligheidsladder trede 3. Gedurende het jaar besteedden we op verschillende manieren aandacht aan de veiligheidscultuur in de organisatie:

- ◆ Veiligheidscampagne ‘Werk veilig, da’s goed voor elkaar’: tijdens deze campagne was er met name aandacht voor de gedragsregels, arbeidsmiddelen, persoonlijke beschermingsmiddelen en de laatste minuut risicoanalyse (LMRA) bij het uitvoeren van werkzaamheden door zowel monteurs als kantoorpersoneel.
- ◆ Training werkplekinspectie: hoe voer je een goede werkplekinspectie uit?
- ◆ Verbeterideeën stimuleren: we sporen collega’s aan om ideeën voor verbetering van de veiligheid in te sturen. Eens per half jaar is er een prijs voor het beste idee.
- ◆ Veiligheidsrapportage: elk kwartaal delen we vanuit de hele organisatie op intranet de stand van zaken rondom veiligheid. Bijvoorbeeld over het aantal (bijna-)incidenten en over veiligheidsverbetervoorstellen.
- ◆ Incidentenonderzoek: we bespreken (bijna-)incidenten met installatieverantwoordelijken om kennis en ervaring uit te wisselen en eventuele verbeteringen door te voeren.
- ◆ Elke nieuwe medewerker wordt persoonlijk geïnformeerd over veiligheid en ontvangt het veiligheidsmagazine.

Daarnaast komt in de samenwerking met aannemers en andere netbeheerders veiligheid aan de orde. We houden bijvoorbeeld samen werkinspecties om van elkaar te leren.

In november en december 2023 vond de audit voor de Veiligheidsladder plaats. Vijf dagen lang werd de veiligheidscultuur bij Cogas onder de loep genomen. De auditoren viel het op dat iedereen in de organisatie open is en dat alle informatie makkelijk op tafel kwam. Die cultuur willen we koesteren en uitbouwen. Speciale complimenten waren er voor onze toezichthouders en onze magazijnmedewerkers. Onze inzet werd beloond: we haalden trede 3 van de Veiligheidsladder.

Zo gaan we hiermee verder

Vóór 2026 willen we trede 4 van de Veiligheidsladder bereiken. Daarvoor gaan we in 2024 binnen het samenwerkingsverband GROND’G nog meer de samenwerking opzoeken met aannemers. Bij het uitbesteden van werk kijken we strenger naar de eisen die we aan veiligheid stellen. Intern gaan ook medewerkers van andere afdelingen de werkplekinspecties uitvoeren. Drie toezichthouders gaan onaangekondigd bij projecten langs voor inspectie. De gegevens die zij ophalen, zetten we in om trendanalyses te maken, zodat we verder kunnen verbeteren. Daarnaast blijven we werken aan het creëren van een veilige omgeving en gaan we meer aandacht besteden aan het thema sociale veiligheid. De veiligheidscampagne loopt ook in 2024 door. Zo organiseren we in januari weer de veiligheidsdagen met verschillende opleidingen en reiken we ook in 2024 twee keer de Gouden Duim uit. Met deze prijs zetten we een collega in het zonnetje die lef heeft getoond door een incident te melden, een onveilige situatie aan te kaarten of bijvoorbeeld een verbetering voor te stellen. Zo houden we veiligheid voortdurend onder de aandacht.

4.

In 2027 is 60% van al onze inkoop circulair.

Dit hebben we in 2023 gedaan

Om circulair te kunnen inkopen, is het nodig te definiëren wat we als Cogas verstaan onder circulaire inkoop. In 2023 is een start gemaakt met het maken van deze definitie.

Zo gaan we hiermee verder

In 2024 wordt dit aspect verder uitgewerkt en komt nadrukkelijk terug bij de implementatie van Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) in onze organisatie.

5.

De komende vijf jaar werken we op basis van een nulmeting stapsgewijs toe naar een structurele vermindering van CO₂-uitstoot. Uiteindelijk willen we CO₂-neutraal worden.

Dit hebben we in 2023 gedaan

In 2023 voerden we een nulmeting uit naar onze CO₂-uitstoot. De bruto CO₂-uitstoot in 2022 bedroeg 23.205 ton. Hiervan hebben we 10.671 ton vergoed door aardgas te vervangen door duurzame pellets en door netverliezen te compenseren met additionele vergroeningscertificaten. De netto uitstoot in 2022 was daarmee 12.534 ton CO₂.

In 2023 verminderden we onze CO₂-uitstoot met de volgende maatregelen:

- ◆ overstappen op elektrische poolauto’s;
- ◆ overstap van fossiele diesel naar zoveel mogelijk HVO100 biodiesel (90% besparing);
- ◆ verduurzaming van bedrijfspand onder andere door alle verlichting te vervangen door energiezuinige ledverlichting;
- ◆ de frequentie van het zoeken van gaslekken is verdubbeld, waardoor netverliezen en methaanuitstoot sterk zijn gedaald.

Verder is in 2023 voor de medewerkers van Cogas een verduurzamingsplan in het leven geroepen. Hiermee

voorziet Cogas in een regeling die haar medewerkers stimuleert om klimaatbewuste keuzes te maken ten aanzien van hun woning. Het verduurzamingsplan helpt onze medewerkers in:

- ◆ Energiebesparing en mogelijk lagere energiekosten.
- ◆ Toename waarde van de woning vanwege “gunstiger” energielabel.
- ◆ Vermindering CO₂-uitstoot.

Met deze regeling biedt Cogas werknemers de gelegenheid om middelen aan te schaffen die bijdragen aan de verduurzaming van de eigen woning en/of energiebesparing in huis. Voor de regeling reserveert Cogas het komende jaar € 40.000.

Zo gaan we hiermee verder

In 2024 verwachten we meer resultaat te kunnen zien van de maatregelen die zijn ingezet. We hebben ons voorgaande jaren vooral gericht op scope 1 (eigen activiteiten) en scope 2 (afname energie van derden). In 2024 gaan we ook aan de slag met inzicht creëren en verminderen van de CO₂-voetafdruk in scope 3 (activiteiten van andere partijen in de waardeketen).

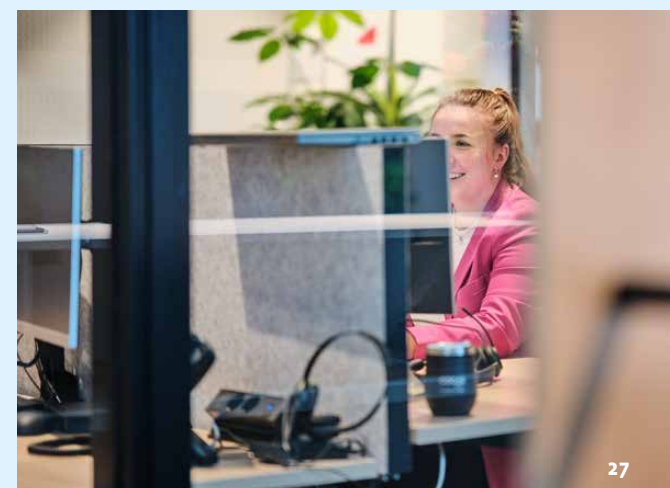
Cultuur en gedrag

Wat hebben we in 2023 gedaan op het gebied van cultuur en gedrag?

We richtten ons op verschillende manieren op cultuur, gedrag en motivatie van onze medewerkers. We stimuleerden veiligheidsbewust gedrag. Door de inzet van de meldingenapp Safety Dashboard maakten we van onveilige situaties een leermogelijkheid. We gaan in 2024 verder invulling geven aan het veiligheidsbewustzijn bij Cogas. We hadden in 2023 een goed en gevarieerd security awareness programma gericht op digitale veiligheid en dat wordt gecontinueerd in 2024.

Het duurzaam inzetbaar blijven van onze medewerkers was een belangrijk onderdeel in de *Sturen op ontwikkeling en resultaat (STOER) gesprekken*. Omdat competenties veranderen, stimuleerden we medewerkers nieuwe vaardigheden te ontwikkelen. We werkten aan een cultuur waarin het normaal is dat je voortdurend blijft investeren in jezelf, ongeacht leeftijd, werkervaring of opleidingsniveau. We faciliteerden dit door een ruim opleidingsbudget, incompany trainingen en ons online leerplatform.

Binnen ketensamenwerking stimuleerden we onze medewerkers om in termen van klantwaarde te denken en te acteren. Om dit te ondersteunen, hebben we ook de training klantgerichtheid aangeboden. Voor onze leidinggevenden zijn we verdergegaan met ons leiderschapsprogramma waarin thema's als coachend leidinggeven en eigenaarschap centraal hebben gestaan. We hebben een actief programma van CoChallenge ingezet om onze medewerkers te faciliteren duurzaam fit te blijven.

Financiële verantwoording en vooruitblik

Financiële kerncijfers

	Eenheid	2023	2022
Resultaten			
Som der bedrijfsopbrengsten	€ 1.000	68.786	57.323
Som der bedrijfslasten	€ 1.000	-58.304	-50.454
Bedrijfsresultaat	€ 1.000	10.482	6.869
Financiële baten en lasten	€ 1.000	1.076	-4.126
Resultaat vóór belasting		11.558	2.743
Vennootschapsbelasting	€ 1.000	-2.979	-714
Resultaat uit deelnemingen - operationeel	€ 1.000	127	130
Resultaat na belasting	€ 1.000	8.706	2.159
Balans			
Netto werkkapitaal	€ 1.000	24.546	32.664
Vaste activa	€ 1.000	215.391	207.732
Eigen vermogen	€ 1.000	145.458	141.841
Balanstotaal	€ 1.000	257.838	252.796
Ratio's financieel beleid			
Solvabiliteit (Eigen vermogen/Totale vermogen)	%	56,4	56,1
Current ratio (Vlottende activa/Vlottende passiva)	%	237,1	363,4
Rentabiliteit totale vermogen*	%	4,1	2,7
ROIC (rentabiliteit van het geïnvesteerd vermogen)**	%	4,9	1,2
EBIT - rentedekking***		12,5	7,3
FFO* - rentedekking****		23,8	12,0
Overige kerncijfers			
Netto kasstroom	€ 1.000	-4.168	-9.869
Investerings	€ 1.000	17.091	12.512

* Rentabiliteit totale vermogen: bedrijfsresultaat/gemiddeld totaal vermogen
** ROIC: (resultaat vóór belastingen + resultaat deelnemingen) / (vaste activa + netto werkkapitaal)
*** EBIT - rentedekking: (bedrijfsresultaat + aandeel resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen) / rentelasten
**** FFO: de som van de netto winst uit gewone bedrijfsuitoefening, afschrijvingen, latente belastingen en overige kostenposten waarvoor geen kasgeld noodzakelijk is en bruto rentelasten

Financiële toelichting

♦ **Resultaten**
Het nettoresultaat van Cogas over 2023 was € 8,7 miljoen, een stijging van € 6,5 miljoen ten opzichte van 2022. Dankzij een hogere omzet en per saldo lagere operationele kosten, steeg het bedrijfsresultaat met € 3,6 miljoen. Waar in 2022 nog sprake was van een ongerealiseerd boekverlies op de beleggingsportefeuille van € 3,2 miljoen, is er in 2023 sprake van een ongerealiseerde boekwinst van € 1,5 miljoen als gevolg van verbeterde (beurs)koersen.

Som der bedrijfsopbrengsten
De som der bedrijfsopbrengsten was € 68,8 miljoen, een toename van € 11,5 miljoen. Dit is voornamelijk het gevolg van de door de ACM toegestane gestegen tariefruimte voor de elektriciteit- en aardgasnetwerken in 2023. De toename van de tariefruimte werd veroorzaakt door:

- compensatie van de gestegen kosten van energie in 2023 en 2022 (netverliezen);
- compensatie voor inflatie in algemene zin;
- een hogere vermogenskostenvergoeding in verband met de gestegen rente.

Som der bedrijfslasten
De som der bedrijfslasten stegen met € 7,9 miljoen tot € 58,3 miljoen. Deze stijging kent verschillende oorzaken. De kosten uitbesteed werk en andere externe kosten namen toe met € 5,9 miljoen en kwamen daarmee uit op € 30,9 miljoen. De belangrijkste oorzaak van deze stijging was een toename van de energiekosten (netverliezen) met € 1,4 miljoen als gevolg van hogere energieprijzen. Eveneens stegen de transportkosten van de bovenliggende elektriciteitsnetbeheerder met € 1,3 miljoen. Verder stegen de kosten voor diverse materialen en externe kosten met € 3,2 miljoen.

De personeelskosten over 2023 namen toe met € 0,9 miljoen tot een bedrag van € 17,3 miljoen. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de cao-verhoging en een toename van het personeelsbestand met gemiddeld 1,3 fte in 2023 ten opzichte van 2022. De toename van het personeel hangt samen met een toename van de werkzaamheden die zijn gericht op netverzwaring van de elektriciteitsnetwerken, investeringen in het verbeteren van klant- en operationele processen en toenemende werkzaamheden door toenemende regel- en rapportagedruk van overheden.

De afschrijvingskosten namen met € 0,5 miljoen toe naar € 9,5 miljoen. Dit is het gevolg van stijgende investeringsuitgaven in onze netwerken.

Financiële baten en lasten
Het totaalbedrag aan financiële baten en lasten over 2023 bedraagt € 1,1 miljoen (bate) (2022: € 4,1 miljoen (last)), een positieve toename van € 5,2 miljoen. De toename wordt voor € 4,7 miljoen veroorzaakt door een mutatie in het ongerealiseerde beleggingsresultaat. De reguliere rentebaten en -lasten werden in 2023 per saldo minder negatief met een bedrag van € 0,5 miljoen, als gevolg van gestegen rentevergoedingen.

De beleggingsportefeuille toonde over 2023 een koerswinst van € 1,5 miljoen ten opzichte van een koersverlies van € 3,2 miljoen over 2022. Deze resultaten zijn voornamelijk ongerealiseerd. In 2023 hebben de koersen van obligaties en aandelen zich ten opzichte van 2022 (het jaar van de start van de Oekraïne-crisis) goed hersteld.

De ongerealiseerde winst over 2023 van € 1,5 miljoen bedraagt € 1,0 miljoen op obligaties en op aandelen € 0,5 miljoen. Volgens de door Cogas gehanteerde verslaggevingsregels dient deze ongerealiseerde winst in het jaarresultaat te worden verantwoord. Zolang Cogas de portefeuille aanhoudt zijn de beleggingsresultaten enkel administratief van aard en is er geen sprake van een effectieve koerswinst of koersverlies. Met het oog op het toegezegde dividend aan onze aandeelhouders (het dividendafbouwfonds) en toenemende investeringen in bestaande en nieuwe energienetten houdt Cogas een relatief hoge liquiditeitspositie aan. De liquiditeiten zijn verdeeld over bankdeposito's en in een beleggingsportefeuille.

Cogas heeft voldoende liquiditeiten en vermogen, waardoor er geen aanleiding is de beleggingsportefeuille onder tijdsdruk te verkopen. De obligaties worden voor een periode van maximaal 7 jaar aangehouden en leiden naar verwachting niet effectief tot een daadwerkelijk verlies, onder de voorwaarde dat de verstrekker in staat is om de obligaties aan het eind van de looptijd af te lossen. Het doel is om de aandelen op een gunstig moment te verkopen.

Belastingen
De belastinglast over 2023 bedraagt € 3,0 miljoen (2022: € 0,7 miljoen). Het belastingeffect van het ongerealiseerde beleggingsresultaat bedraagt € 0,4 miljoen (2022: € 0,8 miljoen). Hiermee komt de belastingdruk over de genormaliseerde winst voor belastingen uit op circa € 2,6 miljoen (2022: € 1,6 miljoen).

Investeringsen in materiële vaste activa

Over het jaar 2023 heeft Cogas bruto € 17,1 miljoen geïnvesteerd (2022: € 12,5 miljoen). Een groot deel van de investeringen in 2023 is door Coteq Netbeheer besteed aan vervanging, vernieuwing en uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk. Daarnaast in het gasnetwerk en uitrol van slimme meters. Ten slotte is er beperkt geïnvesteerd in het kantoorpand, inventaris, wagenpark en ICT. De activiteiten op het gebied van warmtenetten en biogasnetwerken hebben in 2023 vooral in het teken gestaan van het ontwikkelen van projecten.

Niet activeerbare uitgaven voor projectinitiatieven boekt Cogas ten laste van haar reguliere exploitatieresultaat en komen niet tot uitdrukking in het bedrag aan investeringen.

♦ **Liquiditeit en solvabiliteit**

Gedurende het hele jaar 2023 had Cogas een goede liquiditeitspositie. De liquiditeitspositie is gedurende 2023 afgenomen als saldo van een hogere kasstroom uit bedrijfsoperaties, hogere investeringsuitgaven en dividenduitkeringen.

De liquiditeits- en solvabiliteitsratio's zijn beide eind 2023 van een goed niveau. Voor de ratio's wordt verwezen naar het overzicht financiële kerncijfers.

♦ **Dividend**

Cogas heeft in 2023 een bedrag van circa € 10,1 miljoen aan haar aandeelhouders uitgekeerd bestaande uit een bedrag van circa € 5,1 miljoen (€ 5.089.000) aan basisdividend en € 5,0 miljoen uit het zogenoemde dividendaufbouwfonds. Het fonds bedroeg initieel € 25,0 miljoen. Daarvan is inmiddels € 15,0 miljoen uitgekeerd. Per 31 december 2023 betreft het saldo van het dividendaufbouwfonds € 10,0 miljoen.

♦ **Financieel beleid**

Het financieel beleid van Cogas is erop gericht financieel sterk en flexibel te zijn en te blijven, evenals te allen tijde goede toegang te hebben tot de vreemd vermogen kapitaalmarkt. Hierin wordt voorzien door financiële ratio's te hanteren naar de eisen van de kredietwaardigheid zoals opgenomen in het Besluit Financieel Beheer Netbeheerder (BFBN). Daarbij wordt onder meer zorggedragen voor een evenwichtig aflossingsschema, een gebalanceerd investeringsplan, het beheersen van de operationele kosten, het beschikken over gecommiteerde kredietfaciliteiten, het aanhouden van voldoende liquide middelen en het toepassen van een verantwoord dividendbeleid.

♦ **Risicobeheersing**

Cogas past een adequaat systeem van risicomanagement toe om haar strategische, operationele en financiële risico's te beheersen. De paragraaf Risicomanagement in dit jaarverslag beschrijft het systeem van risicobeheersing. Cogas heeft beperkte financiële risico's, zoals krediet-, rente- en liquiditeitsrisico's, en beheert deze effectief. Er wordt een consequent beleid van kredietanalyse en -beheer uitgevoerd. In de jaarrekening zijn deze aspecten toegelicht.

♦ **Financiële instrumenten**

Cogas houdt haar tijdelijke overliquiditeit aan in rekening courant, op depositorekeningen en in een beleggingsportefeuille. De beleggingsportefeuille kent eind 2023 een samenstelling die voor 90% bestaat uit West-Europese vastrentende waarden (rating variërend tussen BBB en AAA, waarvan het overgrote deel een A-rating of hoger heeft) en 10% uit West-Europese aandelen. De portefeuille kent een brede spreiding over landen en sectoren om risico's te spreiden. De beleggingsportefeuille is in het jaar 2021 aangelegd met het doel om met een beperkt risico de effecten van de destijds negatieve rente en inflatie te compenseren. Door de ontwikkeling op de financiële markten is over het jaar 2023 sprake van een ongerealiseerd positief beleggingsresultaat.

Vooruitblik 2024: financiële verwachtingen

♦ **Investeringsen**

De totale investeringen voor 2024 zijn begroot op € 24,9 miljoen, waarvan € 21,5 miljoen bij de netbeheerder Coteq voor het doen van investeringen (nieuwbouw, reconstructie en vervanging) in aardgas-, elektriciteitsnetten, het meetdomein en overige zaken. Dit is substantieel hoger dan de begroting van € 16,5 miljoen en realisatie van € 15,9 miljoen in 2023.

De toenemende elektrificatie van onze maatschappij vraagt ook in de jaren na 2024 om verhoogde investeringen in het verzwaren van onze elektriciteitsnetten. Naar verwachting zullen de jaarlijkse investeringen in het elektriciteitsnet van Coteq de komende jaren tussen de € 14,5 en € 16,5 miljoen bedragen.

Naar verwachting zal het verbruik van aardgas en het aantal aardgasaansluitingen geleidelijk af gaan nemen. De bestaande aardgasstructuur dient echter betrouwbaar en veilig te blijven functioneren. Daarom zal in 2024 en de daaropvolgende jaren jaarlijks circa € 5 miljoen in het aardgasnetwerk worden geïnvesteerd inclusief het aanleggen van koppelleidingen tussen aardgasnetdelen om de toenemende invoeding van groen gas te faciliteren.

Op het gebied van algemene bedrijfsvoering is voor het jaar 2024 € 2,2 miljoen aan investeringen begroot. Binnen deze post is sprake van een aanzienlijke investering in vervangende ERP-software.

De timing en omvang van investeringen in biogasnetwerken en warmtenetten zijn onzeker en moeilijk vooraf te bepalen. De investeringsruimte hiervoor is daarom niet begroot. Per project zullen omvangrijke investeringen hiervoor - wanneer zij zich voordoen - aan de raad van commissarissen en de algemene vergadering van aandeelhouders ter goedkeuring worden voorgelegd.

De komende jaren kan Cogas haar toenemende investeringen in elektriciteits- en aardgasnetten, biogasnetwerken, warmtenetten en overig financieren door het aantrekken van additioneel vreemd vermogen bij banken. De financiële ratio's van Cogas bieden hiertoe voldoende ruimte.

♦ **Resultaat**

Onder voorbehoud van onvoorziene effecten die kunnen voortkomen uit gebeurtenissen, zoals

bijvoorbeeld oorlogsdreiging- of situaties, energiecrisis, klimaatcrisis, een hernieuwde pandemie en toenemende spanningen op mondiaal niveau, verwacht Cogas over 2024 een bestendig resultaat. Het verwachte volume aan energie-inkopen, onder andere voor netverliezen, heeft Cogas voor het jaar 2024 inmiddels grotendeels vastgezet tegen inkooprijzen op of lager dan begroot voor 2024. Per saldo is daardoor, behoudens de beperktere effecten van volumeverschillen, het energieprijrisico voor 2024 beperkt.

Voor het jaar 2024 is een toename van het totale (gemiddelde) personeelsbestand (eigen personeel en extern personeel) begroot naar 243 fte (2023: 230 fte). De uitbreiding in formatie is vooral begroot om invulling te geven aan de investeringsopgave. Eind 2023 is een nieuwe cao overeengekomen met een looptijd van 18 maanden. Hierin is onder meer een loonsverhoging van 7% afgesproken voor 2024 met een minimum van € 275 bruto per maand. Per 1 januari 2025 zullen de salarissen met 3% worden verhoogd. Samen met de uitbreiding van het personeelsbestand zal dit de komende jaren leiden tot een aanzienlijke toename in de personeelskosten.

♦ **Liquiditeit, solvabiliteit en financiering**

De liquiditeits- en solvabiliteitspositie van Cogas over geheel 2024 zal, net als over 2023, van een goed niveau zijn en ruimschoots voldoen aan de eisen gesteld in het Besluit Financieel Beheer Netbeheerder (BFBN), evenals aan de eisen gesteld in de op Cogas van toepassing zijnde bankconvenanten. Op basis van haar toekomstige kasstromen en goede liquiditeits- en solvabiliteitspositie heeft Cogas goede toegang tot bankfinanciering.

♦ **Dividend**

In het jaar 2024 zal Cogas aan haar aandeelhouders voorstellen een basisdividend van circa € 5,1 miljoen (€ 5.089.000) uit te keren en een dividend van € 5,0 miljoen te onttrekken uit het dividendaufbouwfonds, samen € 10,1 miljoen (€ 10.089.000). Per 31 december 2023 betreft het saldo in het dividendaufbouwfonds € 10,0 miljoen. In de jaren 2024 en 2025 zal nog jaarlijks € 5,0 miljoen uit het dividendaufbouwfonds aan de aandeelhouders uitgekeerd worden. Het uitkeren van het basisdividend van circa € 5,1 miljoen loopt door tot en met jaar 2027. Met ingang van het jaar 2028 keert Cogas aan haar aandeelhouders een resultaatafhankelijk dividend uit. Dividenduitkeringen zijn onderworpen aan een op het moment van uitkeren uit te voeren dividenduitkeringstoets.

Risicomanagement en governance

Strategische uitgangspunten en risicomanagement

Gebeurtenissen binnen en buiten Cogas en de daaraan verbonden risico's beïnvloeden het tempo, de te leveren inspanning en de mate van succes van de door Cogas te realiseren strategische doelen. Om effectief haar strategische doelen te realiseren, hanteert Cogas daarom gestructureerd risicomanagement.

Bij haar strategische risicoanalyse identificeert Cogas onzekere gebeurtenissen die de realisatie van haar strategische doelen of haar continuïteit bedreigen. Een onzekere gebeurtenis heeft een bepaalde frequentie of kans van optreden en gaat, als zij optreedt, gepaard met een bepaald gewenst of ongewenst effect. De omvang van een risico wordt in de regel uitgedrukt als de kans van optreden maal de potentiële impact.

Risicomanagement is onderdeel van de governance van Cogas. Het risicomanagement richt zich met een brede invalshoek op alle facetten van de onderneming. Daaronder vallen strategische en operationele risico's, betrouwbaarheid van (financiële) rapportages en het voldoen aan wet- en regelgeving.

Cogas voert haar risicobeoordeling uit met een intern expertteam dat de directie en het managementteam adviseert over risico's, risico-oordelen, te nemen risicobeheersmaatregelen en het proces van risicoregistratie en -bewaking. De directie is besluitvormend ten aanzien van het risicomanagement van Cogas. Om als onderneming haar bedrijfsdoelstellingen te realiseren, moet Cogas in

bepaalde mate risico's aangaan en accepteren. De mate waarin Cogas daartoe bereid is (de risicobereidheid) verschilt per risico en achterliggende (strategische) doelstelling. Bij het bepalen van haar risicobereidheid met betrekking tot de veiligheid en betrouwbaarheid van haar gas- en elektriciteitsnetten zoekt Cogas aansluiting bij de normen die binnen de sector in Nederland worden gehanteerd. Verder worden de belangen van directe stakeholders, klanten, medewerkers en aandeelhouders, zorgvuldig meegewogen. Het risicomanagementsysteem van Coteq Netbeheer B.V. voldoet aan de NTA 8120 norm die van toepassing is op de netbeheerders van elektriciteit- en gasnetten. Daarnaast past Cogas de ISO-normen kwaliteit (9001) en cybersecurity (27001) toe. Voor veiligheid hanteert Cogas onder andere de VCA, BEI en VIAG.

In een risico-inventarisatie overzicht, welke jaarlijks wordt herijkt, heeft Cogas de voor haar meest relevante risico's in beeld gebracht. De risico's zijn in het model weergegeven als restrisico's. Met restrisico wordt bedoeld het risico dat gelopen wordt rekening houdend met getroffen preventieve en repressieve risicobeheersmaatregelen. De risicobeheersmaatregelen zijn gericht op het preventief beperken van de kans van optreden en het preventief beperken van de negatieve impact van een ongewenste gebeurtenis. Daarnaast zijn en worden er repressieve beheersmaatregelen getroffen om de schade te beperken mocht de negatieve gebeurtenis zich daadwerkelijk voordoen. Het risicomanagementsysteem is zodanig ingericht dat Cogas redelijkerwijs in staat is om de restrisico's te dragen. Cogas streeft ernaar om risico's van een midden en hoog niveau zo snel mogelijk te mitigeren. Hoe hoger het risico, hoe hoger de prioriteit van mitigeren. Bij onacceptabele risico's zal per direct al het mogelijke gedaan worden om het risico te reduceren. Bij hoge en

midden risico's wordt een plan gemaakt om het risico zo mogelijk binnen redelijke termijn naar een lager niveau te mitigeren. Voor de risico's met het risico-oordeel laag heeft Cogas toereikende mitigerende maatregelen getroffen en zijn, behoudens het borgen en bijhouden daarvan, geen aanvullende maatregelen nodig om het risico verder te reduceren.

Over het jaar 2023 hebben zich geen risicovolle gebeurtenissen voorgedaan die een significant effect hebben gehad op het realiseren van de doelstellingen van Cogas.

Risico-inventarisatie overzicht

Risico	Risico-bereidheid ¹	Kans ²	Impact ³	Risico-oordeel ⁴	Trend 2023	Belangrijk gelinkt met strategische pijler	Belangrijk gelinkt met kernwaarden
1. Ongevallen van medewerkers en/of omstanders als gevolg van onveilige situaties en/of falende assets	Avers	Midden	Laag	Laag	Neutraal	Excellent netbeheer	Veilig
2. Non-compliance aan wet- en regelgeving	Mijdend	Midden	Laag	Laag	Neutraal	Excellent netbeheer	Betaalbaar
3. Ongewenst openbaar worden persoonsgegevens (privacy)	Mijdend	Laag	Midden	Laag	Neutraal	Excellent netbeheer	Betrouwbaar
4. Cybercriminaliteit met belemmering bedrijfsvoering	Mijdend	Midden	Hoog	Hoog	Neutraal	Excellent netbeheer	Betrouwbaar
5. Onvoldoende anticiperen en positioneren op impact energietransitie	Neutraal	Midden	Hoog	Hoog	Neutraal	Excellent netbeheer	Betaalbaar, regionaal en innovatief
6. Onvoldoende materiaalbeschikbaarheid waardoor de maakbaarheid in gevaar komt	Mijdend	Midden	Midden	Midden	Neutraal	Excellent netbeheer	Betrouwbaar
7. Omvangrijke en langdurige uitval van de energievoorziening	Avers	Laag	Midden	Laag	Neutraal	Excellent netbeheer	Betrouwbaar
8. Onvoldoende deskundig personeel	Mijdend	Midden	Midden	Midden	Neutraal	Excellent netbeheer	Betrouwbaar
9. Verandering in wetgeving met negatief effect op de organisatie	Mijdend	Midden	Laag	Laag	Neutraal	Bijdragen aan de energietransitie	Betaalbaar
10. Financierbaarheid	Mijdend	Laag	Midden	Laag	Neutraal	Alle drie strategische pijlers	Alle kernwaarden
11. Continuïteit en toekomstbestendigheid IT-landschap	Mijdend	Midden	Midden	Midden	Neutraal	Excellent netbeheer	Betrouwbaar

1. Classificatie risicobereidheid: avers, mijdend, neutraal, nemend, zoekend
2. Classificatie kans: laag (< 1x per 10 jaar), midden (≥ 1x per 10 jaar en < 1x per jaar), hoog (≥ 1x per jaar);
3. Classificatie impact: laag (matig), midden (behoorlijk) en hoog (ernstig)
4. Classificatie risico-oordeel: verwaarloosbaar, laag, midden, hoog, ontoelaatbaar

Toelichting op de in het risico-inventarisatie overzicht vermelde risico's

Onderstaand zijn de risico's met een risico-oordeel midden en hoog toegelicht.

4. Cybercriminaliteit met belemmering bedrijfsvoering (risico-oordeel: hoog)

Kans Midden	Impact Hoog	Omschrijving risico: Het bewaken en aansturen van energienetten en bovengrondse installaties digitaliseert in toenemende mate. Cyberaanvallen met een politiek, terroristisch of financieel gewin oogmerk, richten zich steeds vaker op de vitale infrastructuur. Cogas moet anticiperen op de toename van of wijzigingen in cybercriminaliteit. Met als doel te voorkomen dat een aanval op onze (gedigitaliseerde) netten of overige IT-systemen de continuïteit van onze dienstverlening in gevaar brengt. Het risico-oordeel is hoog op basis van een score kans “midden” en impact “hoog”. Mitigerende maatregelen: Cogas beveiligd haar energie- en datanetten en computers tegen aanvallen op diverse niveaus. We werken continu aan het veiligheidsbewustzijn van onze medewerkers. De getroffen en voortschrijdend te treffen maatregelen zijn zowel organisatorisch, administratief, technisch als fysiek van aard. Cogas werkt vanuit een cybersecurity roadmap die frequent wordt geactualiseerd rekening houdend met actuele ontwikkelingen in cyberrisico's en mitigerende maatregelen en technieken. Verder werkt Cogas binnen Netbeheer Nederland intensief samen met andere netbeheerders op het gebied van cybersecurity. Ten slotte worden nauwe contacten onderhouden en kennis uitgewisseld met het Nationaal Cyber Security Centrum van de rijksoverheid en andere partijen. Samen kunnen we de (snelle) ontwikkelingen volgen en externe signalen van aanvallen vroegtijdig opvangen. Binnen Cogas is een cybersecurity officer aangesteld en een cybersecurityteam ingesteld.
----------------	----------------	--

5. Onvoldoende anticiperen en positioneren op impact energietransitie (risico-oordeel: hoog)

Kans Midden	Impact Hoog	Omschrijving risico: Cogas wil helpen de klimaatdoelen te realiseren en faciliteert daarom de energietransitie in haar regio. De energietransitie is een maatschappelijke verandering die (nog) met zeer veel onzekerheden is omgeven. De onzekerheden spelen o.a. op het gebied van techniek(keuzes), wetgeving, betaalbaarheid en keuzes die klanten, gemeenten en aandeelhouders maken en maatschappelijk draagvlak. De ontwikkelingen binnen de energietransitie dwingen tot het tijdig en versneld moeten verzwaren van de elektriciteitsnetten. Dit moet verstandig gebeuren, zodat zowel congestie als over- en onder-investeren worden vermeden. Voorts dwingt de energietransitie tot het vinden van duurzame alternatieven voor een afnemend aardgasverbruik zoals biogas, groen gas, waterstof of warmtenetten. (Sterk) dalende aantallen aardgasaansluitingen kunnen op termijn de omzet van Cogas en daarmee het verdienmodel en de zelfstandigheid en levensvatbaarheid van Cogas aantasten. Het risico-oordeel is hoog op basis van een score kans “midden” en impact “hoog”. Mitigerende maatregelen: Cogas ondersteunt haar gemeentelijke aandeelhouders, marktpartijen en burgerinitiatieven met kennis, tijd en adviezen, zoals o.a. bij het opstellen van Regionale Energiestrategieën (RES), warmtetransitieviesies (WTV), wijkuitvoeringsplannen (WUP) en het opstellen van vlekkenkaarten op wijk- of buurniveau. Verder richt Cogas zich in samenwerking met anderen op het ontwikkelen en realiseren van warmtenetten, biogasnetten en waterstofpilots in haar gebied. Ook stimuleert en faciliteert Cogas de invoeding van groen gas op haar aardgasnet. In continuïteit treft Cogas maatregelen om het aardgas – en elektriciteitsnet veilig, stabiel, betrouwbaar en toegankelijk te houden bij een verandering in vraag- en aanbod van energiestromen. Intern investeert Cogas continu tijd en middelen in het versterken van de capaciteit, kwaliteit en veranderbereidheid van al haar medewerkers o.a. op het gebied van techniek, IT, projectmanagement, efficiency, samenwerking en klantgerichtheid.
----------------	----------------	--

6. Onvoldoende materiaalbeschikbaarheid waardoor de maakbaarheid in gevaar komt (risico-oordeel: midden)

Kans Midden	Impact Midden	Omschrijving risico: De energietransitie neemt toe in snelheid en omvang en leidt tot extra werk en investeringen in het net. De extra vraag leidt tot een toenemende druk op beschikbare middelen (personeel en materiaal). In de materiaalketen wordt het een steeds grotere uitdaging om goed te voorspellen welke materialen Cogas nodig heeft op welke termijn. Daarnaast staat de beschikbaarheid van materialen door knelpunten in de aanvoerketen en materiaalschaarste onder druk. Mitigerende maatregelen: De gevolgen van de schaarste aan materiaal tracht Cogas op te vangen door de materiaalbehoefte en -beschikbaarheid beter te plannen. Daarnaast vergroten we waar nodig en mogelijk (tijdelijk) de voorraadhoogte, passen we afspraken met leveranciers aan en spreiden we werkzaamheden in de tijd, daarbij rekening houdend met de verwachte materiaalbeschikbaarheid.
----------------	------------------	---

8. Onvoldoende deskundig personeel (risico-oordeel: midden)

Kans Midden	Impact Midden	Omschrijving risico: De energietransitie neemt toe in snelheid en omvang en leidt tot extra werk en investeringen in het net. De extra vraag leidt tot een toenemende druk op beschikbare middelen (personeel en materiaal). Bij Cogas en haar aannemers is de personele inzet van technisch personeel een toenemend knelpunt. Ook op gebied van projectmanagement en IT is het aanbod van personeel schaars. Schaarste aan personeel kan ertoe leiden dat geplande werkzaamheden vertraagd uitgevoerd worden of dat de bezetting van de storingsdienst onder druk komt te staan. Voorts kan schaarste leiden tot een lager tempo van vernieuwing op IT-gebied dan beoogd. Mitigerende maatregelen: Cogas werft actief nieuw personeel om doorstroom en uitstroom van medewerkers op te vullen. Cogas biedt als werkgever uitstekende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Cogas stimuleert actief de vakinhoudelijke en persoonlijke ontwikkeling en een goede mentale en fysieke gezondheid van haar medewerkers. Daarnaast spreidt Cogas in samenspraak met haar aannemers de uitvoering van werkzaamheden in de tijd daarbij rekening houdend met de verwachte beschikbaarheid van personeel. Schaarste wordt deels opgevangen met inzet van kundig ingeleend personeel.
----------------	------------------	---

11. Continuïteit en toekomstbestendigheid IT-landschap (Risico-oordeel: midden)

Kans Midden	Impact Midden	Omschrijving risico: Cogas heeft een moderne, betrouwbare en integrale IT-infrastructuur nodig om de (toekomstige) primaire processen efficiënt en effectief te kunnen ondersteunen en de energietransitie met IT te ondersteunen. Daarnaast is de continuïteit en security van de IT-infrastructuur voor een stabiele en betrouwbare bedrijfsvoering essentieel. Daarnaast wordt de maatschappij in toenemende mate data- en IT-gedreven. Mitigerende maatregelen: Cogas werkt onder integrale IT-architectuur op basis van een duidelijke visie en overzicht. Jaarlijks vindt een update plaats van de IT-roadmap. Ook wordt gewerkt aan het effectueren van de IT-roadmap. Businessapplicaties worden overgezet naar de cloud. Mensen en middelen worden op basis van een meerjarenplan (IT-roadmap) toegewezen.
----------------	------------------	--

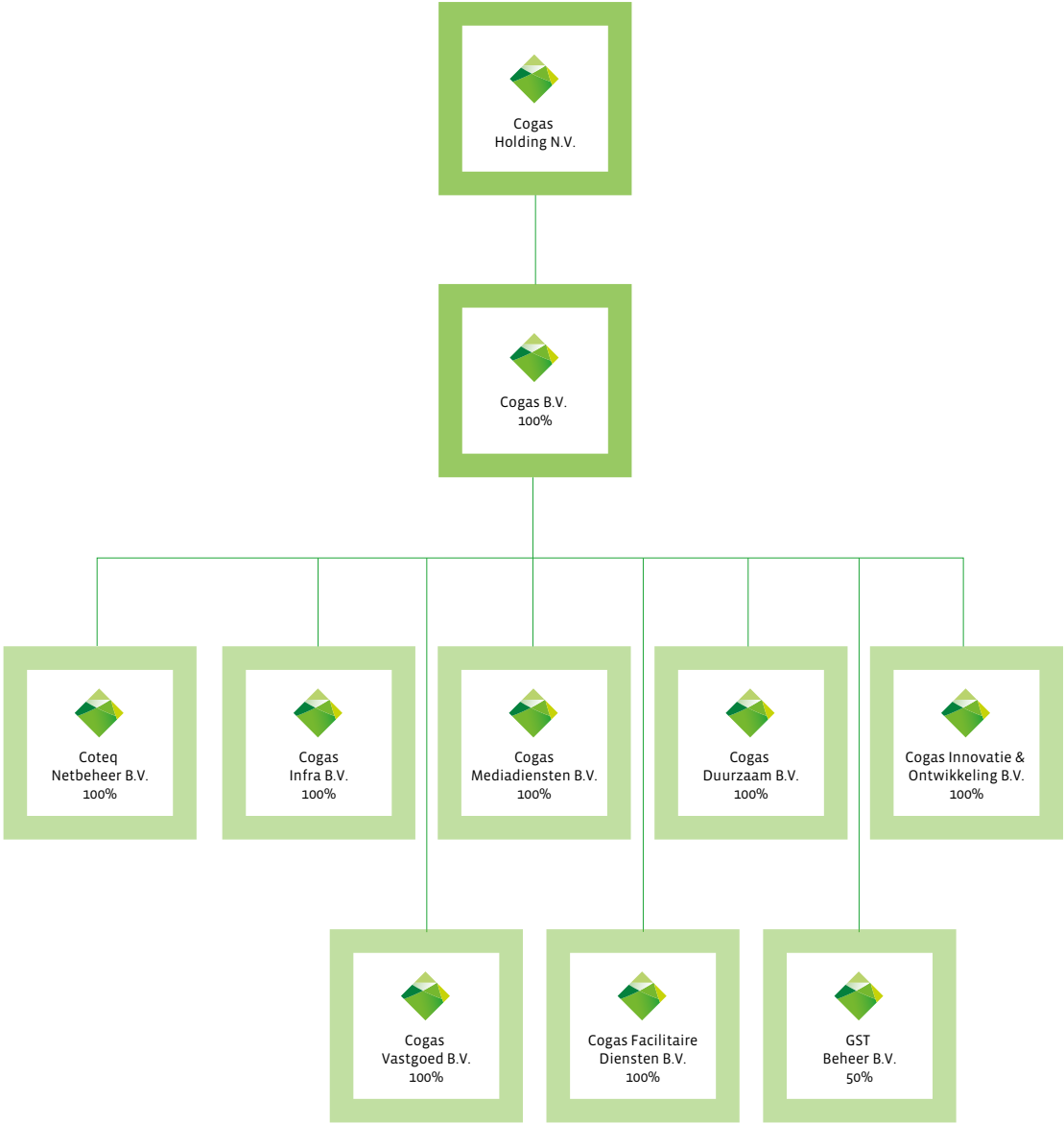
Toelichting op overige risico's

Risico's op het gebied van de financiële positie

Op het gebied van de financiële positie (koersrisico's, liquiditeitsrisico's, valutarisico's, renterisico's) en de mogelijkheden tot het aantrekken van financiering zijn de risico's van Cogas laag. In de jaarrekening is dit toegelicht. De risico's op het gebied van betrouwbaarheid van de (interne en externe) financiële verslaglegging classificeert Cogas eveneens als laag, mede op basis van de beheersmaatregelen op dit gebied, steunend op een effectieve periodieke planning- en control cyclus, toezicht door de raad van commissarissen en toepassing van de jaarlijkse accountantscontrole.

Risico's op het gebied van fraude

Maatschappelijk krijgt fraudebestrijding veel aandacht. Ook Cogas vindt het voorkomen van fraude belangrijk. Cogas hanteert een interne integriteitscode. Integriteit van de medewerkers gaat over eerlijkheid, betrouwbaarheid en het vasthouden aan gedeelde normen en waarden. De integriteitscode is voor alle medewerkers beschikbaar op het intranet van Cogas en moet verplicht worden gevolgd. In de algemene inkoopvoorwaarden van Cogas zijn regels opgenomen over hoe gehandeld wordt bij omkoping en belangenverstrengeling. Bij overtreding van de gedragsregels worden disciplinaire maatregelen genomen die - afhankelijk van de ernst van het geval - variëren van een (officiële) waarschuwing tot ontslag. Voor melding van eventuele schendingen is bij Cogas een klokkenluidersregeling van toepassing. Cogas heeft over het jaar 2023 in relatie tot haar eigen bedrijfsvoering geen fraudegevallen van betekenis geconstateerd of daarover signalen ontvangen.

Aandeelhoudende gemeenten Cogas

Gemeente	Aantal aandelen	Percentage aandelen
Gemeente Almelo	1.161	22,8%
Gemeente Borne	381	7,5%
Gemeente Dinkelland	463	9,1%
Gemeente Hardenberg	650	12,8%
Gemeente Hof van Twente	669	13,1%
Gemeente Oldenzaal	537	10,6%
Gemeente Tubbergen	293	5,8%
Gemeente Twenterand	558	11,0%
Gemeente Wierden	377	7,4%
Totaal	5.089	100,0%

In totaal zijn er 9 aandeelhoudende gemeenten binnen Cogas

Raad van commissarissen

De heer mr. R.S. Cazemier, Dokkum

De heer Cazemier (12 april 1959, Nederlands) is per 1 juli 2022 benoemd tot lid van de raad van commissarissen voor een termijn van vier jaar. Per 1 juli 2026 is hij aftredend, doch herbenoembaar. Hij is voorzitter van de raad van commissarissen. De heer Cazemier is werkzaam geweest op het kabinet van de Commissaris van de Koningin in de provincie Friesland. Daarna is hij burgemeester geweest van achtereenvolgens de gemeenten Ruinerwold, Ameland, Dongeradeel, Dinkelland en - tot aan zijn eervol ontslag in 2022 - van de gemeente Krimpenerwaard. Momenteel is hij voorzitter van de Klachtadviescommissie van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. In het verleden heeft hij nevenfuncties vervuld als voorzitter van de raad van commissarissen van de regionale energienetbeheerder Stedin, als lid van het bestuur van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in die functie tevens voorzitter van het College van Arbeidszaken. Ook is hij namens de VNG lid geweest van de Pensioenkamer van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Verder was de heer Cazemier lid van het Dagelijks en Algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Midden Holland en vertegenwoordiger van deze veiligheidsregio in meerdere gremia, voorzitter van de raad van commissarissen van Kabel Noord, voorzitter van de Taskforce Multifunctionele Landbouw en voorzitter van de Raad voor de Wadden. De heer Cazemier is op 29 december 2023 benoemd tot waarnemend burgemeester van de gemeente Terschelling.

Mevrouw mr. R.A.M. Zwart, Zwolle

Mevrouw Zwart (10 maart 1968, Nederlands) is per 1 juli 2018 benoemd tot lid van de raad van commissarissen. Per 1 juli 2022 is zij herbenoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Zij is plaatsvervangend voorzitter van de raad van commissarissen. Per 1 juli 2026 is zij aftredend, doch herbenoembaar. Mevrouw Zwart is sinds 2014 directeur bestuurder van Waterbedrijf Groningen. Daarvoor heeft zij gedurende 17 jaar gewerkt in diverse functies bij Essent en is zij een periode zelfstandig ondernemer geweest. Zij is voorzitter van het Koninklijk Nederland Waternetwerk en commissaris bij de Nationale Holding Goede Doelen Loterijen en de Friese Ontwikkelingsmaatschappij (FOM). Daarnaast is zij voorzitter van de raad van toezicht van Stichting Oud Groninger Kerken, lid van het bestuur van Stichting Het Hervormd Weeshuis Zwolle, bestuurslid van Waterinnovatiefonds NWB, voorzitter van Stichting Gebroeders Hesse Fonds en bestuurslid van Museum de Oude Wolden.

Mevrouw drs. R. Lubbers-Hilbrands RA, Noord-Sleen

Mevrouw Lubbers (2 december 1968, Nederlands) is per 1 juli 2018 benoemd tot lid van de raad van commissarissen. Per 1 juli 2022 is zij herbenoemd voor een tweede termijn van vier jaar. Zij is secretaris van de raad van commissarissen. Per 1 juli 2026 is zij aftredend,

doch herbenoembaar. Mevrouw Lubbers is ruim 27 jaar werkzaam geweest in de accountancy, laatstelijk als partner bij Deloitte. Sinds 1 november 2018 is zij directeur/eigenaar van RLH A&A B.V. van waaruit zij opdrachten uitvoert op met name het gebied van strategie, governance en financiën. Zij is voorzitter van de raad van commissarissen van Countus Groep B.V. in Zwolle en vervult daarnaast toezichthoudende functies bij DLE Natura Uitvaartverzekeringen N.V. in Emmen, RTV Drenthe/ Stichting Mediareclame Drenthe, Stichting Interzorg Noord-Nederland en de Drentse Holding BV (MKB Fonds Drenthe). Bij Hanzevast is zij bestuurder van diverse vastgoed- en scheepvaartfondsen. Maatschappelijk vervult zij diverse functies op regionaal niveau.

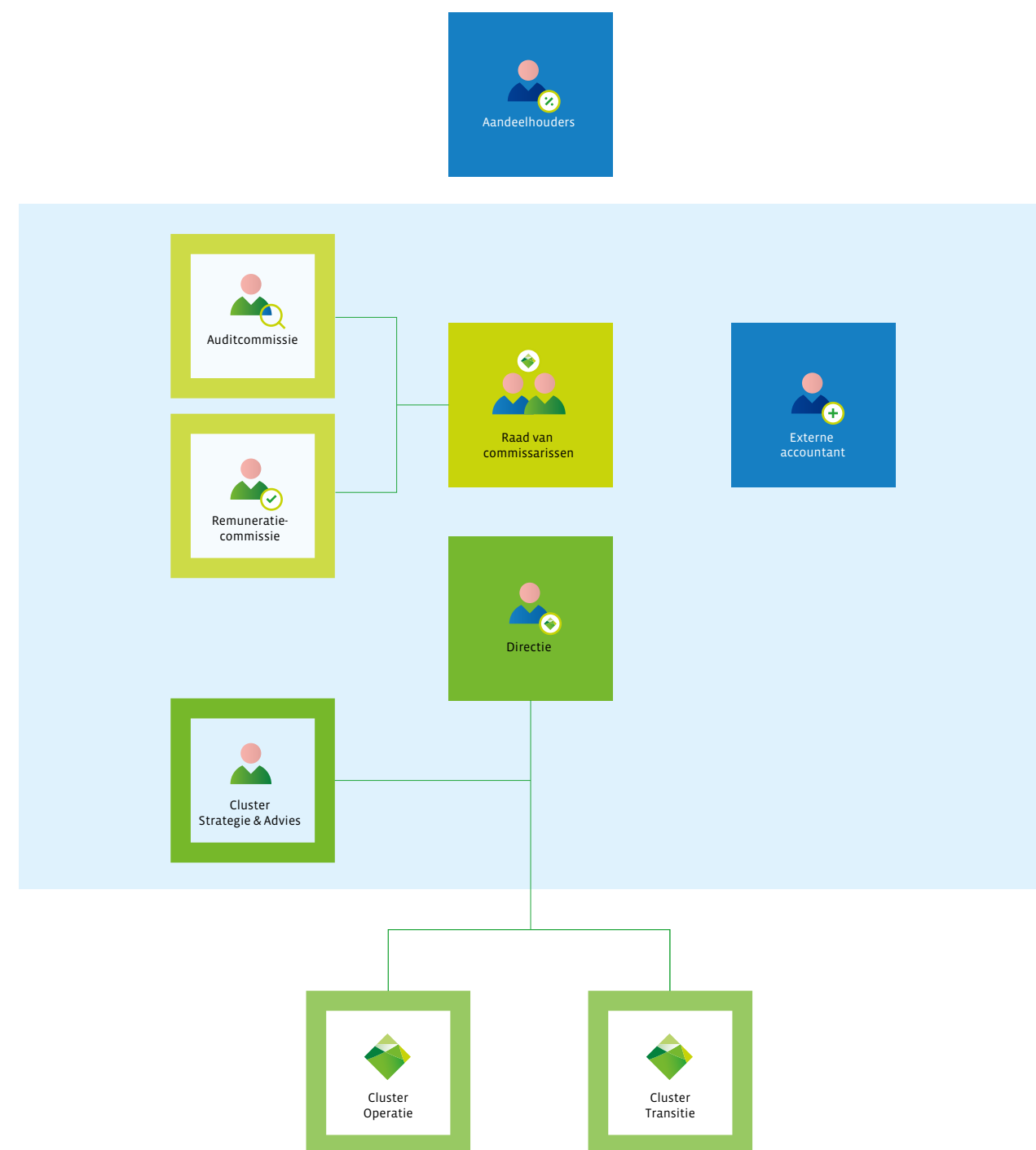
De heer ing. G.J. Paalman, Nijverdal

De heer Paalman (11 april 1965, Nederlands) is per 1 oktober 2020 benoemd tot lid van de raad van commissarissen voor een termijn van vier jaar. Hij was plaatsvervangend secretaris van de raad van commissarissen en voorgedragen door de ondernemingsraad van Cogas. De heer Paalman heeft per 9 februari 2024 per direct zijn ontslag ingediend vanwege het aanvaarden van een nieuwe functie als directievoorzitter (CEO) van de divisie infrastructuur van Volker Wessels. Hiermee ontstaat een risico op mogelijke belangenverstrengeling. De heer Paalman vervulde reeds enkele directeurschappen van vennootschappen binnen het Volker Wessels concern, waaronder die van het ingenieursbureau Aveco de Bondt, waarvan hij voorheen directeur-groot aandeelhouder was. Ook vervult hij enkele nevenfuncties bij Volker Wessels en is hij tevens lid van diverse commissies en klankbordgroepen op het gebied van duurzame energie, infrastructuur en binnenstedelijke ontwikkelingen. Van 2008 tot en met 2016 was hij lid van de Raad van Toezicht van de Woningstichting Hellendoorn, waarvan in de periode 2014-2016 voorzitter.

Mevrouw M. van der Veen MSc MBA, Meppel

Mevrouw Van der Veen (9 september 1991, Nederlands) is per 1 juli 2022 benoemd tot lid van de raad van commissarissen voor een termijn van vier jaar. Per 1 juli 2026 is zij aftredend, doch herbenoembaar. Zij is werkzaam als programmamanager duurzaamheid bij WMD Drinkwater N.V. in Assen. Daarvoor was zij werkzaam in de functies van strateeg en programmamanager energietransitie bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) en werkzaam bij netbeheerder Enexis in achtereenvolgens de functies managementtrainee, innovatiemanager energietransitie en senior-adviseur strategie. Ook was zij adviseur en procesregisseur duurzame stadsontwikkeling in Rotterdam. Zij vervult een nevenfunctie als lid van de onafhankelijke beoordelingscommissie van het Nationaal Programma Groningen. Daarvoor was mevrouw Van der Veen klimaatcoach bij de Stichting Klimaatgesprekken.

Organogram

Governance

Cogas Holding N.V. is een naamloze vennootschap volgens Nederlands recht. Op de onderneming is het zogenaamde structuurregime van toepassing. In Nederland is de Corporate Governance Code verplicht gesteld voor beursgenoteerde ondernemingen. Voor Cogas, dat niet beursgenoteerd is, geldt deze verplichting niet, maar we willen wel zoveel als mogelijk bij deze code aansluiten. Cogas heeft als doel maximale openheid en transparantie te bieden over haar organisatiestructuur, handelen, doelen en resultaten. Goed ondernemerschap en goed toezicht hierop (inclusief de verantwoording daarover), met oog voor de belangen van de aandeelhouders, vormen de pijlers van corporate governance. Cogas hecht grote waarde aan goede corporate governance. We streven naar een transparante structuur, die recht doet aan de belangen van alle stakeholders.

Goed ondernemingsbestuur en toezicht

De twee belangrijkste pijlers voor een goede corporate governance zijn goed ondernemingsbestuur en goed toezicht daarop. De directie en de raad van commissarissen zijn verantwoordelijk voor het bestuur respectievelijk het toezicht. Om deze taken goed te kunnen uitvoeren, worden zij ondersteund door een effectief stelsel van maatregelen van risicobeheersing, interne controle en accountantscontrole. In de statuten, een deelnemingsstatuut en reglementen is vastgelegd hoe de algemene vergadering van aandeelhouders, de raad van commissarissen en de directie zich tot elkaar verhouden. De governancestructuur van Cogas is gebaseerd op Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de statuten van de vennootschap, het Deelnemingsstatuut en de diverse interne reglementen, codes en regelingen. De belangrijkste aspecten van de corporate governance van Cogas zijn hieronder uiteengezet.

De algemene vergadering van aandeelhouders

De algemene vergadering van aandeelhouders is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Cogas. In de algemene vergadering van aandeelhouders vindt besluitvorming plaats over onder meer het schriftelijke jaarverslag van de directie, het dechargeren van de directie en de raad van commissarissen, het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook benoemt de algemene vergadering van aandeelhouders de leden van de raad van commissarissen. Binnen zes maanden na afloop van het boekjaar wordt de

jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders gehouden. Andere aandeelhoudersvergaderingen kunnen worden gehouden op verzoek van de directie, de raad van commissarissen of één of meer aandeelhouders die samen ten minste tien procent van het geplaatste aandelenkapitaal vertegenwoordigen. In de praktijk worden jaarlijks vier aandeelhoudersvergaderingen gepland. De agenda's voor de algemene vergaderingen van aandeelhouders worden vastgesteld door de raad van commissarissen en de directie. Iedere aandeelhouder heeft het recht om bij een schriftelijk gevolmachtigde de algemene vergaderingen van aandeelhouders bij te wonen, daarin het woord te voeren en het stemrecht uit te oefenen. In de algemene vergadering van aandeelhouders geeft elk aandeel recht op het uitbrengen van één stem. Alle besluiten worden genomen met volgestrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij de wet of de statuten van Cogas anders voorschrijven.

De raad van commissarissen

De raad van commissarissen houdt toezicht op het beleid van de directie, in het bijzonder als het gaat om de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie en de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten, de interne systemen voor risicobeheersing en controle, de financiële verslaggeving en de naleving van toepasselijke wet- en regelgeving. Daarnaast fungeert de raad van commissarissen als adviesorgaan van de directie en vervult de raad van commissarissen ten opzichte van de directie de rol van werkgever.

De leden van de raad van commissarissen worden benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders, op voordracht van de raad van commissarissen. De raad van commissarissen telt vijf leden.

Cogas streeft naar een evenwichtige man-vrouwverdeling van zetels in de directie en de raad van commissarissen. De eenhoofdige directie bestaat uit één mannelijk persoon. De raad van commissarissen bestond in 2023 uit vijf leden, waarvan 60% vrouwen en 40% mannen.

Uit zijn midden heeft de raad van commissarissen twee permanente commissies samengesteld: een auditcommissie en een remuneratiecommissie. Deze commissies bereiden de besluitvorming van de raad van commissarissen voor. De auditcommissie uit de raad van commissarissen van Cogas Holding N.V. is

ook de auditcommissie voor Coteq Netbeheer B.V. Coteq Netbeheer dient op grond van haar positie als Organisatie van Openbaar Belang namelijk een eigen auditcommissie te hebben. De auditcommissie heeft een (voorbereidende) toezichthoudende rol met betrekking tot de integriteit en kwaliteit van de interne en externe financiële rapportages van Cogas en Coteq en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Ook adviseert deze commissie de raad van commissarissen van Cogas Holding N.V. over het treasurybeleid, het financieringsbeleid en de financiering van de Cogas groep en over de risicobeheersing ten aanzien van de toepassing van informatie- en communicatietechnologie. Tevens waakt de auditcommissie over de relatie met de externe accountant. De commissie:

- ◆ beoordeelt de onafhankelijkheid, bezoldiging en de eventuele niet-controlewerkzaamheden voor de vennootschap van de externe accountant;
- ◆ stelt de betrokkenheid van de externe accountant vast met betrekking tot de inhoud en publicatie van de financiële verslaggeving door de vennootschap, anders dan de jaarrekening;
- ◆ neemt kennis van onregelmatigheden met betrekking tot de inhoud van de financiële verslaggeving, zoals moet worden gemeld door de externe accountant.

Ten minste eenmaal per jaar spreekt de auditcommissie in beslotenheid met de externe accountant.

De remuneratiecommissie adviseert de raad van commissarissen over het te voeren beloningsbeleid voor de leden van de directie. Met de directie bespreekt de remuneratiecommissie de te behalen doelstellingen en evalueert zij periodiek de resultaten.

In 2023 heeft de raad van commissarissen uit haar midden een businesscommissie warmte samengesteld om de gehele raad van commissarissen te adviseren over de warmte-onderwerpen die spelen binnen de organisatie.

De directie

De directie is belast met het dagelijks bestuur en is verantwoordelijk voor onder meer de strategie, de vaststelling en de realisatie van de operationele en financiële doelstellingen van de vennootschap. Ook is de directie verantwoordelijk voor de naleving van alle relevante wet- en regelgeving, de beheersing van de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten en de financiering van de onderneming. De directie

opereert onder toezicht respectievelijk goedkeuring van de raad van commissarissen en de algemene vergadering van aandeelhouders en binnen de statutaire bepalingen en de in het Deelnemingsstatuut vastgelegde afspraken. Samen met de raad van commissarissen is de directie verantwoordelijk voor de corporate governance van Cogas. De raad van commissarissen benoemt de directie.

De externe accountant

De algemene vergadering van aandeelhouders benoemt de externe accountant. De raad van commissarissen doet daarvoor een voordracht en steunt daarbij op de adviezen van de auditcommissie en de directie. Sinds 2015 is KPMG Accountants N.V. de externe accountant van Cogas. Jaarlijks bezien de directie en de raad van commissarissen het functioneren van de externe accountant, op basis waarvan aan de algemene vergadering van aandeelhouders een voorstel voor de benoeming van een accountant voor de controle over het volgende boekjaar wordt gedaan. De externe accountant voert de controle uit op de geconsolideerde jaarrekening van Cogas Holding N.V. In het kader van de algemene controleopdracht voor de jaarrekening stelt de externe accountant onder meer het accountantsverslag en de managementletter op en verstrekt hij de controleverklaring bij de jaarrekening van Cogas Holding N.V. De externe accountant neemt deel aan de vergaderingen van de auditcommissie en de raad van commissarissen waarin de jaarstukken worden besproken.

Andere toezichthouders

De raad van commissarissen is niet de enige partij die formeel toezicht houdt op Cogas. Op de energiemarkt is er wettelijk toezicht op de netbeheerders vanuit de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). In meer algemene zin is er toezicht door de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) voor wat betreft privacyaspecten die voortvloeien uit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Almelo, 24 april 2024
Gerald de Haan

Verslag van de raad van commissarissen

Van links naar rechts: de heer R.S. Cazemier, mevrouw R. Lubbers-Hilbrands, mevrouw M. van der Veen, de heer G.J. Paalman en mevrouw R.A.M. Zwart.

In het jaar 2023 bestond de raad van commissarissen uit vijf personen. Er hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de samenstelling. De raad van commissarissen heeft in het afgelopen jaar viermaal vergaderd. De aanwezigheidspercentages van de leden in deze vergaderingen waren als volgt:

De heer R.S. Cazemier:	100%
Mevrouw R.A.M. Zwart:	100%
Mevrouw R. Lubbers-Hilbrands:	100%
De heer G.J. Paalman:	100%
Mevrouw M. van der Veen:	100%

In de vergaderingen zijn onder meer behandeld de jaarstukken 2022, het (aangepaste) dividendbeleid, frauderisico's, veiligheid, de halfjaarcijfers 2023, de pilot bodemnetten, de ontwikkelingen met betrekking tot het Regionaal Warmtenet Twente, netcongestie, de begroting 2024, het (aangepaste) toetsingskader voor nieuwe investeringen en het treasurybeleid. Daarnaast wordt sinds 2023 veiligheid als eerste inhoudelijke onderwerp besproken in de vergaderingen. De raad van commissarissen is verheugd te vernemen dat er stappen worden gezet voor certificering op de landelijke Veiligheidsladder.

In een afzonderlijke bijeenkomst op 8 februari 2023 heeft de raad van commissarissen zijn functioneren geëvalueerd. De belangrijkste bevinding uit deze zelfevaluatie was dat de leden ingenomen zijn met de complementariteit die zich binnen de raad van commissarissen voordoet en deze willen benutten door meer gebruik te gaan maken van elkaars deskundigheid. Op basis daarvan is een businesscommissie warmte ingesteld om de gehele raad van commissarissen te adviseren over de warmte-onderwerpen die spelen binnen de organisatie.

Overeenkomstig zijn reglement heeft de raad van commissarissen een remuneratiecommissie en een auditcommissie. De remuneratiecommissie bestond uit mevrouw R.A.M. Zwart en de heer G.J. Paalman. De remuneratiecommissie heeft in 2023 één keer vergaderd. In deze vergadering heeft, conform de reglementen, de evaluatie van de bestuurder plaatsgevonden. De aanwezigheidspercentages voor de leden van deze commissie waren als volgt: Mevrouw R.A.M. Zwart: 100%; De heer G.J. Paalman: 100%. Het bezoldigingsbeleid van de bestuurder en commissarissen is gericht op het toepassen van een marktconforme bezoldiging welke past binnen Wet normering topinkomens (WNT) welke van toepassing is bij instellingen in de (semi) publieke sector. In de WNT worden bezoldigingen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen waarop de wet van toepassing is genormeerd en openbaar gemaakt. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi)publieke sector. De bezoldiging van de bestuurder en commissarissen past binnen normen van de WNT.

De auditcommissie, die zowel belast is met zaken betreffende Cogas als met zaken aangaande Coteq Netbeheer, bestond in 2023 uit mevrouw R. Lubbers-Hilbrands als voorzitter en mevrouw M. van der Veen als lid. Deze commissie is in het verslagjaar 2023 drie keer in vergadering bijeengeweest. De aanwezigheidspercentages voor de leden van deze commissie waren als volgt: Mevrouw R. Lubbers-Hilbrands: 100% en mevrouw M. van der Veen: 100%. Bij de behandeling van de jaarstukken 2022 en bij de bespreking van het verslag van de interimcontrole 2023 en het concept controleplan 2023 was ook de externe accountant aanwezig. De jaarlijkse bespreking van de auditcommissie met de accountant, buiten aanwezigheid van de directie, heeft op 5 januari 2023 plaatsgevonden. De raad van commissarissen is van oordeel dat een interne auditdienst voor de organisatie niet

noodzakelijk is, aangezien Cogas door middel van een alternatief systeem onder leiding van haar kwaliteitsafdeling in het houden van interne audits voorziet. De raad van commissarissen is van mening en verklaart hierbij dat is voldaan aan de eisen voor onafhankelijkheid als bedoeld in best practice bepalingen 2.1.7 tot en met 2.1.9 van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Medio 2023 heeft de raad van commissarissen een businesscommissie warmte ingesteld en bestond uit mevrouw M. van der Veen en de heer G.J. Paalman. De commissie heeft zich beziggehouden met onder meer de businesscase van het Regionaal Warmtenet Twente. Hiervoor is de commissie in 2023 drie keer bijeengeweest.

De geconsolideerde winst van de vennootschap over het jaar 2023 bedraagt na belastingen € 8.706.000. Wij stellen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor de jaarrekening over 2023 vast te stellen en om een dividend van € 1.000 per aandeel uit te keren: € 5.089.000. Het verschil tussen het resultaat over het boekjaar 2023 en het voorgestelde uit te keren dividend van € 5.089.000 wordt toegevoegd aan de overige reserves. Conform gemaakte afspraken zal uit het dividendafbouwfonds worden uitgekeerd € 982,51 per aandeel: € 5.000.000.

De directie en medewerkers van Cogas hebben in 2023 goede resultaten behaald, met oog op vandaag én morgen. Dit is niet vanzelfsprekend in tijden waarin het werkpakket toeneemt, de vragen van klanten veranderen en de netcapaciteit onder druk staat. De uitvoering van de energietransitie staat voorop, terwijl gelijktijdig ontwikkeld wordt naar een toekomstbestendige organisatie en mogelijkheden worden verkend om als Cogas een rol te spelen in de regionale warmtetransitie. We spreken onze welgemeende dank uit voor de onverminderde inzet, flexibiliteit en betrokkenheid van de medewerkers in de organisatie. Dankzij jullie gaan we vol energie naar morgen.

Almelo, 24 april 2024

De raad van commissarissen

Roel Cazemier
Riksta Zwart
Roelie Lubbers-Hilbrands
Marlous van der Veen

Verslag van de ondernemingsraad

Van links naar rechts: de heer Gert Mulder, mevrouw Dinette Hilberink, de heer Jelle Ramerman, de heer Tim Grimberg, de heer Henk Segerink, mevrouw Marloes Karman en de heer Mark Roosendaal.

2023 is voor de huidige samenstelling van de ondernemingsraad (OR) het tweede jaar van de drie jaar durende zittingsperiode. De OR heeft mede dankzij meerdere trainingen de afgelopen jaren haar rol volledig kunnen pakken. De groep heeft meegedacht en meegepraat over bedrijfseconomische en sociale onderwerpen. Het is een brede vertegenwoordiging én een mooie afspiegeling van de organisatie.

De OR vertegenwoordigt en beschermt de belangen van Cogas en van alle werknemers, dus zowel medewerkers als teammanagers en directie. Als gelijkwaardig gesprekspartner van de bestuurder (los

van de hiërarchie) kan de OR invloed uitoefenen op het beleid in de onderneming en zaken die bijvoorbeeld niet goed lopen bespreken. Daarnaast ondersteunt de OR Cogas bij het bereiken van haar doelstellingen.

Visie van de OR

In juni 2023 heeft de OR een visie opgesteld, die de kapstok vormt waaraan het team alle acties en doelstellingen koppelt, wat zorgt voor meer houvast, structuur en focus. Deze visie luidt als volgt: De OR van Cogas werkt proactief en vol energie aan de toekomst van onze organisatie door betrokkenheid en vertrouwen centraal te stellen.

Hoe geven we onze visie vorm?

Als OR geven we onze visie vorm door allemaal een goede aansluiting te onderhouden met collega's, door een positief-kritische houding en door (on)gevraagd onze mening te geven en/of te adviseren en door tijdig betrokken te zijn bij besluitvorming. Ook ondersteunen we de directie bij de implementatie van genomen besluiten. Naast het tweewekelijks informeel overleg (waar iedere collega welkom is en kan aanschuiven), vindt er vier keer per jaar een formeel overleg plaats met de bestuurder en twee keer per jaar een artikel 24-overleg waarin we de algemene ontwikkelingen bespreken met de bestuurder en een afvaardiging van de raad van commissarissen. Daarnaast hebben we nog vier keer per jaar een overleg met de werknemerscommissaris (uit de RvC) en is een afvaardiging als toehoorder aanwezig bij de algemene vergadering van aandeelhouders. Verder is een aantal afgevaardigden vertegenwoordigd in het periodiek overleg van het medezeggenschapsplatform (MPN) van alle netbedrijven, in de kledingcommissie en de Arbocommissie.

Instemmings- en adviesaanvragen in 2023

We behandelden in 2023 onder andere de volgende instemmingsaanvragen:

- ◆ Beloningssystematiek
- ◆ Beoordelingssystematiek
- ◆ Regeling Plaats- en tijdsonafhankelijk werken
- ◆ Klokkenluidersregeling
- ◆ Integriteitscode
- ◆ Herziening beleid gewenst gedrag

We hebben in 2023 geen adviesaanvragen behandeld.

Een terugblik op 2023

Het jaar 2023 begon met de nieuwe organisatiestructuur, waarin de oude businessunitstructuur had plaatsgemaakt voor de clusters Transitie, Operatie en Strategie & Advies. We hebben het eerste halfjaar nauwgezet de ontwikkelingen én de veranderbereidheid van de organisatie in de gaten gehouden. Het medewerkersonderzoek speelt hierin een belangrijke rol. Wij hebben dit onderzoek en de daaropvolgende pulsemetingen geanalyseerd en besproken met de bestuurder. Dit blijven we doen. Opvallend hierin zijn de aanzienlijke verschillen tussen afdelingen, enkele uitschieterende lage (maar ook hoge) scores en bepaalde trends. Collega's zijn bijvoorbeeld trots op Cogas en vinden het fijn om bij onze organisatie te werken, maar geven daarnaast aan dat ze het management te weinig op de werkvloer zien. De in 2023 gerealiseerde splitsing tussen beoordelen en belonen waar de OR uiteindelijk op heeft ingestemd, gaat veel vergen

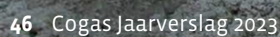
van het leidinggevend kader. Er moet namelijk een omgeving van vertrouwen worden gecreëerd waarin de medewerkers ondersteund dienen te worden in hun ontwikkeling. Het uitspreken van waardering is bijvoorbeeld een belangrijk voorwaarde om dit tot een succes te maken. Dit hebben we ook nadrukkelijk aan bestuurder meegegeven in onze instemming. Hetzelfde geldt voor de aangepaste regeling voor de beloningssystematiek waarin een onderscheid is gemaakt tussen kern- en generieke functies. De OR heeft hierin ingestemd met een aantal kanttekeningen, namelijk dat iedereen deze splitsing gaat begrijpen en acceptabel gaat vinden. Goede communicatie is hierbij noodzakelijk om een tweedeling in de organisatie te voorkomen. Daarnaast dient op basis van een duidelijke definitie het onderscheid tussen een kernfunctie en een generieke functie direct helder te zijn. We hebben met de bestuurder afgesproken om de ontwikkelingen hieromtrent te volgen, door onder andere een periodieke check op de personeelsgroei en het personeelsverloop binnen de kern- en generieke functies.

Wij zien een mooie rol voor Cogas in de toekomst, waarin we als organisatie ons aandeel moeten pakken in de energietransitie. Cogas heeft in 2023 in samenwerking met Twence belangrijke stappen gezet in de richting van een Regionaal Warmtenet Twente. We hebben nog een aantal hordes te nemen op dit gebied, zoals het vormen van een eenduidig standpunt onder de aandeelhoudende gemeenten. De OR volgt de ontwikkelingen nauwgezet en geeft indien nodig gevraagd en ongevraagd advies.

Almelo, 24 april 2024

De ondernemingsraad

Gert Mulder
Dinette Hilberink
Tim Grimberg
Jelle Ramerman
Henk Segerink
Mark Roosendaal
Marloes Karman

47

	Duurzaamheid					Energiebalans					Koude	Levering				Energiebronnen	
Warmtenet	CO ₂ -emissie	PEF	Aandeel Hernieuwbaar	Aandeel Restwarmte	Efficiënt Net	Primaire warmteproductie	Primair fossiel	Hernieuwbare energie	Rest warmte	Hulp energie	Primair koudeproductie	Aansluitingen	Warmte geleverd zakelijk	Warmte geleverd consumenten	Warmteverlies	Primair	Secundair
	kg/GJth	GJp/GJth	%	%	J/N	GJth	GJ	GJ	GJ	GJp	GJth	#	GJ	GJ	GJ		
Stadsverwarming Almelo	20,57	25%	76%	-	J	28.812	7.071	21.741	-	4	-	804	1.247	17.033	10.532	stortgas	houtkachel + ketel
Borne Beekparkschool	31,73	48%	52%	-	J	362	172	190	-	5	75	1	357	-	5	warmtepomp	ketel
Almelo Belvedere	29,17	50%	50%	-	N	365	183	182	-	2	-	1	-	231	134	warmtepomp	ketel
Almelo Cogas kantoor	-	0%	100%	-	J	559	-	559	-	3	-	1	559	-	-	houtkachel	
Almelo de Brander	29,24	31%	69%	-	J	745	233	512	-	18	18	20	-	748	-3	warmtepomp	ketel
Vriezenveen de Stamper	0,98	0%	100%	-	J	1.752	-	1.752	-	3	-	1	1.752	-	-	houtkachel	
Lettele Erve Oostermaet	39,79	67%	33%	-	N	473	316	158	-	5	-	15	304	-	169	warmtepomp	ketel
Raalte Kop van Salland	39,69	56%	44%	-	N	855	475	379	-	17	-	25	357	276	221	warmtepomp	ketel+ zonneboiler
Almelo Kop van st Joseph	27,86	25%	75%	-	J	434	110	324	-	12	-	12	34	319	80	warmtepomp	ketel
Losser Bredeschool	21,85	28%	72%	-	J	310	87	223	-	4	101	1	273	-	37	warmtepomp	ketel
Zwolle Muziekwijk	7,62	13%	87%	-	J	9.375	1.211	8.164	-	18	-	332	-	6.019	3.356	houtkachel	ketel
Wijhe Noorderkoeslag	7,18	12%	88%	-	J	1.992	236	1.756	-	4	-	49	287	973	732	houtkachel	ketel
Raalte Schuilenburg	29,93	45%	55%	-	N	3.693	1.671	2.021	-	46	28	85	535	1.094	2.063	warmtepomp	ketel
Almelo Titus Brandsma	26,09	32%	68%	-	N	1.911	613	1.298	-	33	581	1	1.670	-	241	warmtepomp	ketel
Hengelo Twente Milieu	-	0%	100%	-	J	224	-	224	-	-	-	1	224	-	-	houtkachel	
Winkelcentrum Zwolle Zuid	23,93	21%	79%	-	J	4.385	919	3.467	-	103	659	177	891	1.380	2.115	warmtepomp	ketel

Cogas Holding N.V. Jaarrekening 2023

Vastgesteld d.d. 22 mei 2024

Geconsolideerde balans per 31 december 2023 (vóór resultaatbestemming) (bedragen in duizenden euro's)

	Noot	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	191.007	184.877
Financiële vaste activa	2	24.384	22.855
		215.391	207.732
Vlottende activa			
Voorraden	3	2.196	1.758
Vorderingen en overlopende activa	4	10.971	9.858
Liquide middelen	5	29.280	33.448
		42.447	45.064
		257.838	252.796
Groepsvermogen		145.458	141.841
Voorzieningen	7	3.026	2.433
Langlopende schulden	8	91.453	96.122
Kortlopende schulden	9	17.901	12.400
		257.838	252.796

De toelichtingen op pagina 52 tot en met 77 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2023

(bedragen in duizenden euro's)

	Noot	2023	2022*
Netto-omzet	12	66.143	54.874
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf	13	2.641	2.366
Overige bedrijfsopbrengsten	14	2	83
Som der bedrijfsopbrengsten		68.786	57.323
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	15	30.955	25.015
Lonen en salarissen	16	13.470	12.510
Sociale lasten en pensioenlasten	17	3.712	3.764
Afschrijvingen op materiële vaste activa	18	10.028	9.257
Overige waardeveranderingen van materiële vaste activa	19		32
Overige bedrijfskosten	20	139	-124
Som der bedrijfslasten		58.304	50.454
Bedrijfsresultaat		10.482	6.868
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	21	248	116
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	21	196	2
Waardeveranderingen van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	21	1.543	-3.190
Rentelasten en soortgelijke kosten	21	-911	-1.054
		1.076	-4.126
Resultaat voor belastingen		11.558	2.743
Belastingen	22	-2.979	-714
Aandeel resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	23	127	130
		-2.852	-584
Resultaat na belastingen		8.706	2.159

* Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden, zie pagina 53.

De toelichtingen op pagina 52 tot en met 77 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023

(bedragen in duizenden euro's)

	Noot	2023	2022*
Bedrijfsresultaat		10.482	6.869
Afschrijvingen	17, 18	9.541	8.995
Overige waardeveranderingen	17, 18	0	32
Boekresultaten afstoting vaste activa	17, 18	487	262
Geamortiseerde bijdrage in aanleg van netten en aansluitingen	14	-1.181	-1.830
Mutaties in werkkapitaal:			
voorraden	3	-438	-722
vorderingen en overlopende activa	4	-3.308	-1.201
kortlopende schulden	9	5.325	172
Mutatie voorzieningen	7	-197	-1.636
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		20.711	10.941
Ontvangen rente	20	356	118
Ontvangen dividenden	2	114	121
Betaalde rente op langlopende leningen	20	-847	-964
Betaalde vennootschapsbelasting	4	94	222
Kasstroom uit operationele activiteiten		20.428	10.438
Investerings in materiële vaste activa	1	-16.828	-12.512
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1	933	642
Ontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	8	2.469	2.079
Desinvesteringen in bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	8	-314	-335
Investerings in deelnemingen en effecten	2	-6.044	-204
Vervreemding van deelnemingen en effecten	2	6.072	200
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-13.712	-10.130
Aflossing langlopende schulden		-795	-88
Opname langlopende schulden		0	0
Betaalde dividenden	30	-10.089	-10.089
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-10.884	-10.177
Netto kasstroom		-4.168	-9.869

* Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden, zie pagina 53.

De toelichtingen op pagina 52 tot en met 77 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht totaal resultaat over 2023

(bedragen in duizenden euro's)

	2023	2022
Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen toekomend aan de rechtspersoon	8.706	2.159
Rechtstreekse vermogensmutaties	8.706	2.159
Totaal resultaat van de rechtspersoon	8.706	2.159

De toelichtingen op pagina 52 tot en met 77 maken integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2023

Algemeen

Voornaamste activiteiten

Cogas Holding N.V. is een naamloze vennootschap en holdingmaatschappij, statutair gevestigd aan de Rohofstraat 83 te Almelo en ingeschreven in het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 06033480. De voornaamste activiteiten, die voor het grootste gedeelte in Twente en de Sallandse gemeente Hardenberg plaatsvinden, van de groep waarvan de onderneming aan het hoofd staat, bestaan uit:

- ♦ de ontwikkeling, de aanleg en het beheer van netwerken voor gas, elektriciteit en warmte;
- ♦ het beheren en exploiteren van stadsverwarming en warmte-koude opslaginstallaties;
- ♦ het in dienstverlening voor derden beheren van telecommunicatienetwerken;
- ♦ het verlenen van meetdiensten aan kleinverbruikers.

Groepsverhoudingen

Cogas Holding N.V. staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. Een overzicht van de gegevens vereist op grond van de artikelen 2:379 en 2:414 BW is in onderstaande tabel opgenomen:

Naam	Vestigingsplaats	Belang Cogas	403-verklaring
Cogas B.V.	Almelo	100%	ja
Coteq Netbeheer B.V.	Almelo	100%	ja
Cogas Infra B.V.	Almelo	100%	ja
Cogas Mediadiensten B.V.	Almelo	100%	ja
Cogas Innovatie & Ontwikkeling B.V.	Almelo	100%	ja
Cogas Duurzaam B.V.	Almelo	100%	ja
Cogas Facilitaire Diensten B.V.	Almelo	100%	ja
Cogas Vastgoed B.V.	Almelo	100%	ja
Cogas Participatie TGH B.V. (tot 18 december 2023)*	Almelo	100%	ja

* Cogas Participatie TGH B.V. is geliquideerd op 18 december 2023.

Op grond van artikel 403 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is gebruikgemaakt van de vrijstelling van deponering bij het Handelsregister van de jaarrekeningen van de groepsmaatschappijen die zijn opgenomen in de groepsjaarrekening, zoals opgenomen in bovenstaande tabel. Ten behoeve van deze maatschappijen is Cogas Holding N.V. hoofdelijk aansprakelijk.

Overzicht niet-geconsolideerde ondernemingen:

Naam	Vestigingsplaats	Belang Cogas
Gas Service Team Beheer B.V.	Almelo	50%
Biogas Netwerk Twente B.V. (tot 18 december 2023)*	Almelo	50%
Trianel Gaskraftwerk Hamm GmbH & Co. Kg (tot 10 mei 2023)**	Aachen	3,67%

* Biogas Netwerk Twente B.V. is geliquideerd op 18 december 2023.

** Trianel Gaskraftwerk Hamm GmbH & Co. Kg is verkocht per 10 mei 2023.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Toegepaste standaarden

De geconsolideerde jaarrekening van de onderneming maakt deel uit van de statutaire jaarrekening van de onderneming en is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW in de enkelvoudige winst- en verliesrekening

De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Derhalve is de enkelvoudige winst- en verliesrekening beperkt tot het aandeel in het resultaat na belastingen van vennootschappen waarin wordt deelgenomen en het overige resultaat na belastingen, conform artikel 402 Boek 2 BW.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Aanpassing vergelijkende cijfers

Reclassificatie

De cijfers over 2022 zijn geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2023 mogelijk te maken. Het betreft de volgende herrubriceringen:

- ♦ Personeelskosten zijn gesplitst naar een categorie Lonen en salarissen en een categorie Sociale lasten en pensioenlasten
- ♦ De kosten van werving en selectie van personeel, welke zat besloten in de post Interne bedrijfsregelingen, is gereclassificeerd naar de post Communicatie en PR. De reclassificatie betrof voor 2022 € 56.000,-.
- ♦ In het kasstroomoverzicht is de betaalde rente op langlopende leningen geherrubriceerd onder de kasstroom uit operationele activiteiten in plaats van kasstroom uit financieringsactiviteiten. De reclassificatie betrof voor 2022 € 964.000. Daarnaast is de post Afschrijvingen gesplitst naar de posten Afschrijvingen, Overige waardeveranderingen en Boekresultaten afstoting vaste activa (totale impact € 294.000).

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen historische kostprijs.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Een actief of verplichting blijft echter op de balans verwerkt indien transacties niet leiden tot een belangrijke wijziging in de economische realiteit met betrekking tot het betreffende actief of de betreffende verplichting. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst- en verliesrekening

opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Indien de weergave van de economische realiteit leidt tot het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien de prestatie of de dienst is geleverd.

Presentatie- en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de vennootschap. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- ◆ schatting van de levensduur (afschrijvingstermijn) van netwerken;
- ◆ waardering van de vorderingen met een looptijd langer dan een jaar;
- ◆ waardering van de voorzieningen.

Grondslagen voor de consolidatie

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de vennootschap meer of minder invloed verschaffen. Belangen die uitsluitend worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd indien bij verwerving al het voornemen bestaat om het belang af te stoten en de verkoop binnen een jaar waarschijnlijk is. Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

Consolidatiemethode

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

Er hebben gedurende het verslagjaar geen transacties met deze deelneming plaatsgevonden.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere

waardevermindering. Bij een transactie waarbij de rechtspersoon een niet-100%-belang heeft in de verkopende groepsmaatschappij, wordt de eliminatie uit het groepsresultaat pro rata toegerekend aan het minderheidsbelang op basis van het aandeel van de minderheid in de verkopende groepsmaatschappij. Groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden in het eigen vermogen afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht. Het aandeel van derden in het resultaat wordt afzonderlijk als laatste post in de geconsolideerde winst- en verliesrekening in aftrek op het groepsresultaat gebracht binnen het groepsvermogen.

Schattingswijzigingen

Schattingswijziging waardering materiële vaste activa

Slimme meters die gebruikmaken van GPRS-technologie moeten door het wegvallen van GPRS diensten per 1 januari 2029 versneld worden vervangen. Dit heeft geleid tot een verkorting van de afschrijvingstermijnen van deze meters met ingang van 1 januari 2023.

Het effect met betrekking tot de huidige periode is verwerkt in de winst-en-verliesrekening; het effect op toekomstige perioden wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening van die toekomstige perioden. Het negatieve effect van deze schattingswijziging op het resultaat voor belastingen over het boekjaar 2023 bedraagt circa € 0,3 miljoen.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, liquide middelen, leningen en overige verplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsvorderingen, liquide middelen, verstrekte leningen en overige vorderingen, investeringen in eigen vermogensinstrumenten en langlopende en kortlopende schulden.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten. Deze komen in de normale bedrijfsvoering van Cogas niet voor. Deze financiële instrumenten worden door de onderneming gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien:

- ◆ een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen; en
- ◆ het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Een financieel actief of een financiële verplichting wordt in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio in de eerste opname wordt meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolgwaaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Handelsvorderingen worden in eerste instantie gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs, verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen. Gezien de veelal korte looptijd zijn de reële waarde en geamortiseerde kostprijs van deze posten over het algemeen nagenoeg gelijk aan de nominale waarde. Bijzondere waardevermindervingsverliezen worden in het resultaat verwerkt indien objectief is vast te stellen dat bedragen niet inbaar zijn.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen. De effectieve rente en eventuele bijzondere waardevermindervingsverliezen worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie verstrekte leningen en overige vorderingen behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Investerings in eigenvermogensinstrumenten met beursnotering (‘effecten en obligaties’)

De door Cogas gehouden aandelen met beursnotering worden na eerste opname tegen reële waarde gewaardeerd. Dividenden worden in de winst- en verliesrekening verantwoord op het moment dat deze betaalbaar zijn gesteld. Waardeveranderingen van de derivaten worden door Cogas rechtstreeks in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden. De effectieve rente wordt direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de winst- en verliesrekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betalingen door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald financieel actief.

Daarnaast worden subjectieve indicatoren samen met objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardevermindering overwogen. Voorbeelden hiervan zijn het wegvallen van actieve markten in het geval van financiële activa met een beursnotering, een verlaging van de kredietwaardigheid van de andere partij, zijnde de rechtspersoon of schuldenaar van het uitgegeven instrument, of een daling van de reële waarde van een financieel actief beneden de kostprijs of geamortiseerde kostprijs.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering.

Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen en beleggingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de onderneming historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van geleden verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de ondernemingsleiding van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren. Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Bijzondere waardeverminderingsverliezen onder de (geamortiseerde) kostprijs van de beleggingen in effecten die tegen reële waarde worden gewaardeerd, met verwerking van waardewijzigingen in het eigen vermogen, worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening verantwoord.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, worden het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de onderneming en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, distributieleidingen en -installaties, andere bedrijfsmiddelen en bedrijfsmiddelen in uitvoering worden gewaardeerd op basis van kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de materiaalkosten, directe arbeidskosten en een toerekenbaar deel van de indirecte productiekosten, gebaseerd op een normaal niveau van de bedrijfsactiviteiten en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Ontvangen investeringssubsidies in verband met de aanschaf van (materiële) vaste activa worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik, en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering. Cogas activeert geen bouwrente en past de componentenbenadering toe voor materiële vaste activa indien belangrijke afzonderlijke bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn. Rekening houdend met verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze bestanddelen afzonderlijk afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Materiële vaste activa	Termijn
Bedrijfsgebouwen	30 jaar
Machines en installaties	10 - 15 jaar
Distributieleidingen en installaties	11 - 55 jaar
Andere bedrijfsmiddelen	5 - 12 jaar

De kosten van periodiek onderhoud, welke niet voldoen aan de activeringscriteria, worden ten laste gebracht van de exploitatie op het moment dat de onderhoudskosten zich voordoen. De vooruit ontvangen bedragen betreffende de bijdragen bij de investeringen in de aanleg van infrastructuur en aansluitingen worden gepassiveerd onder de langlopende schulden (zie hiervoor noot 8 van de toelichting).

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen met invloed van betekenis

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderinggrondslagen van Cogas Holding N.V. gehanteerd. Indien de deelnemende rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die volgens de vermogensmutatiemethode wordt gewaardeerd, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht naar rato van het relatieve belang dat derden hebben in de deelneming verwerkt (proportionele resultaatsbepaling). Een verlies dat voortvloeit uit de overdracht van vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa wordt wel volledig verwerkt. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, worden geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden, indien van toepassing, op nihil gewaardeerd.

Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen. Wanneer de onderneming echter geheel of ten dele garant staat voor de schulden van een deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd ter grootte van de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van de deelneming.

Deelnemingen zonder invloed van betekenis

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting, vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien een rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde winst- en verliesrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

Samenwerkingsverbanden

Joint ventures worden door Cogas Holding N.V. gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Er is geen sprake van (proportionele) consolidatie van de joint venture.

Het aandeel in het resultaat van beide joint ventures wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Overige financiële vaste activa

Vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Onder de financiële vaste activa zijn actieve belastinglatenties opgenomen, indien en voor zover het waarschijnlijk is dat realisatie hiervan in de toekomst zal kunnen plaatsvinden. Deze actieve latenties zijn contant gemaakt tegen de voor de onderneming geldende rente op de langlopende verplichtingen, onder aftrek van het effectieve belastingtarief. De actieve belastinglatentie heeft een langlopend karakter en heeft voornamelijk betrekking op de tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van de materiële vaste activa.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Dividenden van deelnemingen die worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, worden verantwoord als opbrengst uit deelnemingen (onder de financiële baten in de periode waarin de dividenden betaalbaar worden gesteld). De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn hiervoor opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Bijzondere waardevermindering vaste activa

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de

opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardevermindervingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardevermindervingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardevermindervingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindervingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardevermindervingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindervingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden, indien van toepassing, gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vorraden

De voorraden, bestaande uit technische materialen en verbruiksartikelen, worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgingsprijs, verminderd met kortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop. De gebruikte kostprijsmethode is gebaseerd op de gemiddelde inkoopprijs methode.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen. De lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door een individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen en overlopende activa

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen-vermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst. Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder de schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- ♦ een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- ♦ waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- ♦ waarvan het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen hebben een relatief kortlopend karakter, waardoor het effect van contant maken eveneens niet significant is. Dotaties aan de voorzieningen worden ten laste gebracht van de winst- en verliesrekening.

Ultimo boekjaar bestaan de volgende voorzieningen.

- ◆ *Voorziening Jubileumuitkeringen*
Voor de in de toekomst te betalen jubileumuitkeringen aan de medewerkers is een voorziening opgenomen. In de berekening is rekening gehouden met de achterliggende diensttijd, de leeftijden en het verwachte verloop van de medewerkers, rekening houdende met de specifieke inhoud van de jubileumregeling en de werkgeverslasten.
- ◆ *Voorziening WW-uitkering*
Er is een voorziening gevormd voor werknemers die recht hebben op een WW-uitkering in geval van onvrijwillige werkloosheid na beëindiging van de arbeidsovereenkomst. De voorziening is opgesteld op individueel niveau voor verplichtingen in het kader van deze onvrijwillige werkloosheid en de meest waarschijnlijke duur van de uitkering waarop de ex-werknemer recht heeft.
- ◆ *Voorziening latente belastingen*
De grondslagen voor de waardering van de voorziening latente belastingen zijn beschreven onder de grondslagen voor belastingen.
- ◆ *Voorziening herstelkosten*
Er is een voorziening gevormd voor herstelkosten waarvan wordt verondersteld dat de hierbij behorende uitgaven niet worden terugverdiend in de toekomst.

Langlopende en kortlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Opbrengstverantwoording

De vennootschap verantwoordt opbrengsten op het niveau van afzonderlijke overeenkomsten. De vennootschap verwerkt opbrengsten voor het bedrag waarop de vennootschap verwacht recht te hebben in ruil voor het overdragen van toegezegde goederen of diensten, zijnde de transactieprijs. Voor het bepalen van de transactieprijs gaat de vennootschap ervan uit dat de goederen of diensten in overeenstemming met de desbetreffende overeenkomst zullen worden geleverd en dat deze overeenkomst niet zal worden geannuleerd, verlengd of anderszins zal worden gewijzigd. De vennootschap verwerkt opbrengsten per afzonderlijke prestatieverplichting.

Diensten

Opbrengsten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Netto-omzet

Onder de netto-omzet worden de opbrengsten verantwoord van de verrichte diensten uit het distribueren van elektriciteit en gas en van overige activiteiten tegen de reële waarde van de transacties.

De transport-, aansluit- en meetdiensten voor kleinverbruikers geschieden op basis van vaste bedragen, afhankelijk van de grootte (capaciteit) van de aansluiting. De transport- en aansluitdienst voor grootverbruikers geschieden periodiek op basis van contractueel overeengekomen capaciteit en daarnaast bij elektriciteit op basis van gemeten verbruik en opgetreden netbelasting. De omvang van de omzet uit gedistribueerde energie wordt gereguleerd door de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Leidend voor de realisatie van de omzet is de periode waarin de transport-, aansluit- en meetdiensten (gereguleerde opbrengsten) zijn verricht.

De overige opbrengststromen betreffen met name opbrengsten uit warmte en warmte-koude opslaginstallaties.

Bijdragen in de aanleg en betalingen ontvangen van klanten voor de gemaakte kosten voor de elektriciteits- en gasinfrastructuur worden als vooruit ontvangen opbrengsten op de balans verantwoord. De vooruit ontvangen opbrengsten worden geamortiseerd over de verwachte levensduur van de betrokken activa.

Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf

Dit betreft de kosten van eigen personeel van Cogas, gemaakt in het kader van investeringsprojecten. De kosten zijn geactiveerd als materiële vaste activa. De kosten van het eigen personeel betreffen salariskosten, sociale lasten en de kosten van het wagenpark.

Overige bedrijfsopbrengsten

Overheidssubsidies en investeringspremies

Overheidssubsidies en investeringspremies worden verantwoord indien redelijke zekerheid bestaat dat aan de condities voor het verkrijgen van de subsidies of premies wordt of zal worden voldaan en dat het bedrag zal worden ontvangen. Subsidies en investeringspremies ontvangen voor investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

Overheidssubsidies en exploitatiesubsidies die geen verband houden met investeringen in materiële vaste activa of andere vaste activa worden in het resultaat verwerkt op het moment dat de daarbij behorende kosten worden gemaakt.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

Hieronder worden de direct aan de netto-omzet toerekenbare kosten verantwoord zoals kosten van transportdiensten en netverliezen, kosten van inleen en lidmaatschappen en bijdragen. De kosten zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Op balansdatum wordt hiertoe een verplichting opgenomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Cogas is eigen risicodragers voor de Werkloosheidswet (WW). Indien een medewerker van Cogas werkloos wordt, komt de uitkering ten laste van Cogas voor een periode tot maximaal 38 maanden, afhankelijk van het arbeidsverleden van de desbetreffende medewerker. De elementen voor de berekening van de verplichting zijn de personeelsleden op wie de regeling van toepassing is, de meest waarschijnlijke looptijd van de uitkering voor die personeelsleden en de toegezegde vergoedingen, gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Nederlandse pensioenregeling

Cogas neemt deel in de pensioenregelingen van het pensioenfonds ABP. De regelingen zijn geclassificeerd als toegezegde bijdrageregelingen. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de pensioenuitvoerder of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot een bedrijfstakpensioenregeling per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekingsgraad zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat. Ultimo 2023 was hiervan geen sprake. De dekingsgraad van ABP was 110,5% per 31 december 2023.

Indien sprake is van aanpassingen van de per balansdatum opgebouwde aanspraken die voortvloeien uit toekomstige salarisverhogingen die per balansdatum reeds zijn toegezegd en die voor rekening van de vennootschap komen wordt hiervoor een voorziening gevormd. Ultimo 2023 was hiervan geen sprake.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het pensioenfonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. Ultimo 2023 was hiervan geen sprake.

Leasing

De vennootschap kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leases

Als de vennootschap optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningssystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

De financiële baten bestaan uit interestbaten op de rentedragende financiële activa, berekend op basis van de effectieve interestmethode.

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij betrekking hebben, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten omvatten de interestlasten op de rentedragende verplichtingen, berekend op basis van de effectieve interestmethode, en worden verantwoord in de periode waartoe zij betrekking hebben. Agio, disagio en aflossingspremies worden, indien van toepassing, verantwoord als rentelast in de periode waartoe zij behoren. De toerekening van deze rentelast en de rentevergoeding over de lening is de effectieve rente die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt. In de balans is (per saldo) de amortisatiewaarde van de schuld(en) verwerkt. De nog niet in de winst- en verliesrekening verwerkte bedragen van het agio en de al in de winst- en verliesrekening verwerkte aflossingspremies worden verwerkt als verhoging van de schuld(en) waarop ze betrekking hebben.

De nog niet in de winst- en verliesrekening verwerkte bedragen van het disagio worden verwerkt als verlaging van de schuld(en) waarop ze betrekking hebben.

Belastingen naar de winst

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen (de belasting wordt in het eigen vermogen verwerkt) of op een overname.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting. Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.

Ultimo boekjaar 2023 is sprake van hiervoor genoemde verrekenbare tijdelijke verschillen (onder meer door een fiscaal afwijkende openingsbalans voor netbeheer activa en de toepassing van fiscaal versnelde afschrijvingen in voorgaande jaren), waarvoor een latente belastingpositie is opgenomen. De verwachting bestaat, op basis van historische positieve resultaten, dat in de toekomst voldoende fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingposities worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingeffect zal worden gerealiseerd.

De waardering van latente belastingposities wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingposities worden gewaardeerd tegen contante waarde, waarbij discontering plaatsvindt op basis van de voor de onderneming geldende rente voor langlopende leningen, onder aftrek van belasting op basis van het effectieve belastingtarief. Wijzigingen in de latente positie als gevolg van oprenting worden verantwoord op de belastingregel.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden in de balans gesaldeerd gepresenteerd indien de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om niet-latente belastingvorderingen te verrekenen met niet-latente belastingverplichtingen, voor zover deze betrekking hebben op hetzelfde boekjaar en de belastinglatenties verband houden met winstbelastingen die door dezelfde fiscale autoriteit worden geheven op dezelfde belastbare rechtspersoon, of dezelfde fiscale eenheid.

Fiscale eenheid

Cogas Holding N.V. vormt tezamen met haar groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de heffing van vennootschapsbelasting, met uitzondering van Cogas Participatie TGH B.V. Binnen de Cogas groep worden belastinglasten gealloceerd aan de vennootschappen alsof iedere entiteit zelfstandig belastingplichtig is.

De onderneming heeft de verwachte impact van de pijler 2-winstbelastingen beoordeeld en merkt op dat dit geen impact op de enkelvoudige jaarrekening heeft. De effectieve belastinglast in Nederland is hoger dan 15% en de rechtspersoon dient geen pijler 2-winstbelastingen in namens andere groepsmaatschappijen. Ook worden er geen pijler 2-winstbelastingen aan de rechtspersoon doorbelast.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Als resultaat van deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de vennootschap toekomende aandeel in het resultaat van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Transacties met verbonden partijen (zie noot 24 en onder Groepsverhoudingen de geïdentificeerde verbonden partijen) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties worden de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is op basis van de indirecte methode opgesteld. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd, vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie noot 2 en noot 4 voor de geïdentificeerde verbonden partijen) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties worden de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.
Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Toelichting op de geconsolideerde balans

(bedragen in duizenden euro's)

1. Materiële vaste activa

Overzicht van het verloop van de balanswaarde in 2023 en de aanschafwaarde per 31 december 2023 naar de aard van de activa.

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Distributieleidingen en installaties	Andere bedrijfs- middelen	Bedrijfsmiddelen in uitvoering	31-12-2023	31-12-2022
Aanschafwaarde	18.816	12	340.012	13.421	3.367	375.628	369.878
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-10.785	-12	-169.489	-10.465		-190.751	-187.582
Boekwaarde per 1 januari	8.031		170.523	2.956	3.367	184.877	182.296
Herrubricering bedrijfsmiddelen in uitvoering	1.002		12.143	1.590	-14.735		
Investeringsen					17.091	17.091	12.512
Desinvesteringen			-4.665	-386		-5.051	-6.762
Afschrijvingen	-465		-8.098	-978		-9.541	-8.995
Bijzondere waardevermindering							-32
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen			3.246	385		3.631	5.858
	537		2.626	611	2.356	6.130	2.581
Aanschafwaarde	19.818	12	347.490	14.625	5.723	387.668	375.628
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-11.250	-12	-174.341	-11.058		-196.661	-190.751
Boekwaarde per 31 december	8.568	0	173.149	3.567	5.723	191.007	184.877

De verzekerde som van de daarvoor in aanmerking komende activa bedroeg in het boekjaar circa € 47,2 miljoen. De boekwaarde van deze verzekerde activa bedroeg per balansdatum circa € 29,6 miljoen. De verzekerde activa betreffen met name gebouwen, machines, installaties, gas- en elektriciteitsstations en ICT. Bouwrente wordt niet geactiveerd. De historische aanschafwaarde van de materiële vaste activa waarover volledig is afgeschreven betreft € 91,6 miljoen (2022: € 88,4 miljoen).

De post bedrijfsmiddelen in uitvoering betreft voornamelijk de op balansdatum nog niet afgeronde aanleg van nieuwe distributieleidingen/installaties.

De voornaamste gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Materiële vaste activa	Termijn
Bedrijfsgebouwen	30 jaar
Machines en installaties	10 - 15 jaar
Distributieleidingen en installaties	11 - 55 jaar
Andere bedrijfsmiddelen	5 - 12 jaar

Op bedrijfsmiddelen in uitvoering wordt niet afgeschreven.

2. Financiële vaste activa

	31-12-2023	31-12-2022
Deelnemingen en samenwerkingsverbanden	816	943
Overige effecten	23.568	21.912
Totaal financiële vaste activa	24.384	22.855

Deelnemingen en samenwerkingsverbanden

Omschrijving	Gas Service Team Beheer B.V.	Biogas Netwerk Twente B.V	Trianel Gas-kraftwerk Hamm-Uentrop GmbH	2023	2022
Deelnemingspercentage	50%	50%	3,67%		
Aandeel vermogen kapitaal	327	250	3.105	3.682	3.682
Aandeel in overig vermogen	465	-99	-3.105	-2.739	-2.748
Stand 1 januari	792	151		943	934
Aandeel in resultaat	138	-12		126	130
Gedeclareerd dividend	-114			-114	-121
Kapitaalstortingen		-139		-139	-121
Verkoop deelnemingen					
Stand 31 december	816			816	943

De deelnemingen Gas Service Team Beheer B.V. en Biogasnetwerk Twente B.V. zijn opgenomen tegen de nettovermogenswaarde, omdat invloed van betekenis uitgeoefend kan worden. Consolidatie van deze deelnemingen vindt niet plaats omdat er geen overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel hierover geen centrale leiding vanuit Cogas bestaat.

Gas Service Team Beheer B.V.

De activiteiten van de deelneming Gas Service Team Beheer B.V. bestaan voornamelijk uit het deelnemen in en besturen van andere ondernemingen. Onder Gas Service Team Beheer B.V. ressorteren vier vennootschappen, te weten Gas Service Team Exploitatie B.V., Gas Service Team B.V., Corent B.V. en GST Oldenhav B.V. De hoofdactiviteiten van deze ondernemingen bestaan uit verkoop en verhuur van verwarmingsapparatuur en het onderhoud daarvan. Daarnaast worden adviesdiensten en verkoopactiviteiten verricht op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing, onder meer met betrekking tot zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen en andere duurzame apparatuur. Naast Cogas B.V. met 50% van de aandelen participeren nog twee vennootschappen in Gas Service Team Beheer B.V., namelijk Gerrie B.V. en Arjoma B.V., elk voor 25%.

Biogas Netwerk Twente B.V.

De deelneming Biogas Netwerk Twente B.V. classificeert t/m 18 december 2023 als joint venture en is opgenomen voor de nettovermogenswaarde. De vennootschap is opgericht met het doel het aanleggen en beheren van leidingen en de daarmee verbonden hulpmiddelen ten behoeve van biogas. Biogas Netwerk Twente B.V. heeft twee aandeelhouders, die elk 50% van de aandelen houden, te weten Cogas B.V. en Gasunie New Energy B.V. De vennootschap is per 18 december 2023 geliquideerd.

Trianel Gaskraftwerk Hamm GmbH & Co. Kg (TGH), Aachen

De deelneming TGH is opgenomen tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van bijzondere waardevermindering. De intentie is om de deelneming in TGH zo spoedig als mogelijk te vervreemden. TGH heeft 28 aandeelhouders, waarvan het merendeel bestaat uit Duitse Stadtwerke. Met de koper is een koopoptie gesloten waarbij de koper de aandelen in TGH voor € 100 mag overnemen. Deze optie is in 2023 gelicht, waarmee de aandelen zijn vervreemd.

Overige effecten

	Obligaties	Aandelen	2023	2022
Stand 1 januari	17.193	4.719	21.912	25.098
Aankopen	6.044		6.044	204
Verkopen	-3.233	-2.800	-6.033	-200
Gerealiseerde waardeveranderingen vanwege verkoop		100	100	
Ongerealiseerde waardeveranderingen	1.056	489	1.545	-3.190
Stand 31 december	21.060	2.508	23.568	21.912

3. Voorraden

	31-12-2023	31-12-2022
Grond- en hulpstoffen	2.196	1.758
Voorziening incourant		
Totaal voorraden	2.196	1.758

De historische aanschafwaarde van voorraden die worden gewaardeerd op lagere netto-opbrengstwaarde bedraagt nihil. De voorraadwaardering op basis van de actuele waarde wijkt niet materieel af van bovenstaande waardering.

4. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2023	31-12-2022
Debiteuren	3.013	2.915
Effecten	4	4
Overige vorderingen	7.954	6.939
Totaal vorderingen en overlopende activa	10.971	9.858

Alle vorderingen in deze categorie hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

Debiteuren

	31-12-2023	31-12-2022
Handelsdebiteuren	3.356	3.343
Voorziening dubieuze debiteuren	-343	-428
	3.013	2.915

Aan de voorziening voor dubieuze debiteuren is in 2023 € 222.000 (2022: € 381.000) onttrokken. Daarnaast is € 137.000 toegevoegd (2022: € 31.000) ten laste van het resultaat.

Effecten

	31-12-2023	31-12-2022
EDSN B.V.	4	4
	4	4

De effecten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. De grondslagen voor de waardering van effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

EDSN B.V.

Energie Data Services Nederland B.V. (EDSN B.V.) te Arnhem voorziet in het berichtenverkeer en de gegevensuitwisseling tussen de marktpartijen met betrekking tot de wettelijke en niet-wettelijke ketenprocessen en werkt in opdracht van de regionale en landelijke netbeheerders, de Vereniging Nederlandse EnergieDataUitwisseling (NEDU) en andere marktpartijen zoals de energieleveranciers. Coteq Netbeheer B.V. houdt, evenals de overige netbeheerders, naar rato van het aantal aansluitingen, een aandeel in EDSN B.V.

Landsbanki

LBI hf. (Landsbanki) betreft bonds en bijbehorende aandelen (0,06504% belang) die zijn verkregen naar aanleiding van de gesloten Composition Agreement (schuldeisersakkoord) met Landsbanki. Hiermee heeft Cogas haar vordering op het failliete Landsbanki omgezet in bonds (obligaties) en aandelen LBI hf. LBI hf. is de onderneming die de boedel van Landsbanki behartigt. De nominale waarde van de aandelen en de resterende bonds bedraagt € 375.000. Op basis van de verwachte kasstromen is deze positie volledig voorzien.

Overige vorderingen en overlopende activa

	31-12-2023	31-12-2022
Belastingen en premies sociale verzekeringen	332	1.399
Nog te factureren omzet	5.299	4.680
Door te belasten netverliezen	1.029	
Overlopende activa	1.294	860
	7.954	6.939

5. Liquide middelen

	31-12-2023	31-12-2022
	29.280	33.448
Banktegoeden	29.280	33.448

De liquide middelen staan tot een bedrag van € 5.000.000 (2022: € 0) niet ter vrije beschikking. Dit betreffen gelden die tijdelijk op een depositorekening staan.

6. Groepsvermogen

De samenstelling en het verloop van het eigen vermogen zijn opgenomen in de toelichting op de vennootschappelijke balans (noot 30). Het resultaat toekomend aan de rechtspersoon is het totaalresultaat van de rechtspersoon.

7. Voorzieningen

	Latente belastingen	Herstel-kosten	Jubileum-voor-ziening	WW-voor-ziening	2023	2022
Saldo per 1 januari	1.796	63	282	292	2.433	3.260
Toevoegingen ten laste van het resultaat	790		55	123	968	1.026
Onttrekkingen		63	21	291	375	1.451
Vrijval ten gunste van het resultaat						402
Saldo per 31 december	2.586		316	124	3.026	2.433

Voorziening latente belastingen

De post latente belastingen heeft betrekking op verschillen tussen de boekwaarden van de materiële vaste activa vanwege de met de fiscus overeengekomen boekwaarden per 1 januari 1998 en het toepassen van willekeurige afschrijving. De latente vordering heeft een looptijd tot en met 2066, is berekend op basis van de actuele belastingdruk en is contant gemaakt tegen 1,43%.

De toevoeging aan de latentie betreft een toevoeging vanwege verschillen tussen fiscale en commerciële waardering van materiële vaste activa (€ 0,8 miljoen).

Voorziening herstelkosten

Dit betreft een voorziening samenhangend met het beëindigen van drie leveringscontracten in 2022 bij Cogas Duurzaam B.V. In 2023 zijn de leveringscontracten beëindigd en zijn de bijbehorende kosten ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening jubileumuitkering

Een dotatie aan deze voorziening wordt als last in de winst- en verliesrekening verwerkt. In 2024 wordt een onttrekking van circa € 23.000,- aan deze voorziening verwacht.

WW-voorziening

Cogas is financieel verantwoordelijk voor de WW-uitkering van een werkzoekende ex-medewerker. Ook verplicht Cogas zich de ex-werknemer te begeleiden bij het vinden van een passende werkkring. Voor de transitievergoeding, kosten voor opleiding, sollicitatiebegeleiding, eventuele coaching en de meest waarschijnlijke WW-duur is een voorziening gevormd. Verwacht wordt dat € 78.000,- binnen één jaar zal worden afgewikkeld.

8. Langlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
Schulden aan aandeelhouders	4.948	9.884
Leningen van kredietinstellingen	44.000	44.707
Vooruit ontvangen bedragen	42.505	41.531
	91.453	96.122

Schulden aan aandeelhouders

	2023	2022
Saldo per 1 januari	14.884	19.794
Toevoeging amortisatierente	64	90
	14.948	19.884
Onttrekking	5.000	5.000
	9.948	14.884
Af: Herrubricering kortlopend deel naar vlottende passiva	5.000	5.000
	4.948	9.884

Aan de aandeelhouders is per 10-5-2021 een dividendaufbouwfonds ter grootte van € 25 miljoen toegekend. Uit het dividendaufbouwfonds wordt vijfmaal een dividend van € 5 miljoen onttrokken boven het basisdividend, uit te keren in de jaren 2021 tot en met 2025. Het dividendaufbouwfonds, zijnde een schuld aan de aandeelhouders, is gevormd ten laste van het eigenvermogen. Aan de vorming van het fonds zijn geen kosten verbonden. Over de verplichting is geen rente verschuldigd. De eerste uitkering uit het dividendaufbouwfonds aan de aandeelhouders heeft plaatsgevonden in juni 2021. Het dividendaufbouwfonds is na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Leningen van kredietinstellingen

	31-12-2023	31-12-2022
De langlopende leningen kunnen worden onderverdeeld in:		
Leningen met een resterende looptijd van > 5 jaar		441
Leningen met een resterende looptijd van < 5 jaar	44.000	44.354
Totaal van de leningen van kredietinstellingen	44.000	44.795
Af: Aflossingsverplichtingen		88
	44.000	44.707

Over de leningen wordt een vaste rente betaald die varieert tussen 0,7% en 2,0%. Het gemiddelde rentepercentage over 2023 bedroeg 1,89% (2022: 1,89 %). Er zijn geen zekerheden verstrekt. Het kortlopende deel van de langlopende leningen is € 0 (2022: 0,1 miljoen). De belangrijkste voorwaarden voor de verstrekte leningen betreffen minimale solvabiliteits- en renteratio's. Het minimale solvabiliteitspercentage bedraagt 30% (solvabiliteit). De eis voor de renteratio betreft een minimale ICR (EBIT/jaarlijkse bruto rentelasten) van 1,7. Ultimo boekjaar wordt aan de convenanten voldaan.

Opgenomen rentedragende leningen en schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs van de schuld. Cogas maakt met betrekking tot haar leningen geen gebruik van derivaten.

Vooruit ontvangen bedragen

	2023	2022
Saldo per 1 januari	41.531	41.618
Ontvangen in het jaar	2.469	2.078
Desinvesteringen	-314	-335
	43.686	43.361
Geamortiseerd	-1.181	-1.830
Saldo per 31 december	42.505	41.531

De vooruit ontvangen bedragen betreffen bijdragen bij de investeringen in de aanleg van infrastructuur en aansluitingen. Deze bijdragen worden ontvangen van derden zoals particulieren, bedrijven en gemeenten. De amortisatietermijnen zijn gelijk aan de afschrijvingstermijnen van de betrokken activa.

9. Kortlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
Schulden aan aandeelhouders	5.000	5.000
Aflossingsverplichtingen leningen		88
Schulden aan leveranciers	5.642	1.490
Te betalen omzetbelasting		77
Te betalen loonbelasting	1.126	1.082
Belastingen en premies sociale verzekeringen	908	
Vooruitgefactureerde omzet	220	
Overlopende passiva	5.005	4.663
	17.901	12.400

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

Overlopende passiva

	31-12-2023	31-12-2022
Vooruit ontvangen subsidies		32
Nog te betalen rente	667	667
Vakantiegeld en -dagen	670	581
Nog te betalen kosten	3.668	3.383
	5.005	4.663

10. Financiële instrumenten

Algemeen

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstellen aan rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen, heeft de onderneming een beleid inclusief een stelsel van beheersingsmaatregelen opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee op de financiële prestaties van de onderneming te beperken. De gebruikelijke financiële risico's zijn naar de mening van het management voor Cogas beperkt en worden door Cogas adequaat beheerst. Cogas maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van een verlies dat ontstaat als een tegenpartij niet kan of zal voldoen aan haar verplichtingen. Het grootste deel van de activiteiten van Cogas Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen is gereguleerd. Voor alle kleinverbruikersdebiteuren inzake de te betalen netwerkvergoedingen worden de vorderingen geïnd door energieleveranciers die debiteurenrisico op de eindklanten dragen. Cogas heeft daarentegen wel een debiteurenrisico op de energieleveranciers.

Het maximale kredietrisico is in beginsel gelijk aan de boekwaarde van de vorderingen en overlopende activa.

Renterisico en kasstroomrisico

Het beleid van de onderneming is om haar financieringen voor 100% aan te trekken met vastrentende leningen. De onderneming loopt hierdoor een beperkt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden en herfinanciering van bestaande financieringen.

Liquiditeitsrisico

De onderneming bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsprognoses. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde leningconvenanten te blijven.

Per jaareinde 2023 beschikt de onderneming over een current ratio van 237,1% en een solvabiliteitsratio van 56,4%. De leencapaciteit van de onderneming is hoog. De liquide middelen worden geheel in euro's aangehouden en staan vrij ter beschikking.

Het belangrijkste rente- en liquiditeitsrisico kan worden weergegeven door de onderstaande vervalkalender. Het betreft niet contant gemaakte contractuele betalingsverplichtingen. Alle leningen van kredietinstellingen zijn vastrentend tot aan het einde van de looptijd.

x € 1.000	Bedrag	< 1 jaar	> 1 en < 3 jaar	> 3 en < 5 jaar	> 5 en < 10 jaar	> 10 jaar
Opgenomen vastrentende leningen	44.000	-	24.000	20.000	-	-

De overige kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd die korter is dan 1 jaar. Dit geldt eveneens voor de overige vorderingen en overlopende activa. De vooruit ontvangen bedragen, zoals opgenomen onder de langlopende schulden, worden over de resterende looptijd geamortiseerd ten gunste van de winst- en verliesrekening en hebben daardoor geen gevolgen voor de toekomstige liquiditeitspositie en kasstromen.

Prijrisico

Als gevolg van beleggingen in beurs en niet-beursgenoteerde aandelen loopt de onderneming prijsrisico. Indien de aandelenkoers met 5% zou dalen is de impact op het resultaat € 125.000 en op het eigen vermogen € 125.000.

	Boekwaarde	Marktwaarde	Impact 5%	Boekwaarde	Marktwaarde	Impact 5%
x € 1.000	2023	2023	2023	2022	2022	2022
Beursgenoteerde aandelen	2.508	2.508	125	4.719	4.719	236
Totaal	2.508	2.508	125	4.719	4.719	236

Valutarisico

Cogas is uitsluitend werkzaam in Nederland en loopt derhalve geen valutarisico.

Reële waarde

De reële waarde van de onderstaande financiële activa en verplichtingen benadert de boekwaarde van deze instrumenten:

- handels- en overige vorderingen;
- liquide middelen;
- handelsschulden en overige te betalen posten;
- kortlopende belastingverplichtingen.

De reële waarde van de langlopende verplichtingen aan kredietinstellingen ligt tussen de € 4,0 en € 5,0 miljoen onder de boekwaarde.

11. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Cogas Holding N.V. vormt, samen met onderstaande vennootschappen, een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en de omzetbelasting:

- ◆ Cogas B.V.
- ◆ Coteq Netbeheer B.V.
- ◆ Cogas Infra B.V.
- ◆ Cogas Mediadiensten B.V.
- ◆ Cogas Innovatie & Ontwikkeling B.V.
- ◆ Cogas Duurzaam B.V.
- ◆ Cogas Facilitaire Diensten B.V.
- ◆ Cogas Vastgoed B.V.

Op grond van artikel 403 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is gebruikgemaakt van de vrijstelling van deponering bij het Handelsregister van de jaarrekeningen van de groepsmaatschappijen die zijn opgenomen onder de algemene toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Leaseverplichting

De totale operationele leaseverplichting heeft betrekking op vervoermiddelen en bedraagt € 11.000,-, met de volgende onderverdeling:

Korter dan 1 jaar: € 11.000,-

Tussen 1 en 5 jaar: € 0

Langer dan 5 jaar: € 0

Gedurende het verslagjaar is € 11.000,- aan leasekosten in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Overige niet in de balans opgenomen verplichtingen

Cogas Holding N.V. is via haar dochtermaatschappij Coteq Netbeheer B.V. verplicht de werkelijk gemeten (gereconcilieerde) netverliezen gas in te kopen. Bij gas is er, in tegenstelling tot elektra, geen directe relatie tussen instroom en het uiteindelijke netverschil. Het accuraat voorspellen en verklaren van het daadwerkelijke actuele netverschil is dan ook vrijwel onmogelijk.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

(bedragen in duizenden euro's)

12. Netto-omzet

De netto-omzet kan als volgt worden gespecificeerd naar belangrijke opbrengstencategorieën:

	2023	2022
Transport en aansluitdienst		
- Aardgas	24.785	21.689
- Elektriciteit	24.925	17.562
Meetdienst		
- Aardgas	3.763	3.387
- Elektriciteit	1.197	1.677
Transport en levering warmte	3.787	2.970
Werken voor derden		
Aardgas	0	32
Elektriciteit	1.191	1.318
Warmte	43	140
Dienstverleningsovereenkomst Kabel	5.137	4.145
Facilitair	134	124
Geamortiseerde bijdragen bij investeringen in aanleg van netten en aansluitingen	1.181	1.830
	66.143	54.874

De netto-omzet bestaat uit verrichte diensten in het boekjaar, zoals beschreven in de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling. De netto-omzet wordt volledig in Nederland gerealiseerd.

De opbrengst werken voor derden omvat met betrekking tot aardgas en elektriciteit onder meer vergoedingen voor schades, fraude en vergoedingen voor af- en heraansluiting. De duurzame opbrengsten bestaan onder meer uit het uitvoeren van onderhoud bij installaties van derden. De opbrengsten Dienstverleningsovereenkomst Kabel bestaan uit vergoedingen voor het verrichten van beheer- en onderhoudsdiensten aan coax- en glasvezelnetwerken.

13. Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf

	2023	2022
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf	2.641	2.366
	2.641	2.366

De geactiveerde productie voor het eigen bedrijf heeft betrekking op de uren van het eigen personeel die besteed zijn aan werkzaamheden ten behoeve van investeringsprojecten.

14. Overige bedrijfsopbrengsten

	2023	2022
Subsidies	2	83
	2	83

15. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

	2023	2022
Elektriciteit - inkoop transport en netverliezen	11.470	7.972
Aardgas - inkoop netverliezen	-527	2
Warmte - inkoop energie	1.740	1.976
Materiaalkosten	1.080	847
Werkzaamheden en diensten van derden	3.083	2.546
Inleen	5.782	4.111
Dienstverlening t.b.v. slimme meters	942	898
Lidmaatschappen en bijdragen	2.209	1.660
Onderhoudscontracten	2.612	2.354
Huisvestingskosten	1.017	672
Advies- en controlekosten	477	458
Wagenpark (excl. afschrijvingen)	482	512
Communicatie en PR	303	217
Telefonie/porti	252	235
Overige bedrijfskosten	33	555
	30.955	25.015

De kostprijs van de omzet Elektriciteit betreft kosten van transportdiensten en netverliezen die gerelateerd zijn aan de netto-omzet. De kostprijs van de omzet Warmte betreft de direct aan de omzet Warmte toerekenbare kosten, waaronder biomassa, biogas, aardgas en elektriciteit. De lidmaatschappen en bijdragen bestaan voornamelijk uit bijdragen in de kosten van Netbeheer Nederland en EDSN. De onderhoudscontracten bestaan voornamelijk uit licenties en ICT-onderhoudscontracten.

16. Lonen en salarissen

	2023	2022
Salarissen	12.429	11.802
Interne bedrijfsregelingen	1.041	708
	13.470	12.510

17. Sociale lasten en pensioenlasten

	2023	2022
Wettelijke en vrijwillige sociale lasten	1.874	1.768
Pensioenlasten	1.838	1.996
	3.712	3.764

De interne bedrijfsregelingen omvatten onder andere uitkeringen bij ontslag, vergoedingen voor reiskosten woon-werk en vergoedingen voor studiekosten. De kosten van inleen zijn gerubriceerd onder kosten uitbesteed werk en andere externe kosten.

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2023 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers op de loonlijst bij de groep, omgerekend naar volledige mensjaren, 186,7 fte (2022: 185,4). Zowel in 2023 als in 2022 waren geen medewerkers werkzaam buiten Nederland. De personeelsomvang (gemiddeld aantal fte) is als volgt onder te verdelen naar de verschillende bedrijfsonderdelen:

	2023	2022
Infra	83,2	81,5
Mediadiensten	15,8	16,4
Netbeheer	20,3	21,9
Duurzaam	8,7	7,5
Innovatie & Ontwikkeling	6,5	6,1
Facilitair	47,8	49,4
Holdingstaf	1,4	1,6
Directieteam	3,0	1,0
Totaal gemiddeld aantal fte	186,7	185,4
Gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar	200	196

18. Afschrijvingen op materiële vaste activa

	2023	2022
Afschrijvingskosten	9.541	8.995
Boekwinst/-verlies bij desinvesteringen	487	262
	10.028	9.257

De desinvesteringen betreffen hoofdzakelijk de vervanging van meters. De afschrijvingen zijn berekend op basis van de historische kostprijs.

19. Overige waardeveranderingen van immateriële en materiële vaste activa

	2023	2022
Duurzame waardevermindering		32
		32

20. Overige bedrijfskosten

	2023	2022
Overige bedrijfskosten	139	-124
	139	-124

21. Financiële baten en lasten

	2023	2022
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	248	116
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	196	2
Rentebaten en opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren	444	118
Wijzigingen in de waarde van vorderingen behorende tot de financiële vaste activa	1.543	-3.190
Rente op schuld aan aandeelhouders	-64	-90
Rentelasten langlopende leningen	-846	-847
Overige rentelasten	-1	-117
Rentelasten	-911	-1.054
	1.076	-4.126

22. Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

	2023	2022
Resultaat vóór belastingen	11.558	2.743
Belastinglast op basis van toepasselijk belastingtarief in Nederland	2.970	666
Fiscale verschillen	-781	-761
Mutatie belastinglatentie	790	809
Oprenting belastinglatenties	2.979	714
Effectief belastingtarief	25,8%	26,0%

Het effectieve belastingpercentage ligt in lijn met het wettelijke belastingtarief.

23. Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen en resultaat verkoop deelnemingen

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

	2023	2022
Aandeel in resultaat	127	130
	127	130

24. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer er een relatie bestaat tussen de onderneming en een natuurlijk persoon of een entiteit die verbonden is met de onderneming. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de onderneming en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities en hun naaste familieleden. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Er hebben zich geen significante transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

In de normale bedrijfsactiviteiten levert de onderneming diensten aan de aandeelhouders. Deze transacties worden op een zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden. Met betrekking tot 2023 zal € 5 miljoen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders uit het dividendafbouwfonds (zie noot 8).

De bezoldiging van de bestuurder en de commissarissen is opgenomen in noot 26.

25. Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van KPMG Accountants N.V. zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW:

	2023	2022
Controle van de jaarrekening	150	143
Andere controleopdrachten	66	61
Adviesdiensten op fiscaal terrein		
Andere niet-controlediensten	14	
	230	204

De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2023 (2022) hebben betrekking op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2023 (2022), ongeacht of de werkzaamheden al gedurende het boekjaar 2023 (2022) zijn verricht.

26. Beloning van bestuurders en commissarissen

Aan bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten en werkgeverslasten als bedoeld in artikel 2:383 lid 1 BW, is in het boekjaar ten laste van de onderneming en groepsmaatschappijen gekomen voor bestuurders een bedrag van € 209.655 (2022: € 211.002) en voor commissarissen en voormalige commissarissen een bedrag van € 70.317 (2022: € 61.862). Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. In deze wet zijn regels vastgelegd over de maximale bezoldiging van bestuurders en topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. Jaarlijks wordt de WNT-norm vastgesteld in een ministeriële regeling.

De WNT is uitsluitend van toepassing op een onderdeel van Cogas, namelijk de netbeheerder Coteq Netbeheer B.V., waarbij het algemene bezoldigingsmaximum van de WNT toegepast dient te worden. De WNT verplicht te rapporteren in het financieel jaarverslag over de bezoldiging van de (gewezen) topfunctionaris(sen) ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum. Voor toezichthouders (voorzitter en leden van de raad van commissarissen) geldt ook een beloningsmaximum. Het maximum voor de leden is 10 procent en voor de voorzitter 15 procent van het bezoldigingsmaximum van de WNT. In het separate jaarverslag 2023 van Coteq Netbeheer B.V., dat in het tweede kwartaal van 2024 zal worden gepubliceerd, wordt verslag gedaan overeenkomstig de vereisten van de WNT.

27. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die een materiële impact hebben op het vermogen en resultaat van de vennootschap.

Enkelvoudige jaarrekening 2023 Cogas Holding N.V.

Vastgesteld d.d. 22 mei 2024

Enkelvoudige balans per 31 december 2023 (vóór resultaatbestemming)
(bedragen in duizenden euro's)

	Noot	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa			
Financiële vaste activa	28	147.699	153.907
		147.699	153.907
Vlottende activa			
Vorderingen op groepsmaatschappijen	29	2.555	2.070
Belastingen en premies sociale verzekeringen			1.375
Vorderingen en overlopende activa		78	
Liquide middelen		6.566	1.542
		9.199	4.987
		156.898	158.894
PASSIVA			
Eigen vermogen	30		
Gestort en opgevraagd kapitaal		636	636
Wettelijke reserve deelnemingen		489	465
Overige reserves		135.627	138.581
Resultaat boekjaar		8.706	2.159
		145.458	141.841
Langlopende schulden		4.948	9.884
Kortlopende schulden			
Schulden aan aandeelhouders		5.000	5.000
Schulden aan groepsmaatschappijen	31	464	2.051
Belastingen en premies sociale verzekeringen		920	16
Schulden en overlopende passiva		108	102
		6.492	7.169
		156.898	158.894

De toelichtingen op pagina 81 tot en met 84 maken integraal deel uit van deze enkelvoudige jaarrekening.

Enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2023
(bedragen in duizenden euro's)

	2023	2022
Overige baten en lasten na belastingen		
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen na belastingen	8.792	2.202
Overige resultaten	-86	-43
Resultaat	8.706	2.159

De toelichtingen op pagina 81 tot en met 84 maken integraal deel uit van deze enkelvoudige jaarrekening.

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2023

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2023 van de onderneming. Ten aanzien van de enkelvoudige winst- en verliesrekening van de onderneming is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 BW. Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige winst- en verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichtingen op de geconsolideerde balans respectievelijk winst- en verliesrekening. De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening. Vorderingen op of schulden aan groepsmaatschappijen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die per balansdatum de juridische vorm van eigen vermogen hebben, worden in de enkelvoudige jaarrekening verantwoord onder het eigen vermogen.

Wettelijke reserve deelnemingen

De wettelijke reserve deelnemingen heeft betrekking op deelnemingen die volgens de vermogensmutatiemethode zijn gewaardeerd. De reserve betreft het verschil tussen de op basis van de grondslagen van de moedermaatschappij berekende ingehouden winst en rechtstreekse vermogensmutaties van de deelnemingen enerzijds, en het deel daarvan dat de moedermaatschappij zou kunnen laten uitkeren anderzijds. Bij dit laatste is rekening gehouden met mogelijk niet-uitkeerbare winsten door deelnemingen die vennootschappen zijn in verband met door de besturen van die vennootschappen uit te voeren uitkeringstests. De wettelijke reserve wordt op individuele basis bepaald.

Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Toelichting op de enkelvoudige balans

(bedragen in duizenden euro's)

28. Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Cogas Holding N.V. heeft één (directe) deelneming.
Het betreft een 100% deelneming in Cogas B.V.

	2023	2022
Cogas B.V.		
Stand per 1 januari	153.907	161.705
Bij: Resultaat	8.792	2.202
Af: Dividenduitkering	-15.000	-10.000
Stand per 31 december	147.699	153.907

29. Vorderingen op groepsmaatschappijen

	31-12-2023	31-12-2022
Coteq Netbeheer B.V.	2.166	1.681
Cogas Mediadiensten B.V.	362	279
Cogas Infra B.V.	27	110
	2.555	2.070

30. Eigen vermogen

Gestort en opgevraagd kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 20.000 gewone aandelen, elk met een nominale waarde van € 500,-.

	31-12-2023	31-12-2022
Maatschappelijk kapitaal, 20.000 aandelen	10.000	10.000
Af: Nog niet uitgegeven aandelen	7.456	7.456
Geplaatst kapitaal	2.544	2.544
Af: Nog niet gestort kapitaal (75%)	1.908	1.908
Gestort kapitaal	636	636

Wettelijke reserve deelnemingen

	2023	2022
Stand per 1 januari	465	448
Onttrekking	24	17
Stand per 31 december	489	465

De post Wettelijke reserve deelnemingen is gevormd voor de winsten die door de deelnemingen zijn ingehouden.

Overige reserves

	2023	2022
Stand per 1 januari	138.581	138.195
Netto resultaat voorgaand boekjaar	2.159	5.492
Dividenduitkering	-5.089	-5.089
Onttrekking wettelijke reserve	-24	-17
Stand per 31 december	135.627	138.581

De overige reserves staan ter vrije beschikking aan de aandeelhouders.

Onverdeeld resultaat

	2023	2022
Stand per 1 januari	2.159	5.492
Bij: Nettoresultaat lopend boekjaar	8.706	2.159
Af: Toevoeging overige reserve	2.159	5.492
Stand per 31 december	8.706	2.159

Bestemming resultaat boekjaar 2022

In lijn met het opgenomen voorstel in de jaarrekening van 2022 is € 5.089.000 aan dividend uitgekeerd en is het verschil tussen het resultaat over het boekjaar 2022 en het uitgekeerde dividend onttrokken aan de overige reserves.

Voorstel bestemming resultaat boekjaar 2023

	2023	2022
Voorgesteld dividend	5.089	5.089
Toevoeging aan de overige reserve	3.617	
Onttrekking aan de overige reserve		-2.930
	8.706	2.159

Over het boekjaar 2023 stelt de directie, met goedkeuring van de raad van commissarissen, aan de algemene vergadering van aandeelhouders voor, per uitgegeven aandeel een dividend van € 1.000,- uit te keren. Het verschil tussen het resultaat over het boekjaar 2023 en het voorgestelde uit te keren dividend van € 5.089.000 wordt toegevoegd aan de overige reserves. Het voorstel inzake de bestemming van het resultaat over 2023 is niet in de jaarrekening verwerkt. Additioneel zal aan de aandeelhouders worden uitgekeerd € 5.000.000, te onttrekken uit het dividendafbouwfonds. De totale uitkering aan de aandeelhouders over 2023 bedraag € 10.089.000.

31. Schulden aan groepsmaatschappijen

	31-12-2023	31-12-2022
Cogas B.V.	305	1.620
Cogas Duurzaam B.V.	97	383
Cogas Facilitaire Diensten B.V.	62	48
	464	2.051

32. Financiële instrumenten

Cogas Holding N.V. heeft geen afgeleide financiële instrumenten. De opgenomen financiële instrumenten vertonen nagenoeg volledig dezelfde kenmerken en dezelfde risico's als de financiële instrumenten die zijn beschreven in de geconsolideerde jaarrekening. Derhalve wordt verwezen naar de toelichting in de geconsolideerde jaarrekening.

33. Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Op grond van artikel 403 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is gebruik gemaakt van de vrijstelling van deponering bij het Handelsregister van de jaarrekeningen van de groepsmaatschappijen die zijn opgenomen onder de algemene toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Cogas Holding N.V. vormt, samen met onderstaande vennootschappen, een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en de omzetbelasting:

- ◆ Cogas B.V.
- ◆ Coteq Netbeheer B.V.
- ◆ Cogas Infra B.V.
- ◆ Cogas Mediadiensten B.V.
- ◆ Cogas Innovatie & Ontwikkeling B.V.
- ◆ Cogas Duurzaam B.V.
- ◆ Cogas Facilitaire Diensten B.V.
- ◆ Cogas Vastgoed B.V.

Cogas Holding N.V. is hoofdelijk aansprakelijk voor de verplichtingen van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting en de vennootschapsbelasting. De onderneming is het hoofd van de fiscale eenheid. De vennootschapsbelasting is opgenomen voor dat deel dat de onderneming als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn, rekening houdend met de toerekening van de voordelen van de fiscale eenheid. De verrekening binnen de fiscale eenheid tussen de onderneming en haar dochtermaatschappijen vindt plaats via de rekening-courant verhoudingen.

34. Personeelskosten

Gedurende het boekjaar 2023 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij Cogas Holding N.V., omgerekend naar volledige mensjaren, 1,0 (2022: 1,0).

35. Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen na belastingen

Dit betreft het aandeel van de onderneming in het resultaat van de 100% deelneming Cogas B.V.

36. Bezoldiging van bestuurders en commissarissen

Hiervoor wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, noot 26.

37. Transacties met verbonden partijen

Voor de toelichting wordt verwezen naar noot 24.

38. Gebeurtenissen na balansdatum

Voor de toelichting wordt verwezen naar noot 27.

Ondertekening van de jaarrekening

Almelo, 24 april 2024

Directie

Gerald de Haan

Raad van commissarissen

Roel Cazemier

Riksta Zwart

Roelie Lubbers-Hilbrands

Marlous van der Veen

Overige gegevens

(Buitenlandse) nevenvestigingen

De onderneming beschikt niet over (buitenlandse) nevenvestigingen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming

De statutaire bepalingen volgens artikel 17 inzake de resultaatbestemming luiden als volgt:

Nadat eventuele verliezen van voorgaande jaren zijn gedekt, besluit de algemene vergadering van aandeelhouders omtrent de bestemming van de winst.

Over vrijwillige storting op aandelen zal geen rente worden vergoed, noch dividend worden uitgekeerd.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Cogas Holding N.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Cogas Holding N.V. (of hierna 'de vennootschap') te Almelo (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Cogas Holding N.V. per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Cogas Holding N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van fraude en niet naleven wet- en regelgeving en continuïteit moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

In hoofdstuk 'Risicomanagement en Governance' van het bestuursverslag beschrijft de directie de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving en neemt de raad van commissarissen deze beschrijving in beschouwing.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de vennootschap en de bedrijfsomgeving, en van het risicomanagement van de vennootschap met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de interne integriteitscode, de code Beleid gewenst gedrag, de klokkenluidersregeling en de procedures van de vennootschap om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij de directie, degenen belast met governance en bij andere relevante functies en afdelingen, zoals Juridische Zaken. Tevens hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten, regelgevers en verklaringen door advocaten ten behoeve van accountants in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder het beoordelen van declaraties vanuit de directie.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- ◆ Wetgeving met betrekking tot netbeheer (Wet onafhankelijk Netbeheer; Warmtewet; elektriciteitswet 1998 en gaswet).

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording als niet significant, gezien de niet complexe aard en het sterk gereguleerde karakter van de opbrengstverantwoording, dan wel afwezigheid van schattingsonzekerheid.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij de volgende risico's geïdentificeerd ten aanzien van fraude die relevant zijn voor onze controle, inclusief de relevante veronderstelde risico's vastgelegd in de controlestandaarden, en hebben hierop als volgt ingespeeld:

- ◆ Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)

Risico:

- ◆ Het management is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken.

Controleaanpak:

- ◆ Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd van interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude, zoals het identificeren van werkzaamheden met betrekking tot journaalposten en schattingen.
- ◆ Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd op journaalposten met een hoger risico gerelateerd aan het doorbreken van de interne beheersing door management en significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management geëvalueerd. Waar we onverwachte journaalposten of andere risico's identificeerden via onze data-analyse, hebben we aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op elk geïdentificeerd risico in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan de directie en aan de auditcommissie van de raad van commissarissen.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

De directie heeft haar continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van de directie te beoordelen omvatten onder andere:

- ◆ overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door de directie alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;
- ◆ overwegen of het risico van disruptie vanwege digitalisering en risico's met betrekking tot de IT-infrastructuur aanleiding geven tot een continuïteitsrisico;
- ◆ analyse van de financiële positie per ultimo boekjaar en ten opzichte van voorgaand boekjaar op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's;
- ◆ analyseren of de ruimte in de financieringsovereenkomst en in het Besluit financieel beheer netbeheerder (het Besluit) opgenomen ratio's voldoende is en geen aanleiding geeft tot een risico op het doorbreken van convenanten in de financieringsovereenkomst en het Besluit.

De resultaten van onze risicobeoordeling procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ♦ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ♦ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de audit commissie van de raad van commissarissen voor de jaarrekening
De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De audit commissie van de raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ♦ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.

Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- ♦ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- ♦ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ♦ het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ♦ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ♦ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze ongedeelde verantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de onderdelen of activiteiten binnen de groep. In dat kader zijn wij ook verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole.

Wij communiceren met de audit committee onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 24 april 2024
KPMG Accountants N.V.

P. van Asperen RA

0546 83 66 66
info@cogas.nl
www.cogas.nl

Rohofstraat 83
7605 AT Almelo

Postbus 71
7600 AB Almelo

